

ROMÂNIA EROICĂ

Revista Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria" • Anul XXIV • Nr. 2 (63) - 2021

Cultul Eroilor - 30 de ani

EDIȚIE ANIVERSARĂ

19 noiembrie 2016. Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”, a împlinit 25 de ani de la înființare. Evenimentul a fost sărbătorit în Sala de Marmură a Palatului Cercului Militar Național din București.

5 REMEMORĂRI

O istorie a Recunoștinței față de eroi

- de general
de brigadă (rtr.)
Grigore Buciu

57 MESAJE COLEGALE

Cultul Eroilor este o stare de spirit!

- de colonel (rtr.)
Iulian Patca

82 LA ÎNCHIDEREA EDIȚIEI

Întoarcerea bătrânei Doamne

- de Grigore Buciu

Coperta I. Efigia Reginei Maria de pe fațada sudică a Arcului de Triumf din București.

Coperta II. La 19 noiembrie 2016 Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” a împlinit 25 de ani de la înființare. Aspect de la adunarea festivă de la Cercul Militar Național.

Coperta III. Promovarea carierei militare

Coperta IV. MEMENTO 1943. Inscripția de pe placa de la intrarea în Muzeul Așezământului Național „Regina Maria” pentru Cultul Eroilor.

Rugăm pe toți cei care au fotografii ale celor căzuți pe front sau în prizonierat, în cele două războaie mondiale, să se adreseze redacției!

ROMÂNIA EROICĂ

Revistă de cultură și educație patriotică, de cinstire a eroilor neamului

Fondată în anul 1920 sub înalta ocrotire a Majestății Sale Regina Maria și a Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române PF Miron Cristea
Serie nouă. Anul XXIV. Fondator: Gl. Bg. (r) Petre Stoica

EDITORIAL

Respect și prețuire celor care cultivă Cultul Eroilor

- de gl. mr. (rtr) prof. univ. dr. Visarion Neagoe.....3

REMEMORĂRI

Renașterea unei tradiții strămoșești - de Petre Fântânanu9

Trei decenii dedicate eroilor noștri - de Călin Ștefan13

De la o organizație județeană la mișcarea națională

Cultul Eroilor - de Matei Alexandru17

Înălții ierarhi ai credinței - de Ioan Vadislav21

Un altfel de monumente - de Grigore Buciu25

Premiile Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”.

Cel mai bun mijloc de a sensibiliza mediul cultural

- de Petre Fântânanu27

Revistele de care avem nevoie - de Dan Nicoară29

SCHIȚE DE PORTRET

Un om tenace și convingător33

Omul care a dat asociației o nouă dimensiune, credibilitate și prestigiu.....35

Un cronicar al eroilor de război.....37

Un primar pe fosta graniță din mijlocul țării.....39

Omul de la heleșteul lupilor41

Cetățeanul de Onoare.....43

Străjer la porțile mării45

Un român cu eroii neamului în suflet47

Privind spre Oarba de Mureș.....49

Cu gândul la Alba Iulia51

Luminița din umbra președintelui.....53

Din dragoste pentru armată și eroii ei - de colonel (r) Dumitru Roman.....55

România Eroică

Director: General-maior (rtr.)
prof. univ. dr. Visarion Neagoe

Consiliul științific

prof. univ. dr. Ioan Scurtu, colonel (rtr.) prof.
univ. dr. Petre Otu, general de brigadă (rtr.)
Grigore Buciu, colonel dr. Florin Șperlea.

Redacția

Redactor-șef: col. (rtr.) Dumitru Roman;

Redactor-șef adjunct: col. (rtr.) Constantin
Chiper;

Redactori colaboratori:

Col. (rtr.) dr. Alexandru Oșca, Carla Duță,
Teodora Manole, dr. Luminița Giurgiu.

Art director: Sorin Angheloiu

Fotoreporter: plutonier adjutant Adrian
Robu

Adresa redacției: Bulevardul Ion Mihalache
nr. 124-126, Sector 1, București, Cod poștal:
011203
Tel./fax: 021.2241802

E-mail: romaniaeroica@gmail.com

Site: www.cultuleroilor.ro

Cont Bancar: RO45RNCB0082004534620001
BCR, Sucursala Unirea, București
Cod Fiscal: 4505235

Tipar: Centrul Tehnic Editorial al Armatei

Răspunderea pentru conținutul articolelor
aparține în exclusivitate autorului, conform
art. 206 din Codul Penal

I.S.S.N 1453-9659

Copyright: este autorizată orice
reproducere fără a se percepe taxe
suplimentare, indicând sursa (revista România
Eroică), cu excepția textelor și fotografiilor a
cărora proveniență este specificată expres.

**Acest număr a apărut în 1500 de
exemplare.**

Condiții de colaborare: cititorii din țară
și din străinătate pot trimite pe adresa
redacției texte și fotografii care se încadrează
în tematica revistei. Manuscrisele nu se
înapoiază.

MESAJE COLEGALE

Colonelul (r) Remus Macovei: Avem o datorie morală față de înaintași!	59
Colonelul (r) ing. Ioan Timofte: Un mare așezământ de cultură națională!	61
Dr. Luminița Giurgiu: Mărturisiri la ceas aniversar!	63
Colonelul (r) Petru Gurău: Cei din urmă și cei dintâi	65
Profesorul Eugen Petrescu: Parcurgând istoricul filialei noastre județene	69
Colonelul (r) Constantin Chiper: Amintiți-vă de eroii Neamului românesc!	73

VITRINA CU CĂRȚI

Două cărți prezentate de istoricul Ioan Scurtu	77
Gheorghe Tomaide, <i>Jurnal, 1932-1943</i> , ediție îngrijită, prefață și note de Gheorghe Vartic, Editura militară, 2020	78
Nicu Negrici, <i>Amintiri din război, 1941/1944</i> , ediție îngrijită de Eugen Negrici, Humanitas, București, 2019	79
Colonel (r) Remus Macovei, <i>Stan Poetaș – Generalul nepereche</i> . <i>Cariera militară și faptele de arme din campania 1916-1919</i> , Editura Next Book, 2020	80

Ediție aniversară

Acest număr special al revistei *România eroică* este consacrat în întregime împlinirii, la 19 noiembrie 2021, a 30 de ani de la înființarea Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”.

Așadar, o ediție aniversară care își propune să treacă în revistă, fie și pe scurt, momentele care au marcat activitatea unei organizații neguvernamentale născută în perioada presantă de după evenimentele din 1989 care au dus la căderea regimului totalitar. Anii '90 au fost un fel de „epocă de bronz” a societății românești, când zeci de opere comemorative de război au fost profanate și jefuite de aproape toate componentele lor de bronz: de la busturi și statuete, la plăci și efigii, vulturi și cruci etc. Toată simbolistica funerară realizată de mari artiști plastici și arhitecți, care dădea personalitate și măreție acestor monumente, a fost distrusă pentru totdeauna.

Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” s-a numărat printre puținele instituții de la acea vreme care au încercat să pună capăt profanărilor, să readucă trecutul nostru istoric în conștiința civică, să cinstească eroii și faptele lor.

Dedicăm acest număr aniversar tuturor celor care au susținut, în mod voluntar, ceea ce am putea numi astăzi „mișcarea Cultul Eroilor”! ■

Redacția

Respect și prețuire celor care cultivă cultul eroilor!

General-maior (rtr.) prof. univ. dr. Visarion NEAGOE

Ziua de 19 noiembrie 1991 va rămâne un reper istoric important pentru reînnoarea spiritului Cultului Eroilor la români. Este data la care, un grup de ofițeri, profesori de istorie și preoți, oameni de suflet care nu și-au uitat istoria și eroii, a hotărât să înființeze o organizație al cărei obiect de activitate să fie cinstirea memoriei celor care și-au jertfit viața pe altarul patriei.

Denumită, inițial, Comitetul Național pentru Restaurarea și Îngrijirea Monumentelor și Cimitirelor Eroilor, asociația urma să preia și să ducă mai departe tradițiile Așezământului Național "Regina Maria" pentru Cultul Eroilor care a acționat cu mult succes în perioada interbelică. Prin transformări succesive, denumirea noii structuri va ajunge la cea de astăzi: Asociația Națională Cultul Eroilor "Regina Maria".

Desigur, istoria asociației este bine cunoscută, ca și miile de opere comemorative de război, din țară și de peste hotare, ridicate în amintirea veșnică a celor care au făcut jertfa supremă pentru Țară și Neam. Cele mai multe dintre ele poartă semnătura acestei organizații care și-a făcut datoria după încheierea Marelui Război până în anul 1948, când a fost desființată de regimul comunist, după aproape 30 de ani de activitate asiduă depusă pentru cinstirea eroilor noștri.

Iată că, în acest an, oarecum ciclic, aniversăm 30 de ani de la reparația pe scena istoriei în România a acestei voci a societății civile care nu pregetă să cultive în rândul românilor, în special al tinerilor, ideea de Cultul Eroilor. Așadar, pe 19 noiembrie 1991 apărea o organizație neguvernamentală care până în anul 2004 – anul înființării, în baza Legii 379 privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război, a Oficiului Național pentru Cultul Eroilor – avea să acopere problematica domeniului în relația cu diferitele instituții ale statului și cu cetățenii.

Astăzi, Asociația Națională Cultul Eroilor "Regina Maria" este mai puternică decât oricând, având filiale și subfiliale în toată țara și desfășurând activități și acțiuni multiple, variate și cu impact pentru materializarea în viața obștii a scopului și obiectivelor propuse prin statut. În activitatea noastră, ne mândrim cu numeroase realizări, tot așa cum recunoaștem că există și multe neîmpliniri.

Cu toate acestea sau cu atât mai mult, acum, la ceas aniversar, doresc să vorbesc despre cel mai mare atu și potențial de care dispune asociația noastră: OAMENII. Într-adevăr, toate reușitele noastre nu ar fi fost posibile fără implicarea totală a membrilor și simpatizanților noștri, ajunși în prezent la aproximativ 30.000 de oameni.

Mă gândesc acum la președinții de filiale județene și subfiliale care fințează în sute de municipii, orașe și comune, din tot spațiul românesc, oameni care muncesc din greu, în mod voluntar, ca și colegii lor, pentru a pune în practică proiecte curajoase de multe ori, din păcate, fără sprijinul instituțiilor abilitate ale statului și fără susținerea financiară de care ar trebui să beneficieze potrivit legilor în vigoare. Cei mai mulți dintre ei sunt ofițeri în rezervă sau retragere, dar și profesori de istorie, preoți, ingineri etc.

Urmează membrii birourilor executive care, la rândul lor, au responsabilități clare și care urnesc lucrurile din loc. Prin inițiative și idei, ei reușesc să sensibilizeze autoritățile și cetățenii, tânăra generație asupra necesității menținerii monumentelor și cimitirelor eroilor într-o stare de întreținere corespunzătoare, ca în orice țară civilizată din lume.

Sunt, apoi, membrii obișnuiți, proveniți din cele mai diferite profesii, dar cu pasiune pentru istorie și trecutul poporului nostru – de la universitari, ambasadori, ingineri, fețe bisericești, precum și oameni cu cele mai simple profesii, dar oameni cu suflet și patrioți adevărați. Mulți dintre aceștia fac donații și sponsorizări, ori contribuie cu sume de bani pentru ridicarea de noi monumente sau restaurarea și refacerea celor vechi.

Nu pot încheia, deși lista e mai lungă, fără să-i amintesc pe copiii și tinerii din învățământul preuniversitar care, reuniți în cercuri Cultul Eroilor, desfășoară activități pe teme de istorie, participă la concursuri sau la pelerinaje pe urmele eroilor, la ceremonialuri militare, ori se implică în acțiuni de întreținere a monumentelor și cimitirelor militare. Ei sunt de ordinul miilor! Un cuvânt aparte pentru profesorii sau cadrele didactice, inclusiv bibliotecari, care conduc aceste cercuri înființate cu sprijinul filialelor și subfilialelor asociației noastre, în baza unor protocoale de colaborare cu Ministerul Învățământului.

Cuvinte de recunoștință și mulțumiri se cuvin și pentru acele personalități, pentru instituții în întregul lor, al căror suport îl simțim în activitățile pe care le desfășurăm.

Nu întâmplător, am lăsat la urmă pe membrii Biroului Executiv Central – personalități cunoscute și recunoscute în societate – care prin deciziile pe care le iau pun în mișcare acest mecanism complex care a devenit asociația noastră, capabilă de realizări deosebite pe plan local sau național.

Așa cum ați observat, în tot acest omagiu adus celor care slujesc Cultul Eroilor, nu am dat nume. Și asta pentru că fiecare contribuie atât cât poate și cât îi dictează conștiința și sufletul la perpetuarea în memoria conaționalilor noștri a acestui spirit al dragostei pentru trecutul glorios al neamului și pentru eroii săi. Pentru toată această contribuție la reușita acțiunilor Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria", ei merită respectul și prețuirea noastră, toată admirația și solidaritatea românilor!

La mulți ani Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria"! ■

MEMENTO 1918

Sufletele eroilor noștri căzuți
ni-au făcut drum spre faimă;
izbânda pământescă n'are
înțeles decât numai de-a
cinstea țării sta înaltă ca o
culme.

1918 C. Maria

O istorie a Recunoștinței față de eroi...

de General de brigadă (rtr.) Grigore BUCIU

Organizația Cultul Eroilor s-a născut dintr-o necesitate evidentă și presantă. După patru ani de război devastator au rămas pe câmpurile de luptă și pe liniile de retragere ale armatei române, din toamna anului 1916, o mulțime de trupuri de soldați, înhumate în graba retragerii, superficial, ori risipite pe unde s-a nimerit.

Semnele de căpătâi mai mult sau mai puțin improvizate începuseră să putrezească, să se dezmembreze ori pur și simplu să dispară. Există riscul ca osemintele eroilor să fie nivelate de plugurile țărănilor ieșiți primăvara la arat. Pentru a remedia această situație, Ministerul de Război și Patriarhia Română au înființat Societatea „Mormintele eroilor căzuți în război”. Regele a aprobat-o imediat, în 12 septembrie 1919, iar Regina Maria a fost propusă de inițiatori a fi patroana spirituală a societății. Așa a început mișcarea Cultul Eroilor, care nu era singulară și caracteristică numai României. Acest fel de operații de recuperare, reorganizare și punere la loc de cinste a eroilor, prin cimitirele și monumentele comemorative de război, avea loc în întreaga Europă și în Statele Unite.

După atâta carnagiu, suferință și distrugere cei ce căzuseră în luptă, ori în lagărele de prizonieri, pentru țările lor și prin ele pentru harta politică a unei noi Europe, meritau onorul națiunilor lor, recunoștința pentru marele sacrificiu. Se cuvenea a fi ridicați la rangul de sfinți laici ai popoarelor și trecuți în rândul celor mai de seamă strămoși. Numele lor trebuiau scrise pe monumente, să rămână în posteritate ca modele de patriotism. Cei ce-și pierduseră și numele în război, nu numai viața, meritau și ei aceeași cinste și un loc de ceremonial pentru pomenire. Așa au apărut monumentele și mormintele soldatului necunoscut, unul mai frumos și monumental decât altul pentru fiecare țară, în funcție de psihologia și specificul național.

Toate aceste obiective deveneau bunuri de patrimoniu și cele mai emoționante locuri și mijloace de educație și rememorare pentru școală, preoțime, armată, tineret și pentru comunitate în general.

Militarii din unitățile militare sunt pe primul loc. Cei căzuți pentru țară sunt camarazii celor care au îmbrăcat haina militară și se instruiesc pentru aceeași misiune – apărarea țării. Și ei sunt educați să se pregătească și să accepte conștient jertfa supremă. Lângă ei preoțimea, cea

care a însoțit trupele mai în toate războaiele, de la Popa Soare și Popa Șapcă până la preotul Popescu din Ștefănești Argeș, care neterminând slujba de îngropăciune la Cotul Donului s-a lăsat prins și dus într-un lagăr din Siberia.

Din Comitetul Central al organizației și în cele județene (locale) făceau parte oficialități politice și administrative reprezentative, comandanți de unități, soții generalilor și coloneilor, văduve de război, oameni de afaceri și oameni de rând. Toți simțeau că îndeplinesc o misiune sacră, o îndatorire fără egal față de poporul român care pierduse în Marele Război, pe front, în lagăre, acasă, în închisori și spitale, incluzându-i aici și pe marii răniți și mutilați de război. Și socotindu-i desigur și pe ardelenii, basarabienii, bucovinenii și bănățenii care nu s-au mai întors la vetrele lor, pe care le lăsaseră în 1914, când au plecat la război la ordinul împăraților lor, ca cetățeni nu ca români ce visau la o țară mare a tuturor.

Societatea avea și o publicație, „un buletin literar de propagandă și informațiuni”, care se numea „Cultul eroilor Noștri” și care, în 1928 a devenit revista „România eroică”. În paginile lor sunt semnături de prestigiu ale culturii și societății românești, de la regină și Patriarhul Miron Cristea la poetul Octavian Goga, istoricul Radu Rosetti, ori politicianul I. G. Duca, ca să amintim doar câteva nume dintre cele multe. O cască de război pusă pe o sabie și o frunză de laur cu decorație de război a devenit Semnul Aducerii Aminte, emblema societății. Acest semn era așezat pe fațada caselor în care trăiseră eroii de război.

Societatea a inițiat și editarea Cărților de Aur ale localităților, în care erau trecute cu rigoare, respectând criteriile stricte, numele celor căzuți în război, ce se încadrau în categoria eroilor. Această lucrare document era menită a fi păstrată de primării și folosită de biserică în pomenirea celor căzuți, în slujbele de Ziua Eroilor și în școli pentru educarea tinerei generații în spiritul datoriei de apărătoare a patriei.

Istoricul Tudor Rățoi, fost director al Arhivelor Județene Mehedinți și director interimar la Arhivele Naționale, prieten devotat al Asociației Cultul Eroilor, a publicat în faximil „Cartea de Aur” a Mehedinților. Lucrarea monumentală ca dimensiune, fond documentar și caligrafie, a stat ca o bibliie, deschisă în Mausoleul

MEMENTO 1921. Semnul Aducerii-Aminte

Din 1921, Societatea Cultul Eroilor a decis să distribuie această placă (realizată din ceramică sau din bronz) tuturor familiilor care au dat jertfe eroice pe câmpurile de luptă ale Marelui Război. Acțiunea nu s-a încheiat niciodată. Astăzi, Semnul Aducerii-Aminte a fost dat cu totul uitării. Puține case îl mai păstrează pe frontispiciu. În schimb, semnul are mare căutare în lumea colecționarilor. E și acesta un mod de a nu ne uita istoria!

din centrul orașului Turnu Severin, privegheată și citită de sfinții ortodocși zugrăviți pe pereți, până au venit comuniștii la putere și au vrut să o distrugă. Prea semăna cu un manuscris vechi bisericesc și semnaseră la începuturile ei mari oameni politici ai vremii. A salvat-o cineva, ascunzând-o în depozitele arhivei, până când cercetătorul Tudor Rățoi a scos-o la lumină într-unul din anii Centenarului Marii Uniri.

Au trecut anii și Societatea Mormintele Eroilor Căzuți în Război și-a îndeplinit misiunea. Aceea de a strânge osemintele eroilor din risipire și a le pune sub crucea credinței noastre strămoșești. Venise vremea să se treacă la monumentele de for public și la îngrijirea a ceea ce se realizase.

Ca urmare, în 1927, prin Legea nr. 119, din 2 iunie, societatea se transformase în „Societatea Cultul Eroilor”, menținându-și statutul de persoană juridică. Societatea a fost una profund democratică, deoarece își propunea să îngrijească toate mormintele și operele comemorative de război, indiferent cărei națiuni aparțineau. Toți cei căzuți în luptă sunt eroi și nu rivali. „Și inamicii de odinioară odihnesc acum în morminte de onoare, îngrijite de aceeași mână creștină a membrilor Societății Cultul Eroilor”, scria Patriarhul Miron Cristea în prefața unui album despre mormintele de război germane, din România.

Carol II, cu puțin timp înainte de abdicare, a transformat prin Decretul Lege nr. 424, Societatea Cultul Eroilor în Așezământul Național „Regina Maria” pentru Cultul Eroilor, în onoarea mamei sale, care murise nu cu multă vreme înainte.

Vechile atribuții erau păstrate, ba chiar amplificate de cerința de a se construi în viitor monumente comemorative superioare calitativ și monumental, care să aibă valoare de patrimoniu.

Deja existau câteva, care sunt repere de gen și acum. Numai în județul Ilfov, din cele 76 de obiective comemorative care există, 15 au fost reconfirmate ca valoare și păstrate pe lista monumentelor istorice, în anii Centenarului Unirii. Unele au fost reamplasate în locuri publice favorabile, respectând regulile stabilite prin lege, care permit organizarea de ceremonialuri și o vizibilitate bună.

Regele Carol a plecat abandonându-și tronul și problemele României, după ce asistasese izolat în autocrația sa, la pierderea teritoriilor naționale, rupte din România Mare. A venit războiul și toate au început să fie anormale.

Ce a făcut Societatea în perioada interbelică este absolut remarcabil. Conlucrând cu multele comitete care existau, cu municipalitățile, primarii din mediul rural, cu antreprenorii, biserica și cu urmașii eroilor, s-au realizat marile proiecte pe lângă care trecem indiferenți și ignoranți.

S-au înălțat bisericile eroilor în Ploiești, Giurgiu, Tg. Jiu, Mărăști, Buzău etc., începând cu Catedrala Unirii sau Încoronării, din Alba Iulia, la Arcul de Triumf din București, locuri de mântuire și glorie, de înălțare a eroilor pe socul memoriei naționale.

Suveranii României celei Mari s-au încoronat în

MEMENTO 1919

Două afișe care au circulat în perioada interbelică

Alba Iulia – capitala Unirii de sub Mihai Viteazul și au intrat în București, capitala României Mari, ca regi ai întregii românități, pe sub Arcul de Triumf.

Au apărut marile mausolee la Mărășești, Oituz, Tg. Ocna, Soveja, Odorheiu Secuiesc, Toplița, Mateiaș, adevărate temple în care se păstrează oasele sacre ale eroilor neamului. S-au construit în orașe monumente importante peste criptele eroilor la Drobeta-Tr. Severin, Roman, Comana, Giurgiu, București, în Cimitirul Eroilor Ghencea și în Cimitirul Bellu, dedicat celor căzuți la Turtucaia. La Tg. Jiu, sculptorul Milița Petrașcu a creat sarcofagul monumental pentru Ecaterina Teodoroiu, iar prietenul ei, Constantin Brâncuși, a făcut complexul comemorativ pentru eroi, ale cărui elemente constitutive le-a aliniat pe axul vest-est, străbătând orașul pe Calea Eroilor. Prin ele este simbolizată întreaga filosofie sacră a românilor despre moartea eroică, înviere și înălțare, într-o nemurire în care au crezut strămoșii daci.

Două evenimente majore, încărcate de semnificații profunde și de o emoție fără egal, au străbătut România interbelică. Primul, în 1921, anul Centenarului Tudor Vladimirescu, când osemintele eroinei de la Jiu, Ecaterina Teodoroiu, au fost aduse din Moldova acasă, cu mare ceremonial militar și religios. Există și acum imprimată pe un cilindru de ceară vocea mamei ei, jelind-o pe buza mormântului săpat între Catedrală și Prefectură. „Lili, Lili!” – o striga bătrâna pe numele ei de alint, din copilăria de acasă.

Al doilea eveniment a fost deshumarea a 10 soldați necunoscuți, din tot atâtea locuri ale marilor bătălii, plasate în întreaga țară și ducerea lor ceremonială pe câmpul bătăliei de la Mărășești. Acolo, orfanul de război Amilcar Săndulescu s-a oprit în fața unui sicriu de zinc și a rostit: „Acesta este tatăl meu!”. Tatăl lui era eroul necunoscut și a fost adus cu mare ceremonial, cu opriri liturgice prin gări, la București. Suit pe dealul din Parcul Carol a fost pus sub lespedea de piatră cioplită, în cripta din fața Muzeului Militar al României, o clădire azi dispărută. Primarii din toată țara au adus țărână de acasă și l-au învelit pe soldatul necunoscut cu întreaga Românie Mare. În noaptea de 22/23 decembrie 1958, mânia proletară sovietizată îl scoate pe marele necunoscut din locul său și îl exilează la Mărășești. Abia în 1991, prin strădania Ministerului Apărării Naționale, care a obținut toate aprobările și a organizat ceremoniile, soldatul necunoscut al României a revenit în capitală și și-a așezat somnul de veci sub flacăra Recunoștinței, sus în dealul din Parcul Carol, pe 26 octombrie, de ziua Sfântului Dumitru, deci ținta fusese Ziua Armatei. Dar Muzeul Militar Național nu mai era acolo. Pe locul lui se înălța monumentul de granit roșu, o stea în cinci colțuri, necropola conducătorilor comuniști. Treptat, a fost transformat într-un memorial al eroismului românesc, prin efortul Oficiului Național pentru Cultul Eroilor.

Între cele două războaie, Cultul Eroilor a fost imprimat și în politica urbanistică. Un mare număr de străzi, îndeosebi în București, au primit nume de eroi, de la soldat la general. Aceasta a continuat o vreme și după 1945, îndeosebi aviatorii bucurându-se de atenție. Însă dosarul și condiția

socială au făcut selecția, într-o istorie ce se considera că trebuie rescrisă.

După abdicarea regelui în 1947, noii diriguitori, supărați pe monarhie, burghezie, pe marea intelectualitate și pe valorile naționale create tot de aceștia, au scos-o pe regina Maria din titulatura Așezământului, iar în 8 iunie 1948, Așezământul „Cultul Eroilor” este desființat. Arhiva lui e aruncată pe fereastră, la propriu, și salvată de câțiva oameni curajoși, cât s-a putut.

Ministerului Forțelor Armate îi revenea sarcina să se ocupe de eroi, deoarece, nu-i așa, soldații și ofițerii căzuți pe front, în cele două războaie, erau ai armatei. A fost o atitudine, poate corectă în contextul dat, dar care a generat o mentalitate îngustă în mentalul colectiv, care mai dănuie, parțial, și astăzi.

Astfel, Cultul Eroilor a intrat în anonim, mai ales că și pe altarul bisericii se încerca a se pune steagul roșu, cu secera și ciocanul. A rămas interesul pentru eroi, dar numai pentru cei din războiul antifascist și pentru cei sovietici cuceritori. ■

MEMENTO 1943

Sediul Așezământului Național „Regina Maria”. Clădirea impunătoare și spațioasă arată că în perioada interbelică mișcarea Cultul Eroilor se bucura de respectul și susținerea societății. Un sediu care, după 1989, ar fi trebuit retrocedat, cu tot patrimoniul istoric, nou-înființatei societăți Cultul Eroilor, așa cum s-a întâmplat, de pildă, cu patrimoniul Forumului Democrat al Germanilor din România. Un subiect de dezbateră și de luare-aminte!

Renașterea unei tradiții strămoșești

Revoluția din Decembrie 1989 a adus după sine odată cu libertatea de expresie și de inițiativă și o serie de dereglări care au afectat societatea și sistemul de stat. A fost suspendată Constituția și odată cu ea multitudinea de legi ce reglementau domeniile fostei organizări statale. Pe lângă multe altele lăsate de izbeliște și la cheremul noilor "întreprinzători" au fost și bunurile publice care alcătuiesc patrimoniul eroic al poporului român. Vidul legislativ, inhibiția miliției transformată formal în poliție, intimidarea armatei pentru implicarea ei într-un fel sau într-altul în revoluție, deși acționase la ordin, au favorizat pătrunderea infractorilor în cimitirele eroilor și profanarea unor monumente comemorative de război. Începuse marele jaf ce va fi încoronat cu timpul de distrugerea întregii industrii.

În începutul acestui proces au fost vizate elementele de bronz, aluminiu, fontă din structura monumentelor comemorative. Locurile centrale din unele cimitire și parcele ale eroilor, îndeosebi în mediul citadin, uneori și în cel rural, în iureșul retrocedărilor, au ajuns în mâinile îmbogățiților de carton și ale primarilor, în unele situații.

Ici-colo au început să apară devalizări din motive extremist-xenofobe, pe fondul întreținerii, mai ales în Ardeal, a unui climat revizionist. Ecurile acestei atitudini mai dănuie și astăzi – a se vedea scandalul din cimitirul internațional din Valea Uzului (Harghita).

Reluând o temă antică, un scriitor american își intitula o piesă de teatru, scrisă în secolul al XX-lea: "Din jale s-a născut Electra". Parafrazându-l în mediul românesc, putem afirma că "Asociația Națională Cultul Eroilor "Regina Maria" s-a născut din jale și indignare. Urmele eroismului românesc intrau într-o fază de ștergere, anihilându-se astfel prezența statului român în acest spațiu.

Semnele, însemnele și urmele arheologice din mormintele de război sunt argumente palpabile în susținerea în timp, dar și în prezent, a dreptului istoric al românilor în spațiul lor existențial.

Au fost furate busturi de generali (Târgu Jiu), vulturi decorativi din Cimitirul Bellu-militar, sfincșii de pe

mausoleul de la Turtucaia, plăci de bronz de pe obeliscuri, de pe case memoriale, elemente de aviație de pe mormintele aviatorilor etc. Cimitirul eroilor din Focșani a fost vandalizat și erau în pericol și celelalte obiective din județul Vrancea.

Pentru a pune stavilă acestui fenomen, în data de 26 februarie 1991, militarii activi și în rezervă, veteranii de război din garnizoana Focșani au înființat "Comitetul județean Vrancea pentru Restaurarea și Îngrijirea Mormintelor și Cimitirelor Eroilor".

În acele vremuri, Armata a IV-a din Cluj-Napoca, care avea unități și mari unități în Ardeal, Maramureș, Bihor etc., era foarte activă și vizibilă pe plan național. Răspundea cu promptitudine atacurilor și învinuirilor, se opunea exceselor de tot felul, afirmându-și rolul patriotic de apărare a integrității țării. Ca urmare, invocându-se Legea nr. 21/1924, la Cluj-Napoca se înființează în martie 1991 "Societatea Cultul Eroilor" cu scopul declarat de a apăra și conserva urmele eroismului românesc, concretizate în morminte și monumente ale eroilor. Comitetul fondatorilor a fost uriaș - 123 de persoane - militari activi, rezerviști, veterani, personalități din lumea culturală a orașului. Amintim dintre aceștia pe poetul Teodor Mihadaș, muzicianul Dumitru Fărcaș, Eugen Cucerzan, Cristian Contaș, Horea Muntenaș, studenții Sabin Roșca și Ioan Călăuză și alții din varii domenii, animați de sentimente patriotice.

După cum se observă din apelul la legea din 1924 și din denumire, Societatea se dorea a fi continuatoarea unei tradiții, întreruptă brutal în iunie 1948, prin desființarea "Așezământului Cultul Eroilor". Până în 2013 toți președinții acestei organizații au fost generali.

În condițiile în care Bucureștiul, care este centrul administrativ și de decizii al țării, rămânea inactiv, Societatea de la Cluj își propunea să stimuleze renașterea unor astfel de societăți în întreaga țară și mai ales în Ardeal. Județele au stat în expectativă, nedumerite de mutarea centrului. Doar Constanța pare a fi răspuns acestei chemări, având în vedere că pe 19 octombrie

MEMENTO 1929

Monumentul Eroilor de la Turtucaia, așa cum arăta la inaugurare, cu cei patru sfincși din bronz așezați în cele patru colțuri ale soclului. Astăzi, în locul lor au rămas doar urmele bolțurilor smulse și mai multe întrebări la care nimeni nu a fost în stare până acum (nici măcar Poliția!!!) să dea un răspuns!...

MEMENTO 2014

Vineri, 12 septembrie 2014, Asociația Națională Cultul Eroilor "Regina Maria" a organizat, în sala de marmură a Palatului Cercului Militar Național, din București, o adunare festivă dedicată împlinirii a 95 de ani de la înființarea Societății "Mormintele Eroilor Căzuți în Război".

se înființează Comitetul Județean pentru Restaurarea și Îngrijirea Monumentelor și Cimitirelor Eroilor – o denumire inspirată probabil de numele organizației de la Focșani.

Prima acțiune cu ecou național a Societății de la Cluj a fost organizarea, în vara aceluiași an, a unui pelerinaj cu autobuzele, pe urmele armatei române pentru eliberarea Ardealului de sub ocupația germano-htonistă, de la Sfântu Gheorghe la Carei. Pelerinii ofițeri activi, rezerviști, veterani, ziariști militari au fost conduși de ofițerii Gheorghe Cireap și Ovidiu Purdea. Au fost întâlniri cu militarii din unitățile militare, uneori cu oficialități, slujbe de pomenire în cimitirele eroilor, ceremonialuri în care pentru prima dată erau integrați preoții locului și oficiată slujba ortodoxă de pomenire. La Monumentul Ostașului Român din Satu Mare a oficiat episcopul Sătmarului și un sobor de preoți, cu mare asistență publică.

În sfârșit, în toamna anului 1991, Bucureștiul reușește să se mobilizeze, stimulat probabil și de influența generalului de corp de armată (r) Stelian Popescu – fost comandant al Armatei a IV-a de la Cluj. Generalul adună în jurul său un comitet de inițiativă pentru înființarea unei organizații Cultul Eroilor la nivel central. Lângă el se implică în întreaga acțiune locotenent-colonelul

Petre Stoica – un ofițer inimos și foarte dedicat. Inițiativa este acceptată de tribunal și primește statut juridic prin sentința nr. 664 din 19 noiembrie 1991.

Organizația are certificatul de naștere din această dată, când i se oficializează și statutul și numele de botez Comitetul Național pentru Restaurarea și Îngrijirea Monumentelor și Cimitirelor Eroilor (CNRIMCE), cu sediul în Palatul Cercului Militar Național.

O rețineră, explicabilă în atmosfera social-politică de atunci și a nelimpezirilor constituționale, îi împiedică pe inițiatori să adopte denumirea tradițională ce presupunea sintagma Așezământ ori Societate, Cult, și de presupunea a numelui Reginei Maria. Și o mare greșală, inițiatorii nu au solicitat – așa cum ar fi fost firesc și așa cum au făcut numeroase alte instituții reînființate în acele momente – retrocedarea sediului și a întregului patrimoniu al Așezământului Național „Regina Maria” pentru Cultul Eroilor.

Greul abia acum începea. Era nevoie de crearea în teren a structurilor care să-i susțină poziția centrală exprimată prin Comitetul Național. Dar, imediat încep să apară comitetele județene ca filiale ale celui național. Primul apare la Craiova, unde era garnizoana unei Armate (20 mai), în Baia Mare (25 mai), Turnu Severin

(1 decembrie), Târgu Mureș (în aceeași lună). În primul an de existență a Comitetului, se înființează filiale în 32 de județe și operațiunea continuă. Această dezvoltare dovedește că era nevoie de o astfel de structură și că societatea de atunci credea în armată, în biserică și într-un trecut istoric care îi conferea identitatea perenă. Aderă în primul rând militarii, activi și în rezervă, veteranii, oameni din administrația locală, preoți, înalți ierarhi, dascăli, istorici, oameni de cultură. În anii de început ai entuziasmului prezența în organizație a comandanților era ceva obișnuit. Acum este o situație foarte rară.

Unele filiale s-au stins după un timp, odată cu reducerea drastică a armatei, cum sunt Teleormanul, Bucureștiul, Ilfovul. Ultimele două s-au reînființat în 2000, respectiv 2018. Altele, cum sunt cele din județele Harghita și Covasna, pot funcționa doar cu sprijinul unităților militare din zonă.

Prima Conferință Națională a Comitetului are loc la 9 septembrie 1993 cu participarea delegaților din filiale. Este ales președinte generalul (r) Stelian Popescu, iar prim-vicepreședinte colonel (r) Petre Stoica, alături de alți vicepreședinți. De îndată filialele județene și-au ales și ele conducerile.

A doua Conferință Națională este în 4 octombrie 1995, în cadrul căreia generalul (r) Stelian Popescu este reales președinte. Moare însă în aceeași lună, iar pe 21 noiembrie 1995, în cadrul Conferinței Naționale Extraordinare, este

ales președinte, în unanimitate, colonel (r) Petre Stoica.

El va conduce organizația până în 2013, când se retrage din motive de vârstă și de sănătate, dar rămâne în Asociație ca președinte de onoare. În 21 martie 2013 este ales președinte generalul-maior (r) profesor universitar doctor Visarion Neagoe.

În 1997 s-a hotărât schimbarea denumirii organizației în Asociația Națională "Cultul Eroilor" în condițiile în care Armata ca organism trecea prin transformări profunde în efortul ei de a se pregăti pentru integrarea în NATO. Credința reintra în rândurile militarilor prin admiterea preoților militari și a bisericii militare. O întoarcere la tradiție care a anulat reținerea față de termenul "cult".

În sfârșit, având loc în societate și o reconsiderare onestă a rolului Casei regale în istoria României, Asociația o recunoaște ca patroană spirituală pe regina Maria și își schimbă numele în Asociația Națională Cultul Eroilor "Regina Maria", prin hotărârea judecătorească din 2012.

Recunoscându-i-se meritele în conservarea și extinderea patrimoniului eroic românesc și rolul meritos în educarea patriotică a tineretului și comunității, în perpetuarea unei tradiții benefice pentru spiritul și cultura națională, Guvernul României, prin Hotărârea nr. 698/19 august 2014 (Monitorul Oficial nr. 619/Partea I/22 august 2014) a acordat Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria" statutul de asociație de utilitate publică. ■

Petre FĂNTĂNARU

MEMENTO 2013

11 iunie
2013.
Cinstirea
Zilei Eroilor
la Cercul
Militar
Național,
București

Trei decenii dedicate eroilor noștri

Statutul Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria" a evoluat în timp, unele obiective fiind modificate, dezvoltate, îmbunătățite, completate în funcție de cerințele de perspectivă și evenimente importante, cum a fost Centenarul Marii Uniri. Pentru acesta a fost un program special de acțiuni întins pe durata a patru ani.

Nu ne vom referi la obiective și direcții, deoarece ele se subsumează scopului esențial al organizației. Acesta a fost și rămâne același: protejarea patrimoniului eroic al poporului român, dezvoltarea lui într-o colaborare benefică și utilă cu Oficiul Național pentru Cultul Eroilor, cu asociațiile de rezerviști și veterani, cu structurile administrației centrale și locale, cu unitățile militare și bisericile din țară. Acestui scop i se adaugă cel de informare-educare prin acțiuni publice, publicații locale și proprii.

Renăscută dintr-o necesitate dar fără finanțare și o bază materială primară, obiectivele organizației erau greu de îndeplinit. Și mai ales trebuia pornit de la cunoașterea domeniului. S-a apelat la Ministerul Apărării Naționale, la Ministerul Afacerilor Interne, la Ministerul Educației și Învățământului, la Biserica Ortodoxă Română pentru a sprijini demersurile organizației. Aceste instituții tradițional legate de Cultul Eroilor și de educația patriotică au răspuns cu bunăvoință. Ministrul apărării, generalul Nicolae Spiroiu a dat ordin ca unitățile militare să ia în îngrijire mormintele și cimitirele, a asigurat sedii pentru filiale, drept de cazare în căminele militare, mijloace de transport într-o anumită limită de motokilometri. Au fost mobilizate școlile pentru implicarea elevilor în îngrijirea acestor obiective, preoțimea pentru oficierea slujbelor de pomenire și sensibilizarea comunității pentru implicarea în acțiunea Cultul Eroilor, atât timp cât eroii le aparțineau fie prin naștere, fie prin moartea eroică pe teritoriul lor.

A început, imediat după constituirea filialelor, cu ajutorul unităților militare, acțiunea de inventariere, pentru a ști câte obiective sunt, în ce stare și ce nevoi au. În mare, acest efort s-a încheiat în 1997.

Au fost identificați eroii ceferiști, monumentele, cimitirele și mormintele individuale din cele două războaie.

La 80 de ani de la intrarea României în Războiul cel Mare s-au organizat acțiuni omagiale comemorative de amploare la Florica (Călărași), Prunaru (Teleorman), Robănești (Dolj), Oituz (Bacău). Asociația și episcopul Galaction Stângă – președintele filialei Teleorman, s-au implicat direct în acțiunea Consiliului Județean Teleorman de refacere a cimitirului celor 150 de eroi cavaleriști și 50 de militari germani, ce fusese distrus în totalitate.

În comuna Dragalina (Călărași) s-a ridicat bustul în bronz al eroului de la Jiu – lucrarea fiind asigurată prin Studioul de Arte Plastice al Armatei (autor Florin Musta) de către Consiliul Director al Comitetului, iar finanțarea soclului de către Protoieria ortodoxă de Călărași.

Unor stații CFR le-au fost date nume de eroi, după cum urmează: General Eremia Grigorescu (fostă Doaga), General Nicolae Dăscălescu (fostă Unghenii de Mureș), General Gheorghe Avramescu (fostă Ghilvaci), Sublocotenent Ecaterina Teodoroiu (fostă Preajba), General Traian Moșoiu (fostă Zărnești).

Pe fațadele unor clădiri istorice au fost fixate basoreliefuli de bronz cu chipurile eroilor și plăci comemorative de marmură.

În 1997 a început reeditarea revistei "România Eroică" - publicația proprie a asociației care apăruse regulat în perioada 1920-1948.

Imaginea Asociației, preocupările și acțiunile ei au început să fie promovate constant prin presa scrisă, televiziune, radio.

Cu sprijinul Comisiei de Cultură din Senatul României, s-a obținut un spațiu de emisiune radio, de 10 minute săptămânal, "Cultul Eroilor" care a fost gestionat de colonelul (r) Eugen Pelin, în perioada iunie 2003-august 2007. Miniștri, istorici, oameni de cultură și artă, veterani, rezerviști, comandanți, preoți, înalți prelați au vorbit despre eroi și despre cultul eroilor, la acest microfon.

MEMENTO 1997

Cimitirul Eroilor „Șarja de la Prunaru”, sfințit la 27 septembrie 1997. Primul și singurul cimitir reconstruit în totalitate cu contribuția Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, care a beneficiat de sprijinul Ministerului Apărării Naționale (ministru Victor Babiuc), al Consiliului Județean Teleorman (ing. Vasile Boncotă) și al societății Aedificia Carpați (director Ștefan Drăgulescu). La ceremonie a fost prezent și atașatul cultural al Ambasadei Germaniei la București, în cimitir fiind înhumate rămășițele a 50 de militari germani.

S-a întocmit un ghid al pașilor legali de urmat pentru realizarea, restaurarea, repararea, strămutarea operelor comemorative de război pentru a sprijini autoritățile locale prin filialele județene Cultul Eroilor. Dreptul legal de avizare îl are prin lege, Oficiul Național pentru Cultul Eroilor.

Biroul Executiv Central al Asociației a realizat albumul “Monumentele Eroilor” cu sprijinul profesorului dr. Vasile Gherasim, lucrare apărută în două ediții succesive. Și-a conceput propria insignă, însemnul oficial al organizației, înregistrat în 2002, la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci.

În cadrul acțiunilor dedicate Centenarului Marii Uniri, Asociația Națională Cultul Eroilor “Regina Maria” a realizat propriul monument spiritual și simbolic al unirii. La propunerea lui Petre Cujbă din conducerea filialei Prahova, s-a prelevat țărână din locurile marilor bătălii,

de pe mormintele eroilor, cu ceremonial religios și militar. Din 35 de locuri, cuprinzând simbolic întreaga Românie Mare, inclusiv din Basarabia, Bulgaria, Bucovina de Nord (ucraiană) a fost strânsă țărâna în săculeți cu tricolor, însoțiți de acte de autentificare, și pusă într-o urnă, care a fost dusă de la București la Alba Iulia de o delegație numeroasă. Acolo, cu ceremonial militar și religios, a fost predată, pe 17 noiembrie 2018, arhiepiscopului de Alba Iulia, pentru a fi păstrată pentru totdeauna la loc de cinste în Catedrala Încoronării. Este scoasă în fața altarului pentru slujba de pomenire în zilele de mare sărbătoare (Ziua Eroilor, Ziua Armatei, Ziua Națională). În modestia lui superbă este cel mai mare monument al eroilor, prin care spiritul lor imprimat în țărână intră în biserica Marii Uniri pentru care ei și-au dat viața. În 2002, Asociația a intervenit cu fonduri bănești prin Consulul Român din Ucraina, pentru refacerea cimitirului eroilor

din satul Marina (33 de eroi) în Crimeea, pe atunci republică autonomă.

S-a încheiat un protocol de colaborare și conlucrare cu organizații similare din Republica Moldova în 2006, prin care se urmărește organizarea de acțiuni comemorative și de întreținere, reabilitare a mormintelor de război din Basarabia. În substrat e vorba de o formă de stimulare a sentimentelor de frățietate și de revigorare a conștiinței românești.

Asociația a conceput și confecționat un număr de 18 medalii, numeroase plachete, insigne, pliante și diplome comemorative și aniversare, care au fost acordate, cu diferite prilejuri, unor instituții, asociații, personalități, președinți de filiale și unor colaboratori importanți, recunoscându-li-se, astfel, contribuția la cultivarea și dezvoltarea Cultului Eroilor. Are propria "Emblemă de onoare" după modelul celor existente pentru structurile militare.

Pentru implicarea cât mai multor forțe în acțiunile legate de Cultul Eroilor, Asociația a încheiat de-a lungul anilor peste 50 de protocoale de colaborare cu unele ministere, instituții (ONCE) de învățământ și cultură, structuri asociative și ONG-uri din mediul militar și civil. Astfel s-a format o bază de plecare spre deschiderile necesare susținerii mișcării Cultul Eroilor. De pildă prin Ministerul Educației și Învățământului s-a facilitat funcționarea în școli a cercurilor "Cultul Eroilor", participarea celor din filiale la acțiuni educative în școli, precum și a elevilor la ceremonialurile comemorative dedicate eroilor.

Preocupată de propria ei istorie, Asociația a publicat în 2020 propria monografie prin care se face cunoscută și prin care se oferă date și informații despre Cultul Eroilor renăscut după 1989. ■

Călin ȘTEFAN

MEMENTO 1995

Comuna Floroaica, jud. Călărași, 1 iunie 1995. Dezvelirea Monumentului eroului Constantin Mușat, grenadierul căzut la 13 august 1917, în a treia bătălie de la Oituz. În prim-plan, la microfon, locotenent-colonelul Petre Stoica, președintele ANCERM, și regretatul colonel farmacist Dumitru Răducanu, fiu al satului, care a avut un rol important în ridicarea acestui monument.

MEMENTO 1997

Comuna Dragalina, jud. Călărași. Două imagini de la ceremonia sfințirii și dezvelirii Bustului generalului Ioan Dragalina, operă ridicată la inițiativa preotului paroh al localității și cu contribuția esențială a ANCERM. Este singura localitate din țară care are pe stemă efigia unui erou al Marelui Război.

De la o organizație județeană la mișcarea națională Cultul Eroilor

O bună perioadă de timp, conducerea centrală a Asociației s-a implicat direct în renovarea, reamenajarea unor cimitire și parcele ale eroilor, în reabilitarea ori ridicarea unor monumente comemorative de război. Acest lucru pare firesc, deoarece, în primii ani, filialele județene abia se înființaseră și nu reușiseră încă să aibă o influență pe plan local. Pe de altă parte, până în anul 2005, când apare Legea nr. 379 privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război, prin care este înființat Oficiul Național pentru Cultul Eroilor, Asociația a fost singura organizație care și-a asumat responsabilitatea pentru acest domeniu și a făcut ceva pentru eroi. Fără sprijinul de neprețuit al Ministerului Apărării Naționale și antrenarea unor administrații județene și locale, care nu aveau bază legală pentru alocare de fonduri, fără implicarea directă a unităților militare și a celor din Ministerul de Interne, nu s-ar fi putut realiza nimic. De pildă, în 1999 s-a solicitat comandantului Marinei Militare să sprijine prin unitățile din subordine Acțiunile Cultul Eroilor și să repare prin efort propriu, cimitirele eroilor din Constanța, Mihail Kogălniceanu, Topraisar, Băneasa, Medgidia, Basarabi, Cernavodă, Mangalia, Adamclisi, Schitu, Midia și 2 Mai. S-a făcut o instruire cu ofițerii numiți responsabili și s-a trecut la acțiune. Acea însă a fost o soluție provizorie menită a salva aceste obiective de la degradare, în condițiile în care nu existau bani de la buget pentru aceasta. Odată cu înființarea ONCE există posibilitatea de a se prevedea bani de la buget, prin această instituție de stat, care își poate propune astfel de obiective în plan. A și făcut-o pentru câteva din țară, cum este Ansamblul Comemorativ al Eroilor din Brăila, sau restaurarea Cimitirului Militar din Constanța, Cimitirului Internațional "Mircea Vodă" și a Cimitirului Militar din Dobrici (Bulgaria). Oficiul s-a concentrat pe încheierea unor acorduri oficiale cu țările vecine și în baza acestora pe reabilitarea unor cimitire ale eroilor în Basarabia, Rusia ș.a.

Existența filialelor Cultul Eroilor în aproape toate județele țării, conlucrarea acestora cu primăriile,

consiliile județene, cu unii sponsori și cu comunitățile contribuitoare, cu preoțimea și dascălimea, a transformat Asociația într-o mișcare patriotică de masă – mișcarea Cultul Eroilor.

Ca urmare, stimulată și de aniversarea Centenarului Marii Uniri prin această mișcare în care s-au angrenat multe instituții, oameni de afaceri și populație în general, în special cea din mediul rural, s-au ridicat sute de monumente noi dedicate eroilor, care s-au adăugat altor sute deja existente care însă, au fost reparate, reabilitate. Unele cimitire și parcele au fost reconstituite complet.

Fără filialele județene și efortul susținut al voluntarilor din cultul eroilor care să supravegheze în întreaga țară ce se întâmplă cu aceste obiective și fără propunerile și insistențele pe lângă primarii și președinții de consilii județene, Asociația s-ar prezenta la treizeci de ani ai ei, cu un palmares redus.

Dacă la împlinirea a 90 de ani de la apariția organizației Cultul Eroilor, în anul 2009, Asociația număra filiale în toate județele țării, 150 de subfiliale orășenești și circa 1500 de filiale comunale, aproape o mie de cercuri școlare Cultul Eroilor, și a adăugat adăugat 650 de monumente noi celor 800 deja existente, acum numărul acestora a crescut considerabil.

Pentru a ilustra acest adevăr o să menționăm situația din câteva județe. Nu le putem trece în revistă pe toate, ci doar să arătăm tendința ce se manifestă în întreaga țară care demonstrează că cealaltă Românie există și este interesată de istoria ei și de eroii care și-au dat viața pentru făurirea ei.

Dintr-o excelentă monografie-album a monumentelor din Primul Război Mondial realizată de Consiliul Județean Maramureș și cu sprijinul filialei Cultul Eroilor, rezultă că 70 dintre monumente sunt noi, iar pe multe din cele vechi s-au adăugat și listele eroilor din al Doilea Război Mondial. Această acțiune de completare care încalcă oarecum legea, în ceea ce privește integritatea monumentelor, este totuși un gest de dreptate, mai ales față de eroii din campania din Rusia.

Argeșul restaurează 10 monumente și ridică alte 18 noi. Între ele se remarcă monumentalitatea ambientală a celui din comuna Găvana.

În județul Bacău au fost ridicate 47 de monumente noi și reabilite altele, toate prin eforturile primăriilor, cetățenilor, ale unor sponsori și donatori. În cei treizeci de ani, Bihorul a construit 39 de monumente comemorative, adăugându-le celor 10 pe care le avea.

În județul Botoșani, grație efortului și insistențelor filialei Cultul Eroilor, a președintelui, colonel (r) Gheorghe Timofte s-au construit în localitățile din județ 54 de monumente, iar în Botoșani prin contribuția filialei și a rezerviștilor bustul în bronz al generalului Gheorghe Avramescu, numele acestuia fiind atribuit și parcului în care este amplasat.

Împreună cu veteranii de război s-a ridicat Monumentul Eroilor din al doilea Război Mondial în centrul orașului Botoșani. Monumentul a devenit locul ceremoniilor de comemorare a eroilor. Remarcabil ca monumentalitate și calitate artistică este monumentul eroilor din comuna Vârful Câmpului, Botoșani.

În localitățile județului Brăila au fost ridicate 12 monumente, amenajat Cimitirul Eroilor din orașul lanca, reabilite însemnele de căpătâi din Cimitirul Eroilor din Brăila.

În capitală, la insistențele președintelui de filială, colonel (r) Petre Gurău pe lângă primarul Sectorului 5, Daniel Florea, au fost ridicate statuile reginei Maria,

Ecaterinei Teodoroiu, Tudor Vladimirescu și un "Cap de dac". Ei, voluntarii acestei filiale împreună cu elevii din Cercul Eroilor - Colegiul Economic Viilor, au fost prezenți la plantarea stejarilor în Dumbrava eroilor de la Mărășești și la manifestările de la Mausoleu din 6 august 2017. La aceste evenimente au fost prezente și delegații Cultul Eroilor din Vâlcea, Gorj, Petroșani ș.a.

Filiala Buzău a avut șansa unei conlucrări de excepție cu primarul municipiului, cu Consiliul Județean, cu primăriile din județ, ceea ce a dus la reabilitarea cimitirului și bisericii eroilor din oraș, a altor monumente importante printre care refacerea Monumentului Eroilor din Costești, care prin realizarea arhitectonică și amenajarea ambientală se ridică la cele mai bune cote de calitate.

Din cele 163 de monumente ale eroilor din județul Dâmbovița, 45 au fost restaurate și 45 sunt noi, iar din cele 38 de cimitire ale eroilor, 28 au fost restaurate și reabilite de administrațiile locale și unitățile militare din donații și sponsorizări.

Au fost restaurate monumentele eroilor din localitățile Coțofenii din Față, Pielești și Robănești (Dolj), ultimul fiind cunoscut prin șarja de cavalerie asupra unei baterii de tunuri germane, cu sabia împotriva obuzelor, dar au învins și mulți au căzut pentru asta. Aceași tendință se constată și în județele Galați, Giurgiu, Hunedoara, Ialomița.

Cimitirul de onoare din Târgu Jiu a fost reparat prin efortul financiar al garnizoanei militare, cadrelor militare active, în rezervă și în retragere, a veteranilor de război și a

MEMENTO 2002

Târgoviște, 13 iunie 2002, Ziua Eroilor. Dezvelirea și sfințirea Monumentului Eroului Târgoviștean. La tribună, regretatul general de brigadă (r) Constantin Tănase, președintele filialei județene „Mihai Viteazul” Dâmbovița.

MEMENTO 2011

Monumentul Eroilor din comuna Mihăilești, jud. Buzău, ridicat la inițiativa ANCERM, care s-a implicat în realizarea proiectului.

membrilor filialei Gorj a ANCE "Regina Maria".

A fost refăcut și bustul de bronz al generalului Culcer, din cimitir, furat de vandali și vândut ca fier vechi. Gorjenii au construit 75 de monumente în satele lor, iar Ecaterina Teodoroiu, eroina de la Jiu, a fost comemorată cu mare fast în august 2017. Anul acesta se împlinesc 100 de ani de când gorjenii au adus-o acasă din locul unde căzuse în luptă, și au așezat-o ca simbol între catedrală și prefectură.

Pe teritoriul filialei Iași au fost construite 41 de monumente la Târgu Frumos, Moșna, Galata, Cartierul "Alexandru cel Bun" din Iași etc.

În anii Centenarului Marii Uniri, Institutul Național al Patrimoniului a avut inițiativa de a antrena și mobiliza primăriile din județul Ilfov în vederea inventarierii, reabilitării, reamplasării la nevoie, a celor 76 de obiective dedicate eroilor din Primul Război Mondial. 15 dintre ele au fost trecute pe lista monumentelor istorice și unele dintre ele amplasate pe locurile inițiale, ori în centrul localităților, de pe amplasamentele dosnice unde fuseseră relocate de comuniști. O acțiune laudabilă care ar merita să fie extinsă în toate județele. Ministerul Apărării Naționale a renovat complet, pe cheltuiala sa Cimitirul

Eroilor Ghencea din București și Crucea Eroilor de pe muntele Caraiman.

În tabăra de sculptură din Pădurea Gârboavele, meșteri populari au cioplit 50 de troițe care, cu acordul Prefecturii și a Centrului Cultural Dunărea de Jos, au fost amplasate în tot atâtea localități din județul Galați.

Printre zecile de monumente ridicate de maramureșeni în vreo 43 de localități, amintim ansamblurile monumentele închinat eroului Mircea Benea din Chiuzbaia și lui Ion Șugariu din Băița (lângă Baia Mare). Acesta din urmă a fost un foarte înzestrat și promițător asistent al lui George Călinescu, care a căzut eroic în Munții Tatra.

Voluntarii Cultul Eroilor din Mehedinți, împreună cu cadrele militare active, cu rezerviștii și veteranii au reparat pe cheltuială și efort propriu un cimitir al eroilor, din cele 7 câte sunt în județ. Și-au sprijinit construirea a 16 noi monumente prin satele și comunele mehedințene.

Din cele 83 de cimitire ale județului Mureș, 70 au fost reparate, restaurate și 13 organizate din nou. Desigur toate forțele militare, civile și administrative au conlucrat pentru aceasta.

Filiala din județul Neamț, nu singură desigur, a făcut posibilă reabilitarea a 71 de monumente, construirea altor 5, din totalul de 188 câte există acum.

Cei din județul Olt, pe lângă lucrările curente care înseamnă repararea a 20 de monumente și construirea altor 43, au făcut un pelerinaj în localitatea Socond (Satu Mare) la mormântul comun și Ansamblul monumental în memoria celor 28 de ostași olteni și din Romanați, din Regimentul 19 Olt și Regimentul 3 Olt căzuți pe 19 octombrie 1944. Această filială se mândrește cu membrul ei de onoare, profesor doctor Traian Zorzolui, din Drăgănești-Olt, un îndrăgostit de istoria veche, care a construit (reconstituit) o așezare neolitică, de cultură Boian, în Dragănești-Olt. A scris și monografia localității, pe lângă alte studii.

În județul Sălaj cooperarea filialei județene cu administrația locală, Consiliul Județean, instituțiile de cultură, unitățile militare și cu bisericile se desfășoară în cele mai bune condiții. Președintele filialei, preotul Ioan Ghiurco este un slujitor devotat al bisericii și al Cultului Eroilor. Cu sprijinul în materiale și mână de lucru oferit de militarii din garnizoană a construit în Zalău Catedrala Sfânta Vineri care este totodată și monument pentru eroii neamului. Turla-clopotniță foarte înaltă este un monument închinat eroilor, iar clopotele intonează la fiecare vecernie Imnul eroilor. Aici a fost organizată în noiembrie 2015 deschiderea Centenarului Unirii, cu catapeteasma flancată de două imense drapele naționale. Au fost prezenți prefectul, președintele Consiliului Județean, primarul Zalăului,

directoarea Bibliotecii Județene, academicianul Ioan Aurel Pop, episcopul ortodox al Sălajului, episcopul greco-catolic al Oradei și vreo 500 de participanți din satele și orașele județului. În Sălaj, sunt 61 de subfiliale care desfășoară o activitate intensă. Astfel 5 cimitire din cele 50 au fost renovate și 28 de monumente restaurate din cele 113 existente și 34 nou construite. Acțiunile publice sunt emoționante și implică o largă participare din partea publicului, a elevilor (sunt 42 de cercuri Cultul Eroilor).

Sibiul a construit doar două monumente și a ridicat 17 troițe, iar pe teritoriul județului Suceava s-au ridicat 20 de monumente noi, iar 38 au fost ambietate cu tunuri puse la dispoziție prin restructurarea Armatei. În Cornul Luncii s-a construit un Panteon al eroilor. Nici cei martirizați la Fântâna Albă n-au fost uitați. Starețul Mănăstirii Putna a realizat un Portal Memorial intitulat "Golgota neamului - Fântâna Albă".

Mutându-ne în vestul țării semnalăm că în Timișoara a fost dezvelit la 1 decembrie 2009, Monumentul Eroilor Neamului, o cruce enormă de piatră ce crește dintr-o coroană de cruci simbolizând toate mormintele eroilor neamului. La Gurile Dunării, în Tulcea, filiala împreună cu administrația locală au reușit să ridice Mausoleul din Cimitirul Eroilor, unde sunt păstrate osemintele eroilor din Regimentele 33 și 73 Tulcea.

A fost ridicat și un monument al lui Mircea cel Bătrân, în locul celui distrus de trupele bulgare în 1916. ■

Matei ALEXANDRU

MEMENTO 2002

Adunarea festivă „5 ani de la editarea revistei România eroică”, Sala Bizantină a Cercului Militar Național. Printre invitați: cunoscutul poet Grigore Vieru (primul din stânga), a cărui operă dovedește că marii poeți sunt și mari patrioți!

Înalții ierarhi ai credinței

După revoluția din decembrie 1989, era clar că armata țării trebuie să iasă din starea ei de forță de apărare atee și să se întoarcă la credința creștină, la libertatea de conștiință, care alături de transparență prin intermediul relațiilor publice și o reformă structurală profundă, deveneau condiții de integrare în NATO.

Dincolo de aceasta, intrarea preoților în unitățile militare și treptat construirea de biserici însemna o întoarcere firească la credință.

Structura asociativă Cultul Eroilor, abia înființată și purtând o denumire ancorată încă în lumea comitetelor, intră sub patronajul spiritual al Bisericii Ortodoxe Române, Patriarhul României devenind, ca în vremurile de demult, patronul spiritual al Cultului Eroilor, alături de celălalt patron în persoana ministrului apărării naționale.

Înalții ierarhi s-au implicat, în toți acești 30 de ani de existență, în acțiunile Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” și, prin ei, întregul cler din subordine. Implicarea preoților este mai mare ori mai mică, în funcție de om, dar și de capacitatea conducătorilor de filiale județene și de subfiliale de a-i atrage în proiecte de anvergură, precum și în cele obișnuite.

Patriarhul Teoctist a fost foarte apropiat de armată și a sprijinit din toate puterile Cultul Eroilor, care se străduia să înnoade o veche tradiție, și să depășească numeroasele obstacole ce-i stăteau în cale, într-o perioadă destul de tulbură și instabilă, în absența reglementărilor oficiale. Și Preafericitul Daniel a rămas în aceeași tendință de apropiere, deși în ultimii ani l-au copleșit grijile pentru construirea Catedralei Neamului, ridicarea a numeroase lăcașuri de cult, refacerea și renovarea celor vechi. Acest lucru nu l-a împiedicat însă să organizeze și să prezideze un simpozion, la Patriarhie, dedicat frăției româno-bulgare în Războiul Ruso-Româno-Turc din 1877-1878, la care au participat și reprezentanți din Bulgaria. Reprezentanții Cultului Eroilor și ai Ministerului Apărării Naționale au fost și ei prezenți cu comunicări.

În 1991, Armata a IV-a, de la Cluj, a organizat un pelerinaj omagial pe drumul de luptă în al Doilea

Război Mondial, de la Sf. Gheorghe până la Carei. Era prima procesiune în care preoții slujeau după mulți ani la căpătâiul soldaților căzuți și în fața monumentelor comemorative de război. La Satu Mare, episcopul locului s-a alăturat pelerinilor și armatei, de pe plan local, oficiind slujba de pomenire.

La 12 noiembrie 2018, la Brăila, a fost inaugurat Ansamblul Comemorativ al Eroilor Neamului, construit la propunerea și cu finanțarea Oficiului Național pentru Cultul Eroilor, cu sprijinul garnizoanei și al autorităților locale. Înalț Preasfințitul Casian, arhiepiscop al Dunării de Jos și soborul de preoți au slujit la eveniment.

Însuși mitropolitul Olteniei a fost prezent la ceremonia de dezvelire și sfințire a ansamblului monumental al eroilor, din comuna Scoarța (Gorj), prilej cu care a și hirotonisit doi preoți în biserica satului. Discursul său de la monument a fost de mare profunzime. Episcopul de Buzău a fost implicat de asemenea în ceremoniile ce au marcat, în anul Centenarului Unirii, restaurarea bisericii eroilor și a celui mai mare cimitir al eroilor din țară situat în Buzău.

Filiala județeană Cultul Eroilor a implicat Arhiepiscopia Tomisului, alături de Inspectoratul Școlar Județean și Asociația „Casa Noastră Marea Neagră”, în proiectul său, „România în sărbătoare”, desfășurând împreună activități educative în colegii, licee și gimnazii, din Constanța, Sinoe, Ciocârlia, Pantelimon, Rasova, Adamclisi și Limanu.

Dănilă Moldovan și Gheorghe Ile, în lucrarea lor, intitulată „Datoria de a onora”, menționează: „ni s-au alăturat cu toată dragostea și simțirea românească, în derularea proiectelor noastre... IPS Irineu, arhiepiscopul Albei-Iulii și episcopul Deveii și Hunedoarei, P.S. Gurie. Această implicare se referă și la pelerinajele pe urmele eroilor neamului și deopotrivă la seminariile științifice și ceremonii de ampoare”.

Aceiași autori îl menționează laudativ și emoționant pe cardinalul greco-catolic Lucian Mureșan, care a sprijinit impresionanta ceremonie de omagiere a episcopului Ioan Inochentie Micu Klein, în mai 2018, la mormântul său din catedrala din Blaj, unde îi sunt păstrate osemintele după

un exil la Roma ce a durat până în 19 octombrie 1997, când au fost repatriate.

Membrii Asociației județene a cadrelor militare în rezervă și în retragere „Sarmizegetusa”, din Deva, au organizat evenimentul, care a continuat pe Câmpia Libertății din Blaj. Sub semnul Cultului Eroilor s-a întâmplat însă, membrii filialei județene fiind și ei implicați, inimosul colonel Dănilă Moldovan fiind sufletul, proiectantul și factorul de unitate dintre cele două asociații.

Episcopul Nicodim al Severinului ține ușa Episcopiei descuiată pentru Cultul Eroilor, filiala din Mehedinți, ea trebuie doar deschisă. Preasfinția Sa a organizat un simpozion în localul așezământului de cultură din Drobeta-Turnu Severin pentru a-l omagia pe Io Mircea cel Bătrân, marele domn întregitor de țară. A fost prezentă cu comunicări o delegație mare de istorici din filiala județeană Vâlcea, printre care și un participant de la București, vicepreședinte al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”.

Sunt și alți episcopi din Moldova și din Ardeal care ar trebui menționați, precum episcopul de Sălaj și

episcopul greco-catolic de Oradea, care și-au dat mâna și s-au îmbrățișat ca predecesorii lor la Alba Iulia în 1918, în cadrul unui impresionant eveniment ce a avut loc în catedrala din Zalău. Era prezent și actualul președinte al Academiei Române, profesorul Ioan Aurel Pop, pe atunci rectorul Universității Babeș-Bolyai din Cluj. Evenimentul deschidea prin acțiune memorabilă Centenarul Marii Uniri și a fost organizat de Cultul Eroilor în cooperare cu Consiliul Județean și cu cel municipal, cu Biblioteca Județeană. Sufletul a fost, însă, preotul bisericii Ioan Giurco, actualmente președintele filialei Cultul Eroilor Sălaj.

Îl menționăm și pe arhiepiscopul Galaction Stângă, al Teleormanului, care a spijinit cu toată dragostea reabilitarea cimitirului eroilor Șarjei de la Prunaru, Sfinția sa a fost și primul președinte al filialei județului Teleorman, care, din păcate, acum este desființată.

Un loc cu totul special în această galerie a prinților bisericii îl ocupă arhiepiscopul Vâlcei, IPS Varsanufie, care este cel mai fidel prieten al armatei și al eroilor căzuți pe câmpurile de luptă.

Profesorul Eugen Petrescu, președintele filialei vâlcene, găsește la sfinția sa cel mai mare sprijin. Prima dată l-am

MEMENTO 2007

Ziua eliberării orașului Oradea de sub ocupația hortystă, sărbătorită la primăria municipiului. Preoții și militari, omniprezenți la sărbătorile dedicate eroilor!

MEMENTO 2003

Sus. Palatul Patriarhiei, Ziua Eroilor, 3 iunie 2003. Adunarea festivă închinată eroilor căzuți pe câmpurile de onoare. În prezidiu, silueta albă a Patriarhului Teoctist, un om căruia noi, cei care slujim Cultul Eroilor, îi vom păstra o amintire dragă, neatinsă de trecerea anilor.
Jos: Galaction Stângă, un ierarh care s-a aflat, câțiva ani, în fruntea Filialei județene Teleorman Cultul Eroilor.

întâlnit în fața Căminului de garnizoană oficiind slujba de sfințire a unui monument închinat armatei române, ridicat pe cheltuială proprie de colonelul în retragere Gheorghe Giurcă. Și ploua peste noi din abundență. Cu îngăduința sa mănăstirile Bistrița, Cozia, Arnota au găzduit simpoziioanele din Centenar ale filialei județene Cultul Eroilor.

La Episcopie găzduiește anual un simpozion dedicat relațiilor istorice dintre biserici și armată, unde accentul cade, desigur, pe faptele de eroism. Apoi totul se mută la Mănăstirea Dintr-un Lemn, unde sfinția sa oficiază liturghia de Sfinții Petru și Pavel și slujba de pomenire pentru generalul Paul Teodorescu și toți eroii din marină, aviație și Brigada de Gardă „Mihai Viteazul”. Așezământul este închinat și acestui scop și deține exponate și monumente comemorative adecvate. La această mănăstire își are sediul „Centrul de Cercetare a Conlucrării Bisericii Ortodoxe cu Armata Română „General Paul Teodorescu” – condus de profesorul universitar constănțean Valentin Ciorbea. Editează anual excelenta revistă „Misiunea”, în care sunt publicate lucrările simpozionului. Sunt prezenți la eveniment și în revistă numeroși voluntari din Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”, din mai multe județe ale țării.

Am vorbit doar de capii bisericii ca și cum am fi

enumerat numai generali. Însă ei dau linia de urmat pentru preoțimea din subordine, în episcopatele pe care le păstoresc.

În tranșee sunt oameni minunați, activi și dedicați misiunii pastorale și slujirii cu dragoste și devotament memoriei eroice a neamului. L-am menționat deja pe preotul Ioan Giurco din Zalău, care slujește într-o biserică ce este, totodată, prin decorația de pe turlă, prin cântecul eroilor realizat la vecernie, prin bătaia clopotelor, un monument emoționant dedicat eroilor. Galeria se întregește cu neobositul protopop al Văii Jiului, Petrance Crețu, preotul profesor universitar dr. Florin Dobrei din Deva, locotenent-colonel preot Ion Mihalache din Rm. Vâlcea, preotul Constantin Mănescu, de la Horezu și Nicolae State din Rm. Vâlcea, preoți de prin Moldova care strâng bani și își donează veniturile proprii pentru a reabilita morminte de eroi și a ridica monumente în memoria lor, în Basarabia.

Și enumerarea ar putea continua cu starețul Ioachim Pârvulescu, de la Mănăstirea Lainici, și stareța Emanuela Oprea, de la Mănăstirea Dintr-un Lemn. Căci biserica ajută armata, se roagă pentru viii și morții ei, iar armata e creștină! ■

Ioan VADISLAV

MEMENTO 2005

Președinte al asociației Patriarhale pentru
Cultul Eroilor,
Petre Stoica

Cu binecuvântări și puteri
pentru mobilizări și strădăniți de
păstrarea cinstirii Eroilor,
+ Petre Stoica
Patriarhul României

10-11-05

La 17 octombrie 2005, Patriarhul Teoctist a împlinit vârsta de 90 de ani! Cu această ocazie, președintele asociației a fost primit la Patriarhie, unde s-a întreținut cu sărbătoritul și i-a înmănat Diploma de Onoare și Medalia 60 de ani de la încheierea celui de-al Doilea Război Mondial, precum și un album color cu monumentele și cimitirele eroilor din România. Patriarhul a chemat secretarul Cancelariei și i-a spus să vină fotografatul pentru a se fotografia cu dl. Petre Stoica. Un gest pe care numai oamenii cu adevărat mari știu să-l facă nemuritor! Un asemenea gest, în aparență simplu și firesc, are vibrații și semnificații de neuitat în conștiința celui care a fost onorat. Patriarhul i-a înmănat o medalie și o carte realizată de Sfântul Sinod cu ocazia împlinirii vârstei de 90 de ani. Fotografia aceasta rămâne un document de mare preț, cu care se mândrește, pentru că, nu-i așa, nu orice muritor are marea șansă de a sta alături de Patriarhul României!

Un altfel de monumente

Lumea s-a obișnuit cu prezența militarilor la ceremoniile și festivitățile organizate cu diferite prilejuri aniversare. Lângă ei sunt rezerviști și veterani, iar printre aceștia membrii Cultului Eroilor, în marea lor majoritate și ei militari ieșiți la pensie.

Pentru a putea fi mai lesne reperați, căci imaginea contează, Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” și-a făcut propriul steag de identificare. Ideea s-a născut din preocuparea unităților militare de a-și face astfel de steaguri pentru teatrele de operații.

După modelul de la centru și multe dintre filialele județene și-au făcut steaguri de identificare. Ba chiar și cercurile școlare „Cultul Eroilor” au început să fie preocupate de aceasta.

În unele locuri s-a simțit nevoia prezenței și a altor steaguri. De pildă, în județul Hunedoara, rezerviștii și cei din Cultul Eroilor (de multe ori mai ales la subfiliale lucrurile se contopesc) au confecționat copii fidele după drapelele de luptă ale celor 14 regimente care au participat la luptele din toamna anului 1916, în Valea Jiului.

Purtate de stegari, ele sunt urcate în Pasul Vulcan, la ceremoniile anuale din august, au fost duse în catedrala greco-catolică din Blaj și pe Câmpia Libertății și prin alte locuri istorice.

Filiala Alba Iulia a făcut o copie după tricolorul – primul arborat fără frică – înmănat trupelor române venite de pe fronturile de vest în Viena. Iuliu Maniu era căpitan și a fost capabil să pună ordine în vânzoleala militarilor din Viena, care își căutau noile patrii pentru întoarcerea acasă. A fost feliicitat de împărat. Drapelul a fost dus de o delegație a Cultului Eroilor din Alba Iulia și sfințit la Viena.

Filiala Cultul Eroilor din Baia Mare și-a făcut o copie după drapelul de luptă al Regimentului „Horea” din Corpul Voluntarilor Români Ardeleni, care au luptat pentru unire pe frontul din Moldova. Aceste drapele sunt folosite în ceremonialurile locale și sunt purtate de delegațiile Cultului Eroilor în pelerinajele lor din țară și din străinătate.

Însă monumentele cele mai durabile sunt cărțile. Nu e vorba numai de Cărțile de aur, o denumire cam

pretențioasă, care au început a se face pe localități și județe imediat după Marele Război. Criteriile de includere a eroilor în aceste liste erau foarte stricte, eroismul fiind o valoare morală supremă, un model de urmat și de motivare a tinerilor care făceau armata. Multe nu s-au făcut, altele s-au pierdut ori au fost distruse în timp. Operațiunea nu s-a încheiat niciodată, mai cu seamă că în provinciile ce s-au unit cu țara, acest lucru era greu de făcut.

După înființare, Asociația și-a propus printre obiectivele prioritare realizarea acestor cărți care înseamnă evidența tuturor eroilor din județ, o carte păstrată și folosită ca mijloc de educație și pentru ridicarea de monumente, de către comunitățile locale. Unele filiale au reușit să facă puține (3 la Argeș și Gorj; 5 la Bacău) alte filiale județene au întocmit mai multe (Galați – 13; Botoșani – 14; Dolj – 13; Dâmbovița – 85; Cluj – 47). Singurul județ care a încheiat acest demers este județul Mureș, unde au fost întocmite 95 de astfel de lucrări. Operațiunea continuă și în viitor.

Pe lângă aceste liste ale eroilor, editate într-o formă sau alta și utile generațiilor viitoare, există o foarte bogată activitate editorială. Membrii filialelor Asociației, cadre militare în rezervă și în retragere, profesori, ingineri, avocați, interesați de trecutul acestui neam au început să scrie lucrări dedicate eroilor, unor regimente care au fost pe front, unor eroi deosebiți, monografii ale localităților, ale unor unități militare cu un trecut eroic bogat, lucrări de istorie menite să scoată în evidență jertfa umană pentru apărarea patriei.

În ultimii ani s-a publicat mult, unele filiale județene dând dovadă de o mare efervescență în acest sens. Rămâne ca timpul să discearnă câte din ele vor ocupa locuri de onoare în biblioteci. Toate însă sunt scrise cu intenția de a nu lăsa istoria să cadă în uitare, de a consemna existența unor localități, îndeosebi din mediul rural, care se știe sunt pe cale de dispariție, multe dintre ele. Toate merită acest efort, deoarece toate au plătit cu viața fiilor lor drumul prin istorie, apărându-și pământul și identitatea.

Membrii Cultul Eroilor din județul Alba, precum și rezerviștii și veteranii, dascălii, inginerii ș.a. au scris

personal (sau au contribuit cu realizarea capitolelor despre eroii locului și ai județului) peste 70 de monografii și lucrări cu caracter istoric.

Primul loc ca număr de astfel de lucrări publicate îl deține Bistrița-Năsăud, 153 – unde filiala Asociației are o bună colaborare cu Despărțământul local al ASTREI.

Trecem rapid în revistă numărul acestor lucrări pentru a arăta dorința de exprimare, de comunicare și de a menține vie istoria locurilor. Buzăul are 63 de lucrări, printre care se distinge monografia cimitirului și bisericii eroilor, scrisă de un colectiv de autori. Botoșani – 14; Brașov – 14; Caraș Severin – 20; Dâmbovița – 66 și editarea a 20 de albume foto documentare cu monumente și activități; Galați – 14 monografii; Iași – 44 de monografii și lucrări de istorie și despre eroism; Neamț – 37 de lucrări monografice și de altă natură; președintele filialei Olt, col. (r) Victor Epure, semnează trei lucrări, prof. Doina Leulescu scrie „Monumente și eroi din zona central-estică a județului Olt”; ing. Elena Turbatu-Antonescu publică o carte despre victimele comunismului și comandorul Tudor Nicolae semnează „Monografia localității Deveselu”.

Filiala județului Vaslui se înscrie și ea cu publicarea a 20 de monografii și a două albume fotografice, iar Suceava cu 10 lucrări de acest gen.

Am lăsat mai spre sfârșit lucrările-monument, care întrunesc criteriile marilor premii. În primul rând, menționăm impresionanta lucrare coordonată

și îngrijită de prof. Eugen Petrescu, președintele filialei Vâlcea a Cultului Eroilor, dedicată Marelui Război și Marii Uniri. „Primul Război Mondial și Marea Unire a românilor”, apărută sub egida Asociației și a filialei Vâlcea – este o serie de șase volume monumentale (între 500-800 pagini fiecare) de comunicări științifice prezentate la tot atâtea simpozioane – câte unu în fiecare an de război, inclusiv campania din Ungaria, la care se adaugă Conferința de Pace de la Paris și încoronarea unirii în Catedrala Întregirii din Alba Iulia.

Consiliul Județean Maramureș cu structurile din subordine și cu filiala Cultul Eroilor a publicat lucrarea monografică „Monumente din județul Maramureș închinare eroilor din Primul Război Mondial”. Acuratețea documentară, claritatea imaginilor și realizarea grafică de înaltă ținută au recomandat-o pentru Marele Premiu

„Comandor Virgil Alexandru Dragalina”. O lucrare asemănătoare, dar în alte condiții grafice, aflată la a treia ediție, a publicat, cu aceiași colaboratori, Consiliul Județean Dâmbovița.

La Cluj, colonelul în retragere Iulian Patca, președintele Societății Cultul Eroilor, publică lucrarea monografică „Clujul Eroic” – un album foto-documentar cu toate monumentele, eroii și martirii din cele 420 de sate, 75 de comune și 6 centre urbane ale județului.

La mare, colonelul în retragere Remus Macovei, președintele filialei Constanța, publică lucrarea monografică de mare valoare documentară „De la Turtucaia la Budapesta. Prinsoșul de sânge al militarilor constănțeni în campania 1916-1919”, care a fost distinsă cu Marele Premiu „Dragalina”, acordat de asociația noastră.

Din Ploiești, colonelul în retragere Constantin Chiper, președintele filialei Cultul Eroilor a județului Prahova, vasluian de origine, publică două cărți monumentale: „Omagiu eroilor și veteranilor de război prahoveni” și „Omagiu eroilor vasluieni”, ambele premiate cu unul din Premiile „Dragalina” ale asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”.

În 2015, președintele filialei Vrancea, adjutantul Vasile Buruiiană, și Ion Negrei primesc Premiul special „Dragalina” pentru lucrarea „Pe urmele eroilor. Cimitire militare și monumente din Basarabia”.

Au mai fost scrise și publicate și alte monografii județene despre eroi și monumente. La Pitești, „Cartea de Aur a județului Argeș”, o lucrare în colaborare cu Consiliul

Județean și Universitatea din Pitești, lucrare îmbunătățită și reeditată în ultimii ani. Și la Tulcea a fost publicată în 2003 o „Monografie a eroilor tulceni”, iar la Botoșani, filiala Cultul Eroilor are în pregătire „Cartea de Aur a județului Botoșani”.

O concluzie pertinentă pe care o putem desprinde la sfârșitul acestui excurs prin preocupările editoriale ale membrilor „Cultului Eroilor” este că aceste lucrări sunt necesare în timpurile moderne. Ele sunt o barieră în calea ignoranței și a uitării și un mod de rezistență împotriva denigrării și minimalizării istoriei românilor, un răspuns dat unor istorici cu pretenții care scriu istoria dominați de ideea că trebuie să ne fie rușine de ea. Trăim într-un proces regretabil de demitizare a trecutului, sugerându-ni-se că nu însemnăm nimic, ceea ce alte popoare nu o fac cu istoria și valorile lor naționale. ■

Grigore BUCIU

Premiile Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”. Cel mai bun mijloc de a sensibiliza mediul cultural

În filialele Asociației a existat preocuparea ca, în cadrul acțiunilor educative desfășurate în școli, să se organizeze și concursuri pentru elevi, pentru a-i determina să citească și să-și exprime gândurile față de eroii țării și evenimentele istorice prin care a trecut poporul român. Cercurile „Cultul Eroilor” din unitățile de învățământ au jucat un rol important în atragerea membrilor săi în acest demers. Desigur, dascălii de istorie și de alte specialități au fost cei care au coordonat acțiunile, împreună cu voluntarii din asociațiile județene.

În 2013, un cerc Cultul Eroilor din Mangalia, condus de inimosul profesor Emil Corneliu Ninu, azi Cetățean de Onoare al orașului, a organizat concursul „Eroul din familia mea”. Eseurile premiate au văzut lumina tiparului în broșuri anuale, ceea ce a încurajat elevii, acum și dascălii, să-și analizeze trecutul familiei și să-și descopere eroii tăcuți și modești, care au luptat pentru România. Azi concursul de eseuri are extindere internațională, juriul său primind lucrări din Bulgaria și Republica Moldova.

Recent, Dorel Șchiopu, secretarul Asociației Hunedoara, a organizat un astfel de concurs cu premii în diplome, cărți și bani. Emil Părău, prietenul generos al Cultului Eroilor, a sponsorizat premiile cu o mie de lei. Deși organizat din scurt, situație în care Inspectoratul județean de învățământ a avut rețineri, inițiativa a avut succes. Dorel Șchiopu, un împătimit al istoriei și al punerii în valoare a evenimentelor și oamenilor care ne-au făcut istoria, s-a adresat direct școlilor. Au răspuns 45 de elevi din județele Hunedoara, Gorj, Arad, cu promptitudine, ceea ce demonstrează că la nivelul local al societății românești, interesul pentru identitatea națională este în creștere.

S-a pus problema dacă la nivel central nu s-ar putea organiza un astfel de concurs, prin care să fie antrenați îndeosebi studenții din facultățile de istorie. Tinerii n-au prea răspuns, dar au apărut personalități din lumea intelectuală interesate de idee.

Redactorul-șef al revistei „România eroică” a venit cu ideea titlului acestui concurs, mai cu seamă că o cunoscuse direct pe nepoata generalului Ioan Dragalina,

fiica lui Virgil Dragalina, comandor în Marina Regală, doamna Oprița Dragalina-Popa. A fost alegerea cea mai bună, deoarece în familia Dragalina s-a format o adevărată dinastie de militari. El este eroul de la Jiu și al doilea general mort în Marele Război. Tatăl lui fusese ofițer în Imperiul Austro-Ungar. Un frate a trecut cu el munții în România și a fost și el ofițer pentru o vreme, într-o garnizoană din Moldova. Generalul a avut doi fii, Corneliu și Virgil, amândoi ofițeri, luptători în ambele războaie mondiale. Virgil Dragalina a scris o carte critică la împrejurările în care a căzut tatăl său și la modul discutabil cum au acționat unii ofițeri în luptele de la Jiu. A fost publicată de Dan Puric și Dumitru Roman, cu o prefață de Petre Otu. Urma să fie lansată în 2020, în mai multe orașe, printre care București și Tg. Jiu, dar a venit pandemia și totul a înghețat.

Oprița Dragalina-Popa, rezidentă în Statele Unite încă de pe vremea comuniștilor, sponsorizează Marele Premiu „Comandor Virgil Alexandru Dragalina”, în valoare de 1000 dolari anual.

Prima ediție a avut loc în anul 2014, acest Mare Premiu fiind acordat lui Ilie Schipor și unui colectiv pentru volumul „Prizonieri de război români în Uniunea Sovietică. Documente 1941-1945”, o lucrare excelentă, documentată în arhivele de la Moscova. Tot atunci a fost premiată și cartea „Ion Tobă Hatmanu, Jurnal de război și pace, Memorialul din Siberia”, îngrijită de Dan Giju, care a scris și un studiu introductiv. Acest ofițer – ce-și spunea Hatmanu – este o figură legendară care, în timpul aplicării Ultimatumului sovietic, a încălcat regulile și ordinele primite, salvând mormântul lui Ștefan cel Mare de integrare în URSS, odată cu Basarabia și Bucovina.

Până în 2020, Premiul Dragalina (Marele Premiu și premiul special) a fost acordat pentru 15 lucrări. Amintim câteva lucrări de certă valoare documentară și realizare stilistică: „Generalul Gheorghe Avramescu”, autor Sergiu Balanovici; „Episcopii Armatei Române”, autor Aurel Pentelescu și Constantin Petcu; „De la Turtucaia la Budapesta. Prinusul de sânge al militarilor constănțeni în

Premiile sunt susținute financiar de Oprița Dragalina Popa, Irina Nelson, dr. Radu Manoliu, dr. Cornel Dumitriu

campania 1916-1919", autor Remus Macovei; „Bătălia de la Mărășești. 24 iulie/6 august-21 august/3 septembrie 1917", autori Nicolae Ciobanu și Dumitru Preda; „Un erou din Războiul de Întregire a României. Regimentul 9 Vânători", autor Ion I. Solcanu; „Sub semnul Marii Uniri. Campania Armatei Române pentru Întregirea Țării 1916-1920", autor Dumitru Preda.

În anul 2017 s-a acordat un premiu special volumului „Note de război. 1916 În primul val", de Ioan R. Marinescu și Irina Nelson. Ioan R. Marinescu a fost un inginer silvic din Moldova care a plecat pe front în prima zi de război, în Ardeal, s-a întors pe Valea Prahovei, a luptat la Neajlov, unde a căzut rănit grav și a decedat. Este înmormântat în Cimitirul Eroilor Ghencea, din București. Pe front a scris însemnări, nu zilnice, dar suficiente pentru a realiza, din punctul lui de vedere, o imagine complexă și dramatică a acelor zile. Nepoata acestuia, doamna Irina Nelson, a intrat în posesia caietului cu aceste note, circa 40 de pagini, a făcut un studiu mai larg și le-a propus spre publicare Editurii Junimea, din Iași. A fost atât de impresionată de premiul acordat cărții, încât a propus instituirea Premiului „Erou sublocotenent Ioan R. Marinescu", pe care îl sponsorizează, an de an, cu 500 de dolari, dânsa trăind în America.

Acestor două premii li s-a mai alăturat unul, în 2019, Premiul „Căpitan Alexandru Manoliu", în valoare de 500 de dolari, acordați de domnul Radu Manoliu, din Olanda, fiul eroului aviator Alexandru Manoliu, și de Oprița Dragalina Popa. Premiile sunt susținute financiar, încă de la prima ediție, și de familia doctor Cornel și Nina Dumitriu, din Statele Unite.

Este demn de menționat că unii autori premiați cu unul din aceste trei premii sunt

președinții unor filiale județene Cultul Eroilor. În această categorie sunt colonelul Remus Macovei, din Constanța, colonelul Constantin Chiper, din Ploiești, plutonierul adjutant Vasile Buruiană, din Focșani.

Nu au fost premiate doar cărți care presupun cercetare științifică în arhive, ci și volume de memorialistică de război (Nicolae Crevedia, *De la seceră la baionetă*; Nicu Negrici, *Amintiri din război*),

biografii (Sergiu Balanovici, *Generalul Gheorghe Avramescu*; Ion Giurcă, *Generalul Ernest Broșteanu, Eliberatorul Basarabiei*), monografii (Paul Adrian Cristescu, *Crucea Eroilor de pe Caraiman*), enciclopedii (*Eroinele României Mari. Destine din linia întâi*) sau un foarte interesant studiu – „*Generalul Cinema*", de Viorel Domenico – bine documentat privind apariția și evoluția cinematografului în armata română.

Începând cu ediția a VI-a, din 2019, fiecare autor premiat primește și o medalie cu efigia eroului ce patronează premiul. În anul 2020 Marele Premiu „Comandor Virgil Alexandru Dragalina" a fost împărțit în două și s-a acordat unei monografii de înaltă ținută, realizată de Consiliul Județean Maramureș, în cadrul acțiunilor Centenar, despre monumentele eroilor maramureșeni din Primul Război Mondial și, respectiv, cărții de însemnări de război și poezii scrise în tranșeele ultimului război mondial, a căpitanului Nicu Negrici – „*Amintiri din război 1941/1945*".

Lansat în 2014, la inițiativa doamnei Oprița Dragalina-Popa, acest concurs de cercetare istorică a ajuns la a opta ediție, iar sufletul organizator al acestuia este colonelul în retragere Dumitru Roman, redactorul șef al revistei „România eroică". ■

Revistele de care avem nevoie!

Ziarele și revistele sunt sau au fost până acum, când am intrat în era internetului, un foarte bun mijloc de comunicare și o tribună de exprimare a ideilor și opiniilor. Această nevoie de integrare în fluxul comunicațional l-a simțit și Societatea „Mormintele eroilor căzuți în război” care, în 1920, și-a înființat propria publicație. Avea un titlu adecvat: Cultul Eroilor Noștri! Primul număr apărea sub deviza Reginei Maria, patroana de onoare a Societății: „Cei ce clădesc pe morți trebuie să o facă pentru veșnicie!” Regina se referea, desigur, la enorma jertfă de vieți omenești care stă la temelie României Mari.

Redacția revistei își avea sediul în Palatul Cercului Militar Național și era formată din locotenent-colonelul Radu Miron Macarovitch, director, și Aurelian Păunescu, secretar de redacție. Un an mai târziu, în 1921, se contopește cu revista filialei General Dragalina pentru a-și întregi puterile și a servi mai bine susținerea operei de pietate și recunoștință națională a Societății „Mormintele eroilor căzuți în război”. Este perioada entuziasmului recunoscător după un război crâncen care a modificat radical societatea și mentalitatea, lumea în general. Materialele publicate sunt semnate de la institutor până la regina Maria, de scriitori, oameni politici, ierarhi ai bisericii, ofițeri etc. Iată câteva nume: Octavian Goga, I. G. Duca, arhimandrit Luliu Scriban, Petre Bulgăraș, pictor, Nichifor Crainic, col. C. Livezeanu, maior Nicolae Druțu ș.a. În comitetul de conducere era și Gala Galaction.

În 1927, revista Cultul Eroilor Noștri își schimbă numele în „România Eroică” și devine „revistă lunară ilustrată, organ de cultură și propagandă al Societății Cultul Eroilor, sub înalta ocrotire a Majestății Sale Regina Maria, cum se precizează în subtitlu.

Semnăturilor de prestigiu din paginile revistei, regina Maria și Miron Cristea-patriarhul, li se adaugă multe altele noi, rămase în cultura națională: Liviu Rebreanu, Grigore Gafencu, Henri Stahl, Victor Ion Popa, N. Beldiceanu, Artur Gorovei, Camil Petrescu, G. Mihail Zamfirescu, istoricul general Radu Rosetti, Al. Cazaban, Vasile Pârvan și, desigur, lista poate continua.

În 1948, odată cu desființarea Așezământului Național „Regina Maria” pentru Cultul Eroilor, și-a încetat apariția și revista „România eroică”. Se intra într-o nouă etapă a rescrierii istoriei, prin care armata și în general evoluția societății se încerca a fi prezentată într-o lumină atee.

Despre ridicarea de monumente închinat ostașului român, începând cam de prin 1960, cu necesitatea glorificării campaniei antihitleriste, se scria în presa militară, în cea de partid și locală.

După decembrie 1989, care aduce o schimbare radicală, se înființează în 1991, noiembrie 19, Comitetul Național pentru Restaurarea și Îngrijirea Monumentelor și Cimitirelor Eroilor, organizație care se transformă la 8 decembrie 1997 în Asociația Națională „Cultul Eroilor” și se reînființează revista „România eroică”, serie nouă.

Se reia astfel o tradiție veche, întreruptă de comuniști în 1948, inițiatorul și coordonatorul publicației este colonelul (r) Petre Stoica, președintele asociației, iar redactor-șef este numit colonelul (r) Octavian Goga. Se înțelege că totul era pe bază de voluntariat, publicația nedispunând de fonduri sigure, ci doar de banii din donații.

Revista și-a păstrat formatul vechi, dar și-a mărit numărul de pagini la 64 și cu timpul a devenit integral color. Cu toate greutatea de ordin financiar, revista reușește să-și mențină periodicitatea trimestrială, chiar dacă uneori pentru aceasta recurge la artificii, cum ar fi numărul dublu sau triplu.

Revista apare fără întreruperi de 24 de ani încoace, la conducerea ei succedându-se următorii redactori-șefi: colonel Octavian Goga (1997-2003); colonel Ioan Mija (2003-2004); ing. Dumitru Rădoi (2004-2005), colonel Dumitru Roman (2006-în prezent). Prin venirea în fruntea redacției a colonelului Dumitru Roman, revista cunoaște un salt calitativ evident, atât prin conținut cât și prin prezentarea grafică, devenind o publicație modernă, cu colaboratori de prestigiu.

Revista, al cărei director este generalul maior (r) prof. univ. dr. Visarion Neagoe – președintele Asociației

Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” – este coordonată de un consiliu științific format din prof. univ. dr. Ioan Scurtu, prof. univ. dr. Nichita Adăniloiaie, col. (r) prof. univ. dr. Petre Otu, general de brigadă (r) Grigore Buciu, colonel dr. Florin Șperlea.

De-a lungul timpului, din acest consiliu științific coordonator au făcut parte: Florin Constantiniu, Dan Berindei, Gheorghe Buzatu, Nicolae Ciobanu, Mircea Dogaru, G. D. Iscru, Florian Tucă, Constantin Ucrain, Toma Istrati, Florica Dobre, Valeria Bălescu.

Redactorii șefi adjuncți au fost prof. univ. dr. Lucian Ștefan Mureșan, colonel (r) Constantin Chiper, iar redactorii colaboratori au fost comandor (r) Marius Popescu-Călărăși, prof. Corneliu Rigler, prof. Cecilia Stoica, prof. Polin Frățilă, Carla Duță, Emilia Luchian, Teodora Manole, Ana Marinescu, Valeria Bălescu, dr. Alexandru Oșca, dr. Luminița Giurgiu.

Art director este de mulți ani, aproape de la începutul seriei, Sorin Angheloiu, care număr de număr a găsit formula de prezentare grafică cea mai adecvată și în concordanță cu conținutul materialelor publicate.

România Eroică este tipărită într-un tiraj ce variază între 1500 și 3500 exemplare, în funcție de fondurile avute la dispoziție. Până nu demult, acestea au fost formate exclusiv din donații, iar ca mulțumire revista publică, număr de număr, pe contracopertă, numele donatorilor. Totuși, numărul donatorilor rămâne extrem de mic, iar sumele individuale modice. Acțiunea „Susținătorii revistei”, inițiată de redacție, a reușit să sensibilizeze aproape o sută de persoane, care au contribuit cu sume cuprinse între 100 și 1000 de lei. Generozitatea acestor oameni a fost un ajutor de neprețuit pentru revistă, pentru continuitatea apariției ei, în toți acești 24 de ani de existență. Contribuția donatorilor este cu atât mai meritorie cu cât aceste sume sunt rupte din pensiile lor și oferite ca ofrandă pentru întreținerea amintirii eroilor români. Tot ce publică revista este scris pe bază de voluntariat. Fără drepturi de autor, cum se practică în toate mass-media civilizate.

Revista are o circulație națională, fiind difuzată, prin mijlocirea filialelor județene ale asociației noastre, în școli și licee, dar și în unități militare, biblioteci, precum și la persoanele particulare.

Din acest motiv, revista și-a propus un conținut generalist, uneori încercând să facă numere tematice (familii de militari eroi, soldați uitați în iureșul retragerilor, prizonieri de război etc.).

Ca urmare, filialele județene „Cultul Eroilor”, simțind și ele nevoia de comunicare și de promovare a acțiunilor lor, a nevoii de implicare a primăriilor, de prezentare a stării cimitirelor, mormintelor, lucrărilor de artă – punctual, la nivelul județului, au început să-și editeze propriile reviste.

În acest moment apar 27 de reviste de acest fel, cu o periodicitate trimestrială, semestrială (în majoritatea cazurilor) și cu o difuzare județeană și, uneori, națională.

Denumirea lor este aproape standardizată, majoritatea având în titlu numele județului și cuvântul „eroic”, de exemplu: Brăila Eroică, Prahova Eroică, Galațiul Eroic etc. Desigur, sunt și altele de titluri de reviste județene, cum ar fi: „Arma Pontica”, la Constanța; „Eroica”, la Dâmbovița; „Eroii Neamului”, la Iași; „Destine Eroice”, la Râmnicu Vâlcea; „Plăieșii”, la Suceava; „Eroii Neamului Nostru”, la Bistrița-Năsăud.

În câteva situații organizația județeană Cultul Eroilor s-a unit cu alte instituții pentru a edita împreună o revistă de educație istorico-patriotică: O astfel de revistă, „Dacoromania”, apare lunar la Alba Iulia; „Cetatea Bihariei” apare la Oradea, editată de Comisia de Istorie Militară Județeană; „Columna 2000” apare la Timișoara, editată de mai multe instituții printre care Despărțământul „Ioachim Miloia” al Astrei și la Satu Mare apare „Eroii Neamului”, în cooperare cu Asociația Civică Tempora și Muzeul Județean Satu Mare.

Aceste reviste reușesc să adune în jurul lor oameni de cultură de pe plan local – din capitale de județ și din orașele importante – dascăli, istorici, cercetători, preoți, ofițeri în rezervă și în retragere, cu studii superioare de profil, ingineri, sociologi, avocați etc. De-a lungul timpului și îndeosebi cu prilejul unor evenimente mari, cum au fost cei patru ani ai Centenarului Unirii, au fost publicate materiale de cercetare și evocare de cea mai bună calitate. În revista sătmăreană, în 2019, apare un excelent studiu despre tricolorul românesc semnat de ing. Angelo Faină, iar col. (r) Voicu Șichet publică în același număr „Jurnalul cimitirelor și monumentelor eroilor”, o cronică a cărților Centenarului, precum și o relatare despre refacerea Monumentului Eroului Necunoscut din Satu Mare, operațiune în care s-au implicat zeci de firme din oraș.

În „Brașovul și eroii neamului românesc”, Adrian Lesenciuc, președintele filialei Brașov a Uniunii Scriitorilor din România, a publicat în două numere consecutive un amplu studiu „Brașovul și generația Unirii”, un veritabil excurs în istoria cultural-literară a orașului de sub Tâmpa.

În „Bucureștii eroici”, istoricul Petre Otu publică un material prin care analizează evoluția apărării Capitalei – „Apărarea Bucureștilor în gândirea și practica militară românească” (2018) – iar dr. Luminița Zugravu semnează o foarte utilă și bine documentată cronologie a Unirii (2018), alături de Petre Gurău, care publică articolul „100 de ani de la înființarea Societății „Mormintele Eroilor Căzuți în Război”, în colaborare cu muzeograful Valeria Bălescu. Mai semnează ambasadorul Dumitru Preda și lector universitar Alin Spănu.

În „Prahova Eroică”, revista condusă de coloneii în retragere Constantin Chiper și Puiu Cujbă, apar frecvent materiale cu un bogat conținut informațional și educativ, scrise de profesorii Ioan St. Baicu, Traian Tr. Cepoiu, George Bâlcă, Polin Zorilă, Ion C. Petrescu – autorul

unor excelente cărți despre căderea Constantinopolului și despre Mihai Viteazul.

Dintr-un număr „Gorjul Eroic” s-a putut afla istoria începutului și a realizării complexului religios-istoric din Stațiunea Straja-Lupeni, precum și multe articole despre bătăliile de la Jiu, despre Ecaterina Teodoroiu, articole semnate de profesorii Andrei Popete-Petrescu, Cornel Șomăcu, Grigore Haidău, lt. col. Gheorghe Bușe.

Din „Plăieșii” Sucevei am aflat informații prețioase, însoțite de ilustrații despre începutul cultului eroilor la români, după Războiul de Independență 1877-1878, prin tipărirea în ținută grafică excelentă a listelor de eroi pe localități, pentru întregul Regat al României, care se afișau în școală, la primărie și în biserica localității. O formulă excelentă de omagiere, cinstire și sfințire prin care tânăra generație și comunitatea în ansamblul ei aveau un model de eroism.

Aceste câteva exemple de reviste și referirile la articolele publicate ilustrează cum nu se poate mai bine rolul civic al acestor publicații. Pe de altă parte, confirmă adevărul că filialele județene și revistele lor reușesc să adune în jurul ideii de erou național și de istorie privită și de la nivel local. Economia demersului nostru nu ne permite să ne referim la toate revistele filialelor județene. Precizăm că în toate există și cronici mai largi sau mai restrânse despre acțiunile filialelor, evenimentele la care participă, fie ele aniversare, fie științifice ori de călătorii-pelerinaje pe urmele eroilor.

Începând cu anul 2013, asociația noastră editează un Buletin informativ (semestrial) cu informații despre activitățile Biroului Executiv central și ale filialelor, în scopul de a exista o informare și cunoaștere reciprocă și în egală măsură pentru informarea instituțiilor ce patronază asociația, ori cu care aceasta colaborează. ■

Dan NICOARĂ

Publicații editate de Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”

Schițe de portret

Galerie realizată de General de brigadă (rtr.) Grigore Buciu

În cei 30 de ani de funcționare, Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” a cunoscut lideri de opinie și de acțiune remarcabili. Ei au fost cei care au reușit să strângă în jurul lor oameni de echipă, împreună cu care au făcut ceva, cât a fost omenește posibil, în condițiile date, pentru a menține la cote viabile organizația. Datorită lor s-au făcut multe lucruri laudabile pentru a păstra în atenția colectivă amintirea eroilor noștri, căzuți pe câmpurile de luptă pentru apărarea patriei. Sunt județe în care ei au fost mijlocul mobilizator pe lângă autorități, pe lângă preoți și ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române, reușind împreună să facă acțiuni deosebite, să ducă la bun sfârșit proiecte care au avut ecoul cuvenit în comunitățile chemate să-și onoreze eroii, să le conserve amintirea transferată în monumente publice, precum și rămășițele lor pământești învelite în țărâna fierbinte a mormintelor singuratic și a cimitirelor de eroi.

Acestora li se adaugă în mod firesc multe acțiuni educative, prin care invocându-se istoria națională în general și cea a locului în mod special, s-au adresat tinerei generații. Nu numai pentru a transmite o tradiție, ci pentru a-i face pe copiii noștri și pe cetățeni să-și conștientizeze rădăcinile și să fie mândri de identitatea lor de români, oriunde s-ar afla și orice li s-ar întâmpla în viață.

Acestor oameni – lideri de filiale județene ale Cultului Eroilor, fețe bisericești de rang înalt, oameni de afaceri cu dare de mână și convingeri patriotice – ne-am gândit să le facem o schiță de portret, prin care să surprindem esențialul. Și să demonstrăm încă o dată, dacă mai este nevoie, vechea convingere că omul sfințește locul așa cum biserica sfințește dealul pe care stă.

Un om tenace și convingător

A fost de la început. Implicat trup și suflet în renașterea unei tradiții cu mare încărcătură etică. Implicat în reînțărirea pe criterii adecvate timpului a unei organizații de importanță națională ce-și are predecesorii imediat după Marele Război, în Societatea „Mormintele Eroilor Căzuți în Război”. O organizație în evoluție ale cărei obiective și scopuri le moștenește organizația întemeiată de el și le continuă acum în condițiile globalizării și ale tendinței de ștergere din cultura și mentalitatea noastră a istoriei și credinței. A încrederii în sine ca națiune.

Este președintele de onoare al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, general de brigadă în retragere Petre Stoica.

În retragere ca militar, rămas însă activ ca activist voluntar al Cultului Eroilor. La vârsta respectabilă pe care o are este prezent la adunările conducerii centrale, la activitățile importante. Vine de fiecare dată când este nevoie, cu proiecte de medalii și insigne. O face din pasiune și altruism. Nu este specialist în medalistică, dar a furat meserie. Cât s-a putut. De aceea uneori rigorile heraldicii tradiționale sunt încălcate. Dar a creat pentru nevoile Asociației 19 proiecte de acest fel și s-a zbatut să fie bătute în monetărie. Se adaugă proiectele de insignă, proiectul steagului de identificare ș.a.

Afirmam că este fondatorul Comitetului Național pentru

Restaurarea și Îngrijirea Monumentelor și Cimitirelor Eroilor ce s-a născut la 19 noiembrie 1991. Desigur, președintele comitetului de inițiativă și apoi primul președinte al Comitetului a fost generalul în retragere Stelian Popescu. Dar în spatele lui, lângă el și cu el, a fost acest ofițer care a preluat asupra sa întreaga responsabilitate. El a alergat peste tot, intrând la început prin ușile deschise de prestigiul generalului Stelian Popescu, apoi singur, din 1995, când a fost ales președinte al asociației. Avea pe lângă el doi-trei oameni loiali și dedicați acestui apostolat și pe neobosita Luminița Zugravu, o doamnă inginer cu doctorat în chimie, devenită pentru binele organizației, secretară, dactilografă, curier și tot ce se mai cerea pentru supraviețuire.

Echilibrat, distins, ambițios, convingător, răzbătător și modest, plin de inițiativă și vertical ca moralitate și etică, ofițerul Petre Stoica era omul cel mai potrivit pe care organizația putea să-l găsească. Îl aștepta o muncă istovitoare și aproape fără orizont, care pe oricine altcineva l-ar fi descurajat. Era pus să conducă și mai ales să organizeze și să facă funcțională o asociație ce-și asuma rolul să salveze de la ruinare, distrugere și ignoranță câmpul larg și vag cunoscut al operelor comemorative de război.

Și-a făcut din Asociația Națională Cultul Eroilor propria casă spirituală,

Generalul de brigadă (rtr.) Petre Stoica, președinte ale Asociației Naționale Cultul Eroilor în perioada 1995-2013.

căreia după ezitățile de început i-a adăugat și numele patronimic al Reginei Maria, de unde cu stăruință și îndârjire a descălcat ițele încurcate ale birocrăției pentru actele de înființare și funcționare, de organizare a structurilor teritoriale, concomitent cu salvarea unor monumente, cu scrierea numelor unor eroi importanți în denumirea unor gări și stații de cale ferată, pe clădire, în denumirea unor școli.

Cu o încăpățănare stăruitoare și neagresivă ca o rugăciune în fața soldatului necunoscut, a forțat ușa la administrații locale pentru a obține fonduri, bunăvoință, materiale, mână de lucru și patronarea temporară de către militari a cimitirelor și mormintelor eroilor. Cel mai mare sprijin l-a găsit în Ministerul Apărării Naționale, prin ministrul Nicolae Spiroiu, generalul care a încheiat

seria miniștrilor militari activi ai apărării naționale. Și în biserica ortodoxă, impresionându-l pe Patriarhul Teoctist, prin argumentația și insistența sa și făcându-l să lase întredeschisă ușa Patriarhiei pentru Cultul Eroilor.

Prin grija și stăruința lui, prin talentul de a-i motiva și antrena pe alții, s-a ridicat în comuna Dragalina (județul Călărași) bustul generalului Ioan Dragalina. Tot el a fost liantul ce a unit mai multe responsabilități pentru reconstituirea Cimitirului cavaleriștilor eroi de la Prunaru. A reușit să inițieze seria nouă a revistei „România eroică”, publicație tradițională a Cultului Eroilor, ce fusese obligată de vremuri să tacă 58 de ani. A găsit înțelegere din nou la Armată, redacția ziarului „Observatorul militar” acordând tot sprijinul în culegerea materialelor și editarea revistei, în primii ei ani de reapariție. Apoi a încurajat apariția primelor publicații județene ale asociației, editate de filiale cu sprijin local, cu contribuția voluntarilor din filiale, a rezerviștilor și veteranilor și uneori cu sprijinul autorităților locale.

Pentru a-și promova Asociația și a-și striga indignarea și neputința în fața abuzării memoriei factice a eroilor țării, pentru a apela la sprijin și ajutor, pentru a sensibiliza politicieni și primari a apelat la radio, la presa scrisă, publicând zeci de materiale. Unele dintre ele de promovare a istoriei și a unor eroi pe oasele cărora s-a clădit istoria.

Te întrebi de unde atâta voință și de unde atâta putere? Din propria sa viață, marcată de întâmplări și momente ce l-au pus la grea încercare. Căci el a condus o asociație care a fost nevoită să lupte aproape singură cu inerția, până în aprilie 2004, când printr-o hotărâre a Guvernului este aprobat Regulamentul de organizare și funcționare a Oficiului Național pentru Cultul Eroilor. Prin acest organism de stat se oficializează preocuparea națională pentru

Cultul Eroilor, dar asociația condusă de generalul Petre Stoica rămâne. Este în continuare un ONG cu acoperire aproape în întreaga țară, care se vrea a fi complementară Oficiului și favorabilă unei cooperări eficiente.

A știut să-și apropie și să colaboreze cu organizația militarilor în rezervă și retragere, cu cea a veteranilor de război, care și ele prin statutele lor își asumă sarcina de a cinsti memoria înaintașilor căzuți în războaie și a monumentelor și celorlalte urme rămase după ei.

Primele protocoale de colaborare încheiate cu Ministerul Educației și Cercetării, cu alte ministere din sistemul de forță, cu alte ONG-uri au avut darul de a redeștepta conștiința civică și interesul pentru cinstirea eroilor. În școli prin cercurile „Cultul

Eroilor” conduse de dascăli, în instituții, prin simpozioane și sesiuni de comunicări, prin acțiuni educative și manifestări publice.

Omul acesta, al cărui portret încerc să-l schițez pentru a sugera un tablou mai larg, plin de idei și amănunte, este cel care dat afară pe ușă, a intrat pe geam cu decența încăpățânată a celui ce are dreptate, și i-a molipsit și pe mulți președinți de filiale județene cu acest stil. El prin tot ce a făcut și mai face încă ne îndeamnă să nu-i uităm pe eroi, să nu ne ștergem din minte istoria, furați de spectaculosul efemer, să nu ne tăiem, din ignoranță, rădăcinile. Cei căzuți au murit cu noi în gând și pentru asta merită să le udăm cu o lacrimă floarea de pe țărâna ce-i învește, că ei nu sunt ai lui Petre Stoica, ci ai noștri, ai tuturor. ■

MEMENTO 2016

O Diplomă de Excelență pentru Asociația Națională Cultul Eroilor "Regina Maria" acordată de generalul în retragere Ioan Hurdubaie, președintele ANCMRR din M.A.I.

Omul care a dat asociației o nouă dimensiune, credibilitate și prestigiu

Ales de Conferința Națională a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, în 21 martie 2013, general-maior (r) prof. univ. dr. Visarion Neagoe este președintele continuator al unei tradiții ce trebuia dezvoltată și consolidată. Este doctor în științe militare, cadru universitar, calitate în care conduce comisii pentru acordarea titlului de doctor, este membru al Academiei Oamenilor de Știință, membru al Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România. Toate aceste titluri îi atestă calitatea de conducător, mai ales după o strălucită experiență militară în funcții de mare răspundere: Comandantul Diviziei 2 Infanterie (2010); Comandantul Comandamentului Operațional Întrunit „Mareșal Alexandru Averescu” (2009-2010); Șeful Direcției Structuri și Planificarea Inzestrării (J-8) SMG (2008-2009); Comandantul Comandamentului Forțelor Terestre (2007-2008); Directorul Statului Major al Forțelor Terestre (2007); Șeful Instrucției și Doctrinei și Inspector General al Forțelor Terestre (2005-2007); Loctiitorul comandantului Comandamentului 2 Operațional Întrunit „Mareșal Alexandru Averescu” (2003); Comandantul Brigăzii 4 Artilerie Antiaeriană Mixtă Teritorială „GORJ” (2002). În anul 2007 s-a aflat în teatru de operații din Irak, în calitate de loctiitor al șefului de Stat Major al Forței Multinaționale - Irak pentru Operațiile Coaliției.

În primii ani de carieră militară a cochetat cu gazetăria, profesie care i-a permis să dobândească o solidă cultură generală, atât de necesară (și atât de rară astăzi) unui lider militar. Observator pertinent al realității

și având capacitatea de exprimare adecvată, a fost promovat în redacția publicației de armă „De Veghe”. După cinci ani de presă militară, a continuat să publice articole în care experiența personală s-a îmbinat cu noua concepție despre apărarea țării și ducerea războaielor în condițiile actuale, în cadrul unei alianțe militare puternice, cum este NATO. Unele materiale au fost publicate în volume, alte cărți au rezultat din dorința de a-și împărtăși cunoștințele, experiența și impresiile în urma trăirilor din teatrele de operații. Așa se face că numără sub semnătura sa peste douăzeci de cărți publicate.

Când s-a aflat la comanda Brigăzii 4 Artilerie Antiaeriană Mixtă Teritorială „Gorj”, a ctitorit biserica militară din garnizoana Tg. Jiu. Poate fi văzută de lângă Coloana fără sfârșit, în curtea cazarmii, dar nu inaccesibilă publicului. Când ies de la liturghie militarii activi, eventual și rezerviștii, privesc Coloana lui Brâncuși și își aduc aminte că recunoștința pentru cei ce au căzut pentru patrie trebuie să fie fără sfârșit!

Toate acestea au contat când Biroul Executiv Central i-a propus funcția de președinte al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” și el a acceptat-o, iar Conferința Națională l-a ales în unanimitate. Nu palmareșul în sine au convins, ci autoritatea gradului și a funcțiilor deținute în armată, capacitatea organizatorică de care organizația avea nevoie, relațiile pe care le întreținea cu armata și cu personalitățile militare, familiarizarea cu mediul universitar și intelectual în general, prin Academia Oamenilor de Știință, îndârjirea de comandant care

General-maior (rtr) prof. univ. dr. Visarion Neagoe, actualul președinte al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”

vrea ca mașină să meargă ca unsă. Și nu în ultimul rând, legăturile pe care le avea cu organizațiile rezerviștilor, îndeosebi cu Asociația Națională a Cadrelor Militare în Rezervă și în Retragere din M.Ap.N., cu cele similare din celelalte ministere de forță.

Cu voluntarii se lucrează mai greu. Asociația, chiar dacă este formată în mare parte din cadre militare în rezervă și retragere, este totuși una civilă, deschisă mediului civil și interesată să atragă oameni din toate mediile. Căci datoria de a onora istoria eroică și pe cei căzuți pentru țară revine tuturor, indiferent de statut și poziție. Generalul Neagoe a venit cu un grup de prieteni și colaboratori din perioada activă, între care amintim: general de brigadă (r) Radu-Șerban Dan, coloneii (r) Gheorghe Mateescu, Nicolae Ivan și Octavian Văduva, comandorii (r) Nicolai Mazăre și Dorin Ionescu, adjutantul principal

(r) Nicolae Sanda. Împreună cu ei, a format nucleul dur, în sensul de consistent și activ, un adevărat stat-major al asociației.

Prima măsură: scoaterea din subsolul ei „existențial” a conducerii centrale a asociației. Biroul Executiv Central, după mai multe alte locații, era tolerat în subsolul unei clădiri a fostei Direcții Topografice a Armatei. O cămăruță întunecoasă, fără sursă de căldură, cu bruma de zestre (lucrări de sculptură, mobilier, panouri de prezentare) împrăștiată într-un hol imens, la fel de neprimitor. A urcat organizația la primul etaj, ocupându-i mai bine de o treime din suprafață, cu birouri de lucru și de adunare, cu spațiu pentru o viitoare bibliotecă (lucru împlinit chiar în această toamnă, când asociația împlinește trei decenii de existență!). A obținut mobilier de la reformă, calculatoare și ce-a mai fost necesar. Asociația respira, în sfârșit, un aer normal, impunându-se vizitatorilor și colaboratorilor și prin modul de prezentare interioară. A cerut filialelor județene să-și facă un panou reprezentativ, în sala mare de adunare, unde să illustreze prin imagini principalele lor acțiuni și realizări. Astfel, pereții au devenit un mare album ilustrat în care se oglindește Cultul Eroilor din întreaga țară.

Insistențelor lui se datorează înființarea filialelor București și

Ilfov, reactivării filialei Giurgiu și a altora, rămânând însă regretul că în Teleorman, județul în care s-au dat lupte grele pentru București, în Marele Război, filiala a dispărut când arhiepiscopul Galaction Stângă s-a retras din conducerea ei, din motive de boală și vârstă.

Generalul Visarion Neagoe este omul care a dat asociației o nouă dimensiune, credibilitate și prestigiu în relaționarea cu unele ministere (Apărare, Interne, Învățământ etc.), cu Patriarhia (deși, aici, lucrurile sunt departe de normalitatea la care ne așteptăm cu toții!), cu ONG-uri și cu alte instituții (UZPR, redacții etc., încheind protocoale de colaborare.

Venit din teatrele de operații cu ideea drapelului de identificare, steaguri care sunt altceva decât drapelurile de luptă și au alt regim, a inițiat realizarea unui drapel asemănător pentru asociație, care s-a replicat în filialele județene, cu adaptările de rigoare specifice fiecăreia. A continuat tradiția, începută de generalul Petre Stoica, de a bate medalii comemorative pentru diferite evenimente naționale și aniversare ale Asociației.

Cea mai reprezentativă dintre împliniri este obținerea Statutului de utilitate publică și, în ultimii ani, a unor fonduri bănești legale, care au permis, între altele, editarea primei monografii

a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, îmbunătățirea calității grafice a revistei „România Eroică” și creșterea numărului de apariții pe an.

„Premiile Dragalina”, acordate anual de asociație, acțiune gestionată cu succes de redactorul-șef al revistei „România Eroică”, au avut și au darul de a stimula literatura dedicată eroilor țării și de a promova în lumea culturală imaginea organizației.

Președintele a urmărit în permanență acest proiect și s-a îngrijit să-l promoveze cum se cuvine. De asemenea, a stimulat, în ultima perioadă, cu sume de bani din fondurile primite, creșterea numărului de publicații ale filialelor județene, care sunt instrumente foarte utile și eficiente de menținere a interesului comunitar pentru Cultul Eroilor și de promovare a ideilor și valorilor patriotice, de care societatea are atâta nevoie astăzi.

Stăm la ședințele noastre în sala de consiliu flancați într-un capăt de un banner monumental cu însemnele – Semnul Aducerii-Aminte și Crucea Societății Cultul Eroilor, iar în celălalt capăt, sub privirile patroanei spirituale a mișcării acesteia de cinstire, Regina Maria, un bust și un portret pictat, care tot prin strădania președintelui ne veghează activitatea, îndoilele, bucuriile și speranțele de sacerdotși fără arginți ai Cultului Eroilor.

MEMENTO 2019

Palatul Cotroceni, 31.10.2019. Un moment important pentru președintele ANCERM: participarea la festivitatea de conferire a Medaliei comemorative „Centenarul Războiului pentru Reîntregirea Neamului”, acordată de către Klaus Johannis, președintele României.

Un cronicar al eroilor de război

O mare parte a ploieștenilor s-a familiarizat cu figura colonelului Constantin Chiper, un om micuț de statură, dar mare la suflet și spirit, care de mai multe decenii este o prezență activă în viața culturală a orașului Ploiești. De loc dintr-un sat – Valea Siliștei – din județul Vaslui, a optat pentru cariera militară în anul 1955, devenind ofițer activ, pe diferite funcții, apoi cadru didactic la Centrul de Instrucție al Trupelor de Radiolocație. Atras de trecutul bogat în fapte și contradictoriu, totodată, al poporului român, ofițerul specializat într-o armă de elită – radiolocația, a absolvit Facultatea de Istorie a Universității din București, în 1975, calificându-se astfel ca dascăl și începând lungul drum al cercetării istorice.

A „săpat” în arhivele militare, dar și în satele și orașele județelor Vaslui și Prahova, adunând date despre numele și faptele eroilor, ale acelor oameni, majoritatea tineri, care au plecat la războaie, la cel de Independență, la Marele Război și la al Doilea Război Mondial cu gândul și motivarea că au datoria sacră de a apăra copacul întreg al românismului și rădăcinile lui ramificate adânc în pământul sfânt al țării lor. Au rezultat vreo douăzeci de cărți de istorie mai voluminoase ori mai mici, dintre care se disting două lucrări monografice monumentale: „Omăgiu eroilor județului Vaslui” și „Omăgiu eroilor și veteranilor de război prahoveni”. A

înfrățit astfel cele două județe ale țării pe care le-a străbătut, împreună cu colaboratori, strângând date despre eroi și fapte de vitejie, văzând starea monumentelor. A luat contact cu primarii, cei datori prin lege să aibă grijă de aceste obiective cu valoare de artefact istoric și de înscrisuri doveditoare, pentru dreptul istoric asupra acestui teritoriu. S-a întâlnit cu reprezentanții bisericii, preoți și vlădici, convingându-i să accepte, pe mulți dintre ei, să-i pună pe eroi în biserică, la loc de cinste, și în școli, așa cum s-a instituit tradiția după Războiul de Independență.

Cărțile i-au fost precedate și însoțite de peste 200 de materiale, articole și comunicări prezentate la simpozioane ori publicate în presa militară și civilă, centrală și locală.

Constantin Chiper a aderat firesc și cu convingere la mișcarea Cultul Eroilor, fiind vicepreședinte al filialei județene din 1994 și președinte din 2010, dar și vicepreședinte în Biroul Executiv Central al ANCERM. În această ultimă calitate a fost mesagerul și îndrumătorul mișcării Cultul Eroilor din județele din Moldova, dar și al filialelor ce funcționează cu mari dificultăți în Harghita și Covasna, precum și pe la altele din Ardeal (Oradea, Baia Mare etc.).

Se subînțelege că județul său adoptiv a fost prioritar în preocupările lui, reușind o cooperare excelentă cu Consiliul Județean, cu Inspectoratul

Colonel Constantin Chiper

școlar județean, cu intelectuali și fețe bisericești, cu primari și dascăli, cu politicieni și oameni de bine, pentru a ține în lumină obiectivele ce alcătuiesc menirea cultului eroilor – monumente comemorative, cimitire și morminte de eroi, educația patriotică a elevilor și cetățenilor cu prilejul diferitelor evenimente publice.

Șarmul personal, argumentele istorice și sentimentale, insistența la ușile autorităților au făcut ca primarii și uneori organizații asociative să restaureze și să întrețină în bună stare monumentele și mai ales să construiască un număr impresionant de monumente și troițe noi. Prin străduința lui și ajutorat de cei de lângă el, oameni harnici și dedicați precum frații Cujbă, Cristian Iliescu, Nicolae Moise, Marian Dulă, Adrian Gherghinoiu – toți ofițeri în rezervă – și ing. Nicolae Ursu, a reușit să organizeze subfiliale Cultul Eroilor în localitățile

județului, cercuri școlare Cultul Eroilor, prin care elevii își întregesc cunoștințele de istorie și se motivează pentru cinstirea eroilor, temelia de oase a acestei nații.

Pelerinajele pe urmele eroilor i-au dus pe membrii asociației județene în Basarabia, Bucovina de Nord, Germania, Franța, Bulgaria, Slovacia, prioritară rămânând o relație specială cu patrioții din Basarabia, ca încă un mijloc de convingere și stimulare de refacere a unirii cu Țara Mamă.

Prin acestea și multe altele, cum ar fi Societatea de istorici, dar și cursurile Universității de vară „Nicolae Iorga” de la Vălenii de Munte, colonelul în retragere Constantin Chiper s-a afirmat ca un veritabil militant pentru

renașterea sentimentelor patriotice și identitare prin cultul eroilor.

Este un cronicar al eroilor prin monumente și prin paginile publicate, reușind cu multă acuratețe să integreze listele explicative în contextul general geopolitic al evenimentelor istorice. ■

Câteva din volumele editate de colonelul Constantin Chiper

MEMENTO 2015

11 noiembrie 2015, Cimitirul Eroilor din Sinaia.

Membri ai Filialei județului Prahova au adus un pios omagiu eroilor Primului Război Mondial.

Un primar pe fosta graniță din mijlocul țării...

Din varii motive, filiala județeană Hunedoara a Cultului Eroilor n-a mai putut funcționa la Deva, unde era firesc să fie. Din proximitatea puterii administrative județene și a ierarhului ortodox al locului ar fi avut o perspectivă mai bună asupra întregului județ.

În aceste condiții s-a hotărât la nivel central ca în mod provizoriu această asociație să-și mute sediul în Valea Jiului, unde multele subfiliale orășenești aveau o activitate intensă. Dincolo de acest lucru, funcționarea sediului în această zonă părea a fi și un gest simbolic, având în vedere că, în Marele Război, Valea Jiului cu trecătorile și munții ce o străjuiesc a fost teatrul de luptă pentru apărarea Regatului, locurile fiind presărate cu mii de morți și răniți. Cultul Eroilor se muta în mijlocul sufletelor ce-și pierduseră trupul pentru țară și neam.

Și mai era un motiv. Erau mulți militari în rezervă și în retragere capabili și dornici să-și asume rolul de voluntariat și să atragă în această acțiune și intelectuali din zonă animați de aceeași datorie spirituală. Inițial filiala a fost condusă de militari cu grade nu prea mari – Gheorghe Marc și Sorel Dușa. Harnici și dedicați. Dar nu era suficient. Toți șefii de subfiliale erau colonei în rezervă, iar în armată ierarhia gradului contează. Desigur, Cultul Eroilor, eroii țării nu sunt numai ai armatei. Sunt ai tuturor cetățenilor conduși de autoritățile

locale. S-a sugerat să se apeleze la un om politic, care să conducă organizația. Col. (r) Dănilă Moldovan, de la Deva, l-a convins pe prietenul lui Gheorghe Ile, primarul orașului Vulcan, să preia această sarcină. A fost o premieră postdecembristă pentru mișcarea națională Cultul Eroilor. Un primar vizibil, cu autoritate administrativă, cu influență la județ și cu multe relații în zonă era cea mai bună variantă.

Ca un cetățean onest care știe ce înseamnă burocrăția administrativă și infatuarea oamenilor politici care ajung în funcții de conducere, am intrat cu sfială în biroul primarului din Vulcan. Și am descoperit acolo omul. Un domn suplu și elegant, cu un puternic sentiment de apartenență etnică. Ne-am spus una, alta și am avut sentimentul benefic că ne cunoaștem de o viață. Era, ca și mine, din Țara Oașului. N-a uitat niciodată cine și de unde este. A ajutat bănește repararea bisericii din satul natal, într-un gest de recunoștință.

A plecat de acasă la o școală profesională din Arad, care l-a inițiat în meserie. A fost repartizat în Valea Jiului, unde a intrat în mină. Dar nu era destul. A făcut liceul la seral, apoi Institutul de Mine din Petroșani. A urcat treptat în ierarhia tehnică și administrativă minieră, devenind un specialist important.

Când lumea subteranului a intrat în declin și totul trebuia închis pentru

Gheorghe Ile, fost primar al Vulcanului și fost președinte al Filialei Hunedoara a ANCEM.

a importa cărbunele, s-a pensionat și s-a gândit că mai poate salva ceva din această vale, implicându-se în politică. Și a fost ales primarul orașului Vulcan timp de patru legislaturi, calitate în care a făcut multe pentru orașul său, începând cu sediul primăriei, transformarea unui cinematograf într-o elegantă sală de spectacole, asfaltări, telegondolă spre Pasul Vulcan etc.

A fost și a rămas un patriot convins. Îndrăgostit de haina militară pe care n-a avut parte s-o îmbrace ca ofițer activ, s-a alăturat Asociației rezerviștilor hunedoreni din Deva, militarii adoptându-l și tratându-l ca pe unul de-al lor.

Cultul Eroilor a funcționat multă vreme în interiorul filialei județene „Sarmisegetuza” a Asociației Naționale a Cadrelor Militare în Rezervă și în

MEMENTO 2021

În fiecare an, în luna august, șiruri-șiruri de oameni, cu steaguri și pancarte, urcă în Pasul Vulcan, unde au loc ceremoniile dedicate eroilor căzuți pe câmpurile de onoare. Complexul memorial de aici a fost ridicat și prin grija lui Gheorghe Ile. Să nu-l uităm!

Retragere „Alexandru Ioan Cuza”. El și-a făcut uniformă militară și a purtat-o cu fală la pelerinajele comemorative de pe drumurile lancelui, la Blaj, pe Câmpia Libertății, la comemorarea episcopului greco-catolic Ioan Micu Klein.

La o aniversare a întoarcerii armelor în al Doilea Război Mondial, a luat cei mai buni elevi din liceul din oraș, i-a pus să ia în rucsacuri pământ din tranșeea de pe munte și din grădinile orașului și i-a dus cu autobuzul în Ungaria, să presare țărâna de acasă pe mormintele militarilor români căzuți eroic pe câmpurile de luptă. Să știe și ei că Ardealul mai există în România!

Toate cimitirele eroilor și monumentele de război au fost

scoase la lumină. Dar cea mai importantă lucrare a sa rămâne complexul memorial din Pasul Vulcan. Ideea s-a născut în preajma aniversării Centenarului Unirii și a început prin ridicarea unei troițe monumentale pe culmea pe care trecea vechea graniță. În curând Ișus răstignit a fost flancat de două busturi ale unor comandanți ai luptelor din Valea Jiului. Apoi un catarg pentru tricolorul lăsat să fluture când peste Ardeal, când peste Gorjul de dincolo de creastă. Și galeria s-a întregit. Complexul numără opt busturi: Lt. Popovici Emil – un comandant ce a căzut în zonă; Regina Maria, generalul Dumitru Cocorăscu, locotenentul Gheorghe Tătărăscu, Regele Ferdinand I, generalul Ioan Culcer,

sublocotenentul Ecaterina Teodoroiu și generalul Ioan Dragalina.

Lipsea însă soldatul. Gheorghe Ile i-a pregătit un sarcofag de marmură neagră gravată cu scene de luptă, care a fost sfințit în 2019, urmând ca osemintele ostașului necunoscut din Valea Jiului să fie așezate acolo, cu prilejul semnării Tratatului de la Trianon. Nu a mai apucat. A venit pandemia și toate s-au blocat. Primarul și președintele Cultului Eroilor din Hunedoara n-a mai avut răbdare să aștepte. Împins de o boală rea a coborât pe lumea cealaltă, în mai 2021, lăsând urmașilor misiunea de a urca în pasul Vulcan oasele soldatului fără nume, să păzească locul ca nimeni niciodată să nu mai așeze graniță prin mijlocul Țării.

Cu sprijinul Prefectului și al Consiliului Județean, a lărgit drumul de acces și l-a asfaltat. Pasul Vulcan a devenit loc de pelerinaj la sfârșitul fiecărui august. Vin la ceremonie drapelele de luptă ale vechilor regimente, ofițeri activi și în rezervă, slujitorii Cultului Eroilor, prefecti și președinți de județ din ambele județe ce se întâlnesc pe munte, lume din Vale, primari cu tricolorul pe umăr, până și din Basarabia, țărani în straie tradiționale, elevi din licee și din Colegiul Militar din Alba Iulia. Gheorghe Ile, cât a fost președinte de filială, a premiat din fonduri personale pe cel mai bun elev din promoție. Și i-a chemat la acțiunile organizației Cultul Eroilor să se învețe cu ideea și să preia ștafeta mai târziu. A însemnat cu un monument, cu sprijinul primarului localității desigur, locul bătăliei și jertfelor de la Merișor și s-a întâlnit periodic cu cei din Gorj la crucea lui Ioan Dragalina din Defileul Jiului.

Primarul acesta a recuperat memoria eroilor din tranșeele ruinate și i-a nemurit în piatră cioplită pe culmile Pasului Vulcan. Și când totul era aproape gata și-a lăsat sufletul să urce muntele și să păzească locul împreună cu ei. De acolo i se vede toată România! ■

Omul de la heleșteul lupilor

Titlul acestei schițe de portret pare poetic și bizar, dar el nu este altceva decât numele locului lângă care stă omul, tradus în românește. Rm. Vâlcea este o denumire de sorginte slavonă care nominalizează orașul din gura munților, când Oltul o ia spre câmpie. Omul, netradus în nicio altă limbă, este profesorul Eugen Petrescu, care conduce filiala județeană, păstorind cu mult succes și dedicație un patrimoniu al eroilor format din opt cimitire ale eroilor și 169 opere comemorative de război. Pentru gestionarea lor și pentru implementarea lor în ceremonialuri și acțiuni educative se sprijină pe 45 de subfiliale, în care activează nu numai cadre militare în rezervă și retragere, ci și profesori, preoți, învățători, ziaristi, istorici etc. La nivelul conducerii filialei județene este același lucru – un singur ofițer și acela preot militar.

Această situație pare a fi o proiecție în viitor a filialelor Cultul Eroilor, când generațiile de acum de ofițeri în rezervă vor fi dispărut. Nu știu în ce măsură actualii ofițeri activi care-și apără țara prin Irak și Afganistan vor mai avea dispoziția să facă voluntariat în această cauză.

Îndrăgitului profesor Eugen Petrescu nu i-a fost ușor să lupte cu autoritățile locale pentru a salva integritatea cimitirelor eroilor din Rm. Vâlcea și Drăgășani. Îmbogății post-revoluționari, dar nu numai ei, puseseră ochii pe mormintele eroilor,

iar primăriile n-au ezitat să le vândă. Parveniții aceștia doreau și după moarte să stea pe locul din față, deși nu-i recomdă nimic pentru acest privilegiu.

Lupta lui dreaptă pentru salvarea acestui patrimoniu național i-a adus dușmănie și ostilitatea autorităților locale care s-au simțit cu orgoliul de putere știrbit. Or, chiar ele sunt după lege responsabile de păstrarea acestui patrimoniu.

Uneori m-am întrebat cum reușește acest om, ce metode folosește pentru a atrage fonduri în realizarea obiectivelor pe care și le propune. Cu certitudine are relații amicale cu oameni de afaceri care doresc să-și păstreze anonimatul, cu arhiepiscopul locului, cu stareții de mănăstiri și cu politicieni.

Nu face acțiunile singur, ci în colaborare cu alte instituții, n-o face doar pentru Cultul Eroilor, ci și pentru promovarea personalităților care au însemnat ceva pentru cultura și credința județului Vâlcea. Pentru aceasta a integrat în filiala județeană Centrul Național de cercetare Istorică „Preot Dumitru Bălașa”, reușind să atragă istoricii și oamenii de cultură din județ, precum și istorici de la catedrele universitare ori de la arhivele naționale din Craiova, Drobeta-Tr. Severin, Tg. Jiu.

A reușit să realizeze cel mai mare monument dedicat Centenarului Marii Uniri. Începând cu 2016 și până în 2020, a organizat cu sprijinul

Prof. Eugen Petrescu, președintele Filialei Județului Vâlcea a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”

Episcopiei Râmnicului, al unor stareți de mănăstiri, cinci simpozioane cu participare națională, fiecare având ca tematică evenimentele anului petrecute cu o sută de ani în urmă. Au rezultat cinci volume a câte 600-800 de pagini fiecare de comunicări de istorie ce aruncă o lumină lămuritoare din toate direcțiile. Și dinspre planul local, prin profesorii-cercetători ce văd lucrurile de la firul ierbii, și prin cercetătorii de anvergură care au deslușit istoria de pe o treaptă superioară. Al șaselea volum dedicat încoronării Marii Uniri la Alba Iulia, în octombrie 1922, este în pregătire și va fi trimis la tipar anul viitor. Se rupe raftul bibliotecii de atâta carte!

Acesta este marele monument - în șase volume! Concomitent, a organizat o cercetare prin observare geodezică în teren cu istorici

capabili să amplaseze evenimentele în teren, pentru a identifica locul bătaliei lui Basarab I cu Carol Robert de Anjou, în mitica Posadă. Rezultatul a fost o carte de istorie și un monument ridicat cu o primărie din Țara Loviștei. În drumul lor, mai sus de Arnota – ctitorie necropolă a lui Matei Basarab – a descoperit rămășițele monumentelor a trei frați, uciși de germani în Marele Război. Le-a reabilitat și le-a amplasat într-o formulă arhitecturală care să amintească de specificul păstoresc al locului și să le protejeze totodată.

Comemorarea generalului David Praporgescu la o sută de ani de la căderea sa eroică, a organizat-o la Căineni, printr-un simpozion și reabilitarea monumentului fântână închinat eroului. Militari, drapele, muzică militară, ceremonial religios și militar. Lume multă. Și un veteran de război de vârstă centenară, din Căineni. Insistă pe lângă autoritățile locale să dea numele eroului școlii

generale din comună. Ceea ce este și mai notabil, a ridicat din fonduri proprii un monument pe înălțimea Coți, unde a fost ucis generalul Praporgescu. El și voluntarii lui, ajutat și de alții, au urcat cu spinarea elementele constitutive ale monumentului pe înălțimea greu accesibilă.

Fiind apropiat de biserică și fascinat de personalitatea unor ierarhi, le-a ridicat busturi și monumente pentru a dovedi recunoștință și mai ales faptul că România nu a fost un loc gol, ci unul al spiritului și al culturii, acum ignorate. Într-o toamnă binecuvântată a urcat într-un microbuz o delegație formată din colaboratori – reverviști, istorici, profesori, jurnaliști, preoți – și a trecut în Basarabia să-l comemoreze pe mitropolitul Olteniei, Nestor Vornicescu, în satul său natal Lozova. Delegația, după o săptămână de călătorii de cunoaștere pe la mănăstiri și alte obiective, călăuzită de primarul comunei, a fost primită cu căldură

de mitropolitul Vladimir al Moldovei, s-a întâlnit cu scriitori moldoveni și cu academicianul Cimpoi. A rămas o relație constantă – una din punțile de peste Prut, peste care așteaptă să treacă Unirea.

Relația cu Basarabia este o permanență, profesorul Petrescu făcând ceea ce statul român ar trebui să facă, dacă se gândește serios la refacerea Unirii – a organizat în Vâlcea tabere de vară pentru copii basarabeni, familiarizându-i cu ideea frăției, cu trecutul eroic, cu mănăstirile vâlcene, focare de cultură și tipărituri pentru românii din Ardeal.

Prin trăsăturile de condei ale unei schițe de portret nu poți spune decât esențialul definitiv. Un om cu convingeri puternice care știe să-și facă relații, să-și trateze cu condescendență colaboratorii, să atragă instituțiile și să se țină aproape de biserică. Se vede acest lucru la unele din activitățile lui organizate în modernul local al Bibliotecii județene, unde sala mare devine neîncăpătoare. Vin la chemarea lui primari și dascăli de prin sate, preoți din parohii, ziaristi, scriitori, istorici și alte categorii de intelectuali – toți sensibili și implicați în mișcarea Cultul Eroilor.

Eugen Petrescu visează la o unire a organizațiilor Cultul Eroilor din județele Argeș, Mehedinți, Gorj și Olt, cu vizite reciproce pe urmele eroilor și pentru schimb de idei și experiență. De altfel și cu cei din jud. Hunedoara este apropiat, delegații conduse de el fiind prezente an de an la festivitățile comemorative de sfârșit de august din Pasul Vulcan.

Ce face el pentru Basarabia și pentru obștile sătești ce-și păstrează cu sfințenie eroii, împreună cu care ridică monumente și troițe, acolo unde nu sunt, pentru a însemna locul cu trecerea noastră, sunt lucruri deosebite, de laudă și mândrie.

În graba timpului, uităm de multe ori să-i apreciem cum se cuvine pe acești oameni de excepție care sfințesc pământul pe care pășesc! ■

MEMENTO 2021

Rm. Vâlcea, 8 septembrie 2021. IPS Varsanufie, arhiepiscopul Râmnicului, a primit-o pe doamna Oprîța Dragalina, sosită din Statele Unite să se reculeagă la Crucea Generalului Dragalina, din Defileul Jiului. De la stânga la dreapta: Gl. Grigore Buciu, IPS Varsanufie, Oprîța Dragalina, Eugen Petrescu.

Cetățeanul de Onoare

Există oameni care se străduiesc să-și depășească condiția și reușesc, făcând din acest efort un mod de viață care se și realizează, dacă este pus în slujba comunității.

Un ofițer pensionat relativ de tânăr, din cauza vârtejurilor de reformă ce au străbătut armata română în ultimii treizeci de ani, poate moțai cu talonul de pensie în mână scufundat în tăcerea anonimatului sau poate continua să-și angajeze forțele și spiritul în folosul oamenilor, devenind prin ceea ce face bine un reper în comunitate.

Colonelul Paul Valerian Timofte este unul dintre cei trei Timofte moldoveni care conduc trei filiale județene ale Asociației Naționale Cultul eroilor „Regina Maria”. El a fost cel mai vizibil din vara anului 2009 și până în primăvara pandemică a anului 2021, când s-a scufundat într-un somn adânc din care nu s-a mai putut trezi.

Dar cât a trăit a fost o personalitate a cărei voce s-a auzit distinct în lumea culturală băcăuană și în administrația județeană și locală. A deschis ușile cu fermitate și diplomație, reușind să-i mobilizeze pe cei responsabili să se asocieze și să ridice cultul eroilor la valoarea lui de acțiune pentru care a fost creat imediat după Marele Război.

Și fiindcă demersul lui a fost înțeles i s-a acordat pentru acest merit titlul de „Cetățean de Onoare” al Bacăului, al orașului Comănești și al comunelor Scorțeni și Oituz. Cu

alte cuvinte, sprijinit pe aceste reperi importante pentru istoria militară am putea afirma că a fost Cetățeanul de Onoare al județului Bacău!

Continuând munca strălucită a unui respectat predecesor, colonelul Corneliu Chirieș, care a condus asociația de la înființarea sa, în iulie 1992, până în 2009, Paul Valerian Timofte a fost într-o relație strânsă cu primarii, din colaborarea lor rezultând o mulțime de monumente reabilite și puse în valoare printr-o reamplasare urbanistică favorabilă. Multele acțiuni culturale organizate de sărbători, împreună cu unitățile militare de pe plan local, cu biserica, rezerviștii și veteranii de război, în care praporii ortodocși și steagurile tricolore s-au amestecat în ceremonii, au transformat Cultul eroilor într-o stare de spirit în județul Bacău.

Ceremoniile cultului eroilor au fost transformate de multe ori în pelerinaje care au trecut Prutul despărțitor de neam, oprindu-se la Cania, Chișinău, Țiganca, Călărași.

Prezent mereu în școli și la manifestări de cultură, a fost mesagerul armatei privind rolul ei în trecutul și prezentul acestei țări, militând pentru transmiterea din generație în generație a respectului și cinstirii memoriei celor care au luptat și au căzut pentru glia străbună.

Prin revista „Bacăul eroic” și-a propagat mesajele și informațiile despre starea monumentelor, despre calitatea acțiunilor educative și

Colonelul Paul Valerian Timofte, fost președinte al Filialei Județului Bacău „Colonel Corneliu Chirieș” a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”.

a celor comemorative. Cu ocazia centenarului Marii Uniri a coordonat lucrarea „25 de ani dedicați Cultului Eroilor” – o oglindă a tuturor împlinirilor asociației județului Bacău. Încurajați și sprijiniți de el, câțiva colaboratori apropiați au publicat monografiile dedicate localităților lor de baștină, dar și eroilor, în seria „cărților de aur”, unirii Basarabiei ori tragediei de la Cotul Donului.

Astfel, la modul general, eroii căzuți pe câmpurile de luptă au fost puși în contextul istoric și în istoria pământului din care s-au ridicat și au plecat de la plug să-l apere.

Din nevoia de a comunica despre acțiunile organizate și a întreține aprinsă flacăra recunoștinței și interesul pentru ocrotirea operelor

comemorative de război a devenit un adevărat ziarist. Numele lui este scris sub numeroasele articole și evocări publicate în „Deșteptarea”, o publicație băcăuană de mare circulație. În anul 2013 a avut ideea benefică de a-și strânge materialele publicate într-o carte pe care a intitulat-o „Consemnări istorice”, în care își găsesc locul și relațiile despre zilele armelor, prilej de a propaga imaginea acestora și a armatei și a rolului ei social și mai ales istoric în apărarea neamului.

Paul Valerian Timofte și-a legat numele de localitatea Dărmănești, determinându-l pe primarul de acolo să salveze amintirea soldaților români din Cimitirul Internațional din Valea Uzului, situat în hotarul cu județul Harghita. În anul 2018, anul Centenarului Marii Uniri, au ridicat

un monument central în cimitir și au amenajat parcela românească în care au scris românește pe semnele de căpătâi. Încercarea de a șterge prezența armatei române în Ardeal prin distrugerea cimitirelor și semnelor de căpătâi se desfășurase acolo tacit încă de pe vremea Regiunii Autonome Maghiare. Prin 1980 aproape nu mai era nicio cruce. Apoi după renovarea de acum câțiva ani, eroii români deveniseră unghiuri ori nu deveniseră nimic. Valurile scandalului xenofob au ajuns până la Budapesta, care evident nu s-a putut abține. Că, nu-i așa, statutul de membră a U.E. îi permite să-și întindă tentaculele peste suveranitatea altora!

Ca vicepreședinte în Biroul Executiv Central al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, colonelul Timofte a primit

sarcina de a îndruma câteva filiale județene din Moldova. Și a făcut-o cu multă dărnicie și dibăcie!

Este omul care a promovat imaginea Bacăului în calitatea de capitală militară a României în Primul Război Mondial. Împreună cu arhivele, muzeul, biblioteca și autoritatea municipală, a organizat un simpozion pe această temă la care au participat cu comunicări istorice din toată țara.

Paul Valerian Timofte, Cetățeanul de Onoare al Bacăului, a plecat în lumea strămoșilor cu regretul că nu a apucat să-și vadă împlinită dorința de a înălța în orașul său un monument al eroilor. Măreț și reprezentativ! Obținuse aprobările și se stabilise amplasamentul. Urma să fie, dacă va mai fi, undeva în apropierea noii catedrale episcopale a orașului. ■

MEMENTO 2013

Cât s-a aflat în fruntea Cultului Eroilor din județul Bacău, charismaticul colonel Paul Valerian Timofte a reușit să dea o dimensiune însuflețitoare Zilei Eroilor!

Străjer la porțile mării

Un om purtător de uniformă militară până în primii ani de după revoluție, când restructurările l-au silit să o dezbrace. Dar a rămas cu valorile militare și naționale în suflet, apărându-le cu îndârjire în toate împrejurările.

El este colonelul în retragere Remus Macovei, președintele filialei județene Constanța a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”.

Luptă în permanență să păstreze memoria eroilor neamului, în special a eroilor dobrogeni, într-un ținut plin de istorie. Un ținut, primul care a fost adăugat de la Mircea Voievod, bătrânul, de la Caliacra până înspre ținuturile tătarăști, între Podunavia și Marea cea Mare, Țării Românești. L-a smuls cu sabia de sub autoritatea Bizanțului decăzut, pentru a și-l face cap de pod pentru apărarea țării de războinicii otomani ce trecuseră Bosforul în Europa. Dar eroii nu sunt numai de atunci. Strămoșii lui și ai noștri au căzut luptând la Adamclisi. Stau și acum îngenucheați pe Tropaeum Traiani, iar învățații noștri ne-au pus în cântece și în minte că învingătorul este Traian cel drept. Cel care a ucis, a siluit, a luat în sclavie și a jefuit o Dacie, care a devenit Felix după aceea!

În Marele Război, Dobrogea de sud a intrat prima în luptă. Inferioară ca pregătire, ca dotare, fără experiență de luptă și întărire psihologică, trupa a plecat din

tranșee cam festivist și a lăsat în urmă o mulțime de morți, de răniți și dispăruți. Înfiorat de această realitate, dar și de episoadele de rezistență și de vitejie, de comportamentul dobrogenilor pe întreaga durată a războiului, Remus Macovei a ajuns la concluzia că nu-i suficient ca el și voluntarii săi să se îngrijească doar de urmele eroilor de prin sate și orașe. Ca urmare a scris o carte, lucrare de referință, „De la Turtucaia la Budapesta”, în care evocă prinosul de sânge al militarilor constănțeni în Campania 1916-1919. Apărută în anul Centenarului, cartea a primit Premiul Dragalina al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”.

Apoi a arătat cât de dificilă a fost înfăptuirea României Mari, cu tot eroismul de care a fost în stare, în pofida enormelor sacrificii și pericole la care a fost supusă, publicând în alt an centenar, 2018, lucrarea „Ocupația militară în Dobrogea de către Puterile Aliate, noiembrie 1918-decembrie 1919”.

Și în sfârșit a mai scris o istorie a unității în care a fost comandant: *Regimentul „Călugăreni” nr. 40. Sufletul, pușca și mitraliera*, făcându-și astfel datoria de omagiere și readucere în atenția publică a comportamentului eroic al acestei unități ce poartă denumirea istorică a unui loc legendar, unde Mihai Viteazul, domnul celei dintâi uniri, i-a învins pe turci.

Pe linie de comandă a avut un predecesor care, cu o sută de ani

Colonelul (rtr.) Remus Macovei, președintele Filialei Județului Constanța a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”

în urmă, a căzut ucis mișelește, în timp ce era în misiune de apărare a Unirii și a noii granițe de răsărit a României, dincoace de Nistru, Stan Poetaș, ultimul general român căzut în luptă în Marele Război. Acestui militar de excepție scufundat în uitare și ignoranță, după anul 1944, Remus Macovei i-a dedicat volumul „Stan Poetaș – generalul nepereche. Cariera militară și faptele de arme din Campania 1916-1919”, pe care în condițiile războiului pandemic, a lansat-o, în anul 2020, sub arborii din Cișmigiul bucureștean, între Rotonda scriitorilor și statuia Izvorului.

Evenimentele din 1989 l-au prins comandant de regiment. A primit ordin să iasă în stradă să apere orașul și litoralul de invadatori. Ce a văzut, ce a trăit și ce a simțit atunci i-a format

o impresie dezastruoasă despre revoluție. O are și acum generalizată la întreaga țară. Dar e un punct de vedere. Din altele se mai vede și altcum.

Aceasta și ce s-a tot întâmplat după aceea l-au transformat într-un revoltat. A scris despre revoluție, a scris despre multe, nerăbdând să tacă, a ieșit în stradă cu manifestanții să protesteze pentru abuzurile împotriva armatei. A fost indignat de starea de degradare a elitelor militare și a publicat o lucrare despre generalii români condamnați pentru corupție. Nu ca să-i laude, ci ca să-i supună oprobiului public pentru a crea condițiile de vindecare a organismului militar. Asta a deranjat, a produs supărare la nivelele superioare, considerându-se că e un atentat la imaginea armatei. Dar nu era. Era doar o operație chirurgicală! Nu era un atac, ci un strigăt de durere!

A fost ales președintele filialei Cultul Eroilor Constanța în 2009, exact în anul în care Emil Boc și ministrul apărării (Mihai Stănișoară) tăiau din răspuțeri pensiile militare,

socotindu-le nesimțite. A ieșit cu camarazii în stradă să protesteze. Alegerea lui Remus Macovei a fost privită cu îndoială la București. Dar pe de altă parte era și un avantaj – cel care luptă cu îndârjire pentru drepturile și valorile celor vii o va face cu succes și luptând pentru cei căzuți pe câmpurile de luptă. Și așa s-a întâmplat. A început lupta cu inerția autorităților locale pentru reabilitarea și îngrijirea cimitirelor eroilor și a operelor comemorative de război. Și-a imbarcat colaboratorii, voluntarii din asociație, în mașinile personale și au cutreierat satele și comunele comemorându-i singuri pe eroii locali, când primarii se arătau indiferenți. Au trecut și granița cu delegații consistente, în Bulgaria, în Basarabia, în călătorii tematice în Ucraina, la Cernăuți și Fântâna Albă, în Ungaria, Cehia, Slovacia, la Turtucaia și Bazargic – în Bulgaria.

Din cele 11 cercuri cultul eroilor pe care le gestionează prin profesorii din unitățile de învățământ, cel mai dedicat misiunii este cel din Mangalia, condus de profesorul Emil Corneliu Ninu, Cetățean de Onoare al orașului

(2020), care a inițiat pentru elevi și dascăli concursul „Eroul din familia mea”, finalizat de fiecare dată cu publicarea lucrărilor premiate.

Cred că activitatea de cercetare, pe lângă cea de conservare și educativă, caracteristică tuturor filialelor județene, asociația lui Remus Macovei se distinge în primul rând prin cercetarea și comunicarea științifică. Domnia sa împreună cu alți îndrăgostiți de istorie și interesați de menținerea eroilor în centrul educației identitare naționale, oameni care-i sunt și cei mai apropiați colaboratori, au publicat 70 de cărți – o adevărată bibliotecă!

Studii ale sale despre eroii altor armate ce au căzut în Dobrogea au văzut lumina tiparului și în Bulgaria, și în Serbia.

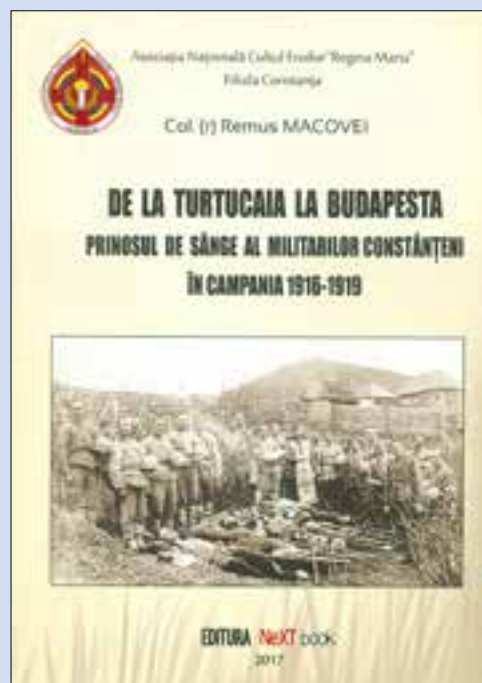
Aș încheia această schiță de portret, afirmând că acest om ce pare uneori agresiv, este unul dintre cei mai buni, care lasă în urma sa și a organizației pe care o conduce urme adânci de care viitorimea are nevoie, dacă dorește să-și mai cunoască strămoșii și rădăcinile ce au sângerat în pământul țării. ■

MEMENTO 2017

*O reușită pe care colonelul (rtr.) Remus Macovei n-o va uita niciodată: acordarea Marelui Premiu „Comandor Virgil Alexandru Dragalina” al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” lucrării sale: **De la Turtucaia la Budapesta. Prinosul de sânge al militarilor constănțeni în campania 1916-1919.***

*Pe ultima copertă a volumului, autorul a notat următoarele:
„Dedic această lucrare militarilor constănțeni, în marea lor majoritate plugari, care chiar*

cu o instruire și înzestrare necorespunzătoare, de multe ori flămânzi și goi, s-au dovedit soldați viteji și disciplinați, având o contribuție importantă la realizarea României Mari”.

Un român cu eroii neamului în suflet

La adunările Asociației județene a Cultului Eroilor „Regina Maria”, cu sediul în Vulcan, omul de afaceri Emil Părău nu stă niciodată în prezidiu. Nu-i place vizibilitatea și evită, pe cât posibil, ziaristii care vor să facă din persoana lui un eveniment. Nu poate evita, însă, multele controale cu rost și fără rost, care încearcă să-i pună bețe în roate, să-l prindă cu niscaiva ilegalități și să-l silească într-un fel sau altul să se integreze în vreo orientare politică pentru a putea fi mulș de bani în folosul partidului. Dar el a rezistat! Respectă legea și regulile, dar nu-i destul. Plătește amenzi inventate și adausurile de rigoare.

Este un om modest cu o gândire bazată pe morală creștină și pe o filosofie care îi potențează vrea de a conserva ceea ce este românesc, tradițional și durabil, ca moștenire culturală și mărturie pentru generațiile viitoare. El știe că lumea rurală românească face parte dintr-o civilizație veche profundă. Printre valorile pe care le salvează se numără și finanțarea multor proiecte legate de monumentele comemorative de război. Îndeosebi cele din Valea Jiului, din Țara Hațegului, țară ce strânge în sine și o parte a poalelor Apusenilor, unde este satul părinților lui.

Tatăl său, veteran de război, a purtat toată viața o durere în șold, în jurul unui glonț înfipt în osul lui în timpul războiului, și pe care a

refuzat să-l opereze. Nu de frică, ci din dorința de a duce cu el în mormânt semnul apărării României și pentru a putea fi astfel identificat ca fiu al unui popor străvechi. El i-a arătat cu durere fiului satul părăsit, cu casele încă pline de obiecte țărănești, rod al creației populare, zicându-i cu lacrimi în ochi lui Milu, că toate acestea, dacă moare și el, se șterg de pe fața pământului. Și Milu a cumpărat casă după casă, redându-le aspectul și funcționalitatea de altădată. Cu sprijinul preotului rămas să slujească liturgia în biserica aproape goală, a restaurat lăcașul de cult. A pregătit satul pentru eternitate, oferindu-l viitorimii ca muzeu funcțional și viabil și turiștilor spre locuire temporară, dacă vor să afle cum se trăia în satul românesc de odinioară, în armonie cu munții, pădurea și stelele lui Dumnezeu.

Emil Părău a făcut avere după 1990 din afaceri cu lemnul, apoi și-a construit un lanț de hoteluri, cabane și restaurante, în ideea de a facilita renașterea Văii Jiului prin turism. Dar a rămas generos și decent în administrarea banilor săi. A rămas generos ajutând oamenii nevoiași din Vale, finanțând construirea de biserici și renovarea altora. Nu există, probabil, proiect legat de cultul eroilor în care să nu fie implicat, la modul anonim, și numele său. El a fost principalul sponsor al complexului monumental din Pasul Vulcan. Însă ceea ce-l reprezintă la

Emil Părău

modul superlativ este ce rămâne după el în Stațiunea Straja și pe drumul de acces până la ea, din coasta orașului Lupeni până la cota cea mai înaltă.

Printre cabane și pe lângă pârtia de schi, finanțată în proporție covârșitoare de el, a înălțat un adevărat Munte Athos al eroilor ce și-au dat viața acolo, în timpul Marelui Război.

Inițial, la Straja era doar o cabană a minerilor, făcută pe vremea când mineritul era prețuit de statul muncitorilor și țăranilor. Din ea s-au auzit în nopțile liniștite comenzi militare și zăngănit de arme. Preoții au zis că sunt soldații și ofițerii români neîngropați ori îngropați fără rânduieșile de trecere. Au săpat și le-au găsit oasele. Emil Părău le-a ridicat o imensă cruce de metal, luminată noaptea, pe cea mai mare

înălțime. Mai la vale le-a construit din bârne o biserică de schit în care slujește un călugăr citind liturgia, în mijlocul celor căzuți pentru țară. Milu le asigură mâncarea din restaurantele lui. În apropiere este un monument comemorativ cu listele celor identificați (în Valea Jiului au rămas sute de soldați cu nume necunoscute) și un tun reconstituit, în care a fost integrată o țevă nemțească, recuperată dintr-un pârâu, de ofițerul Ion Aldescu, și trasă cu caii unității vânătorilor de munte. Toate acestea alcătuiesc un complex comemorativ în care armata și biserica sunt reunite prin cultul eroilor. Pentru a intra în perimetrul complexului comemorativ, Emil Părau a construit o galerie de zeci de metri, cu ferestre ca de biserică, înguste ca intrarea în Rai, prin care se poate zări Valea Plângerii dintre

munți. Sunt zugraviți pe pereți și pe tavanul boltit toți sfinții din calendar după ziua lor de praznic. E galeria de mină ce face trecerea din lumea viilor în cea a eroilor acestui pământ, pe care ei l-au plătit cu viața lor. Până acolo însă, același Milu s-a implicat în asfaltarea căii de acces și mai ales a închipuit o Via Dolorosa, cu 14 popasuri, primul, al prinderii lui Iisus, fiind situat la baza muntelui. În Vinerea Mare are loc pelerinajul. Credincioșii poartă pe rând în spinare crucea mare a răstignirii, până în biserica Schitului, unde stă și este slujită peste an. Tradiția a inițiat-o el, cu mulți ani în urmă și este un eveniment ortodox important din Valea Jiului. Credincioșii îl urcă pe cel răstignit muntele durerii și-l așază în mijlocul sufletelor celor căzuți pentru apărarea țării, sfinți și ei prin jertfa lor neprețuită.

Acesta este omul care gândește românește, legat de tradiție, de credință, de limba română, de curățenia aproape pierdută a țaranului, cel care urcă în Pasul Vulcan la ceremoniile de comemorare de sfârșit de august, înveșmântat în straiile țărănești din Apuseni, cu brâu și cizme de piele, înconjurat de momârlani, și ei îmbrăcați în hainele lor albe, cusute cu negru.

Un prieten desăvârșit al Cultului Eroilor, pe care-l socotește parte integrantă a identității naționale. În drum spre culmea muntelui mi-a arătat un mormânt în ograda unui momârlan, cu coroanele de flori încă neofilite. Mi-a explicat că e o tradiție veche de a-l păstra pe strămoș în perimetrul casei, printre cei vii. La fel cum ar trebui să-i ținem pe eroi în mijlocul comunității pentru a ne aminti cine am fost și ce ar trebui să fim! ■

MEMENTO 2021

Pasul Vulcan, un loc altădată pustiu, cunoaște în fiecare an animația marilor sărbători, între care și Ziua Eroilor.

Privind spre Oarba de Mureș

Sunt județe în Ardeal în care filialele Cultul eroilor funcționează sau mai exact pot funcționa numai integrate în filialele Asociației Naționale a Cadrelor Militare în Rezervă și în Retragere „Alexandru Ioan Cuza”. Unele și-au dobândit personalitate juridică, deci formal sunt independente sau autonome, dar în realitate ele tot așa își desfășoară activitatea. Motivațiile pentru această situație sunt multe. Organizația rezerviștilor pe lângă alte atribuții statutare specifice, este preocupată și de acțiunile de cinstire a eroilor sub toate aspectele pe care această misiune le implică. Și este firesc. Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” fără o conlucrare strânsă și o relaționare permanentă cu organizația rezerviștilor cu unitățile militare ce-și au garnizoana în jurisdicția județului ar fi în mare dificultate. Pe de altă parte, în județe cum sunt Harghita, Covasna, Mureș, Arad, precum și în altele în care comunitatea maghiară este numeroasă și administrațiile locale și instituțiile sunt conduse de maghiari există o rețineră, ca să nu spun o ostilitate, față de tot ce e românesc. Iar Cultul Eroilor, care are un conținut patriotic intrinsec, apare în ochii lor ca o manifestare de naționalism care generează, chipurile, sentimente xenofobe. Într-o țară europeană și civilizată cum ne pretindem a fi, membră a Uniunii Europene, ar fi cu totul firesc

ca mișcarea cultul eroilor să fie unică și să se ocupe de toți eroii, indiferent cărei părți etnice îi aparțin. Dincolo de moarte nu mai suntem inamici. Și, indiferent de etnie, toți au luptat pentru patria lor, indiferent care a fost ea. Mai mult în locurile în care viețuim, ei sunt fiii unor oameni ai pământului, strămoșii lor eroi, iar soarta ne-a pus să locuim împreună, viii și morții, să ne înțelegem reciproc, să relaționăm civilizată și omenește. Cinstirea și onorarea comună a eroilor căzuți pentru cauza fiecăreia dintre părți ar fi un gest important și semnificativ al împăcării, după o ostilitate atât de îndelungată.

În climatul incert și tensionat al anului 1991 s-a înființat la Tg. Mureș Comitetul Județean pentru Restaurarea și Îngrijirea Monumentelor și Cimitirelor Eroilor. Era încă o reacție de rezistență, printre altele.

Colonelul (r) Ioan Judea a făcut parte din prima conducere, ca prim-vicepreședinte, împreună cu președintele colonel Vasile Suci. Ambii erau ingineri militari și trecuseră prin emoții șocante în acel martie al dezbinării, când evenimentele interetnice de la Tg. Mureș aveau un evident caracter iredentist. Revenirea la vechea tradiție a cultului eroilor din perioada interbelică și la educația națională fără bariere ideologice și fără ascunderea diplomatică a unor adevăruri dureroase era un mijloc de

Colonel (r) ing. Ioan Judea

contracarare, dar și de afirmare a unei majorități românești transilvănene, care se regăsea și în structura etnică a județului Mureș. Și erau o mulțime de urme identitare peste tot: 83 de cimitire ale eroilor. Ioan Judea a reușit să mobilizeze unitățile militare, încă numeroase și puternice în județ, și primarii aleși după revoluție pentru a pune în evidență aceste artefacte istorice. Nu se putea uita că marea jertfă a armatei române în războiul antifascist a fost la Oarba de Mureș, pentru cucerirea dealului fortificat al Sângeorgiului. 70 de cimitire au fost reparate și restaurate, iar 13 au fost construite prin reînhumarea osemintelor de eroi.

Acestea, alături de cele 413 monumente comemorative de război, unele noi, altele completate cu numele celor căzuți în Campania din Est, cu eroi din Primul Război Mondial, indiferent dacă au căzut pentru Marea

Unire ori pentru împăratul de la Viena. De menționat că partea de Ardeal căzută la unguri prin dictatul de la Viena a trimis pe front cu predilecție bărbați români încorporați ca cetățeni unguri în armata ungară. Ei au fost trimiși în Est să moară pentru cauza lui Hitler și a lui Horty.

Ioan Judea s-a gândit să le evidențieze numele. Nu numai pe al lor, ci pe al tuturor fiilor satelor și orașelor mureșene căzuți în războaie. În urma unui efort remarcabil, ajutat de armată, de rezerviști și veterani de război, de colegii de asociație, a întocmit „Cărțile de Aur” pentru 95 de localități. Este primul președinte de filială județeană care a realizat integral această evidență, începută după Marele Război și lăsată neterminată din diferite motive.

Aceste cărți sunt în evidența primăriilor, iar câte un exemplar se păstrează în sediul filialei „Cultul eroilor” din Tg. Mureș. O veritabilă bibliotecă documentară a eroilor din județ, așezată într-un cadru muzeal aparte, format din sălile memoriale dedicate lui Avram Iancu și generalului Ștefan Gușă. Acesta din

urmă, un om cu puternice convingeri patriotice, a fost mulți ani, inginer militar și el, comandantul Diviziei de Tancuri din Tg. Mureș, apoi șef al Marelui Stat Major, calitate care l-a pus într-o situație dificilă în timpul Revoluției din 1989.

Cele 11 subfiliale ce funcționează în orașe și cele 91 din comunele mureșene, precum și cele 25 de cercuri școlare „Cultul Eroilor”, sunt alături de primari, de veterani și rezerviști, de dascăli și preoți, de militarii activi, acolo unde mai sunt, în îngrijirea celor 413 opere comemorative de război, în acțiunile educative din unitățile școlare și în omagierea eroilor în zilele de sărbătoare cu caracter național.

În ultimii ani președintele Ioan Judea l-a cooptat în conducerea filialei pe profesorul universitar Adrian Șimon în ideea de a-l pregăti să preia conducerea. Este singurul civil într-o mare de militari în rezervă, situație care exprimă încă o dată că sunt locuri destul de multe în care Cultul Eroilor este amestecat cu Asociația ofițerilor în rezervă și în retragere, cu cea a veteranilor de război. Și că, din

motive de autoprotecție, dăscălimea și intelectualitatea locală păstrează o anumită distanță față de mișcarea Cultul Eroilor.

Ioan Judea a publicat materiale în revista editată de filială și în presa locală, și două lucrări de autor – „Cumpăna lui Marte. Dilemă și manevră”; „Crucea pământului” – în care discursul acuzator și prea fierbinte nu are menirea de a concilia prin informare rece. Dar suntem oameni și sentimentele noastre cele mai puternice sunt generate de situații încordate care generează teamă.

Colonelul în retragere Ioan Judea a predat ștabela altuia mai tânăr, colonelul în retragere Ioan Cocian. Ajuns la o vârstă venerabilă, privește cu nostalgie spre Oarba de Mureș, mulțumind lui Dumnezeu că l-a lăsat să trăiască să vadă minunea: un pod rutier peste Mureș, pe care pelerinii îl pot trece pe jos, în drumul lor spre Cimitirul Eroilor de la poalele Dealului Sângeorgiu.

Puțini mai știm astăzi că la Oarba a căzut Gheorghe Mănoiu, învățător, logodnicul Ecaterinei Teodoroiu, care a purtat-o pe brațe din locul unde căzuse împușcată, până în tranșee. S-a cerut voluntar, să plece pe front în 24 august 1944, ca să-și răzbune iubita din tinerețe ucisă de germani.

Și tot atât de puțin știm că ofițerul Nicu Negrici a fost rănit grav la Oarba, după ce adusese în țară circa o mie de soldați pe care i-a convins să-l urmeze și pe care i-a scos din proprie inițiativă din încercuirea de la Cotul Donului.

El și luptătorii lui fac legătura simbolică dintre cele două locuri ale marilor tragedii ale armatei române din ultimul război – Cotul Donului și Oarba de Mureș.

Ioan Judea a înțeles de la început, și ca el mulți alții, că numele acestor eroi și al tuturor eroilor, se cuvine să ne rămână scrise în memorie și suntem datori să facem tot ce ne stră în putință pentru asta! ■

MEMENTO 2016

Chețani, 2016. Onor eroilor mureșeni!

Cu gândul la Alba Iulia...

A făcut mereu acest drum din Capitală în capitala Unirii, în numele Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” al cărei vicepreședinte a fost. Scopul urmărit era realizarea în orașul încoronării a unui mare monument al Unirii. Trecuse atâta amar de ani de la evenimentul cel mai însemnat din istoria românilor și ei, românii beneficiari, nu fuseseră în stare să ridice un monument al Unirii nici în capitala României Mari, cum s-ar fi convenit, nici în capitala uniriilor, cum iarăși s-ar fi convenit.

Colonelul în retragere Ioan Todericiu, căci despre el este vorba, are în spate un trecut extraordinar și o credibilitate la fel, conferite de statutul său de diplomat militar. la Budapesta. Atașat militar la Budapesta, a putut observa creșterea iredentismului maghiar, îndeosebi după 1980, semnalele periculoase ale unor lideri politici ai lumii păcăliți de perfecțiunea propagandei ungurești, semnele premature ale dezintegrării lumii comuniste și, în sfârșit, pregătirea subterană a revoluției și revoluția în sine, în decembrie 1989. Și imediat după aceea.

Un domn în vârstă, sobru și încăpățânat, mereu îngrijorat de viitorul țării, mereu temător pentru soarta Ardealului său drag.

S-a născut într-un sat din Apuseni. Mama lui a participat la Marea Adunare de la Alba Iulia. Îmbrăcată în straiile ei țărănești de sărbătoare, ca o prințesă coborâtă din munții

Daciei, a strigat din inimă „Vrem să ne unim cu țara!” Dar înainte de aceasta, făcuse drumul la Viena ca să-și afle dreptatea. L-a pus pe notarul satului lângă ea în căruță și au plecat la împăratul, care era și rege al Ungariei, să-i facă dreptate într-un litigiu cu un pământ și o moară de apă ale familiei, luate cu japca de un grof ungar. Și a obținut-o de la Cancelaria Aulică.

Evident că Ioan a vrut să îmbrace uniforma militară și să apere această Românie Mare sau cât mai rămăsese din ea după ultimul război mondial. Știa ungurește și era un avantaj. Și-a început cariera militară ca oricare altul, dar a fost remarcat pentru inteligența sa, loialitatea față de țară, diplomația și hotărârea sa și a fost trimis, la momentul potrivit, la Budapesta, să apere țara, pe specificul său, de acolo. Și a făcut-o, raportând acasă cu tot curajul tot ce se întâmplă, tot ce se mișcă pentru o eventuală reconsiderare a Tratatului de la Trianon.

L-au chemat, ca martor al revoluției, la Secția Militară a Procuraturii, dar președintele de acolo nu l-a prea crezut, zicând că e confuz și fabulos. De fapt, pe anchetatori nu-i interesa revoluția, ci pe așa-ziii vinovați și îndeosebi pe Ion Iliescu, care musai trebuiau să fie trimiși în instanță. Or, Ioan Todericiu prin ce știa și mărturisea strica șablonul preconcept și nici nu avea o adeverință doveditoare de la Budapesta, din care să reiasă că, în

Colonel Ioan Todericiu

Ungaria, transfugii din Ardeal erau instruiți în tabere speciale pentru diversiune și că, apoi, într-o cazarmă militară s-a ridicat un monument în memoria eroilor unguri căzuți în evenimentele din 1989 la Timișoara.

A ieșit la pensie cu tăcerea pe buze, deoarece teoreticienii construiau o altă revoluție decât cea reală, în toate circumstanțele ei, și nici embargoul profesional impus pentru toată viața nu-i permitea să spună ceva. Cât a spus a fost cu fereală și cenzură. Dar a vrut să facă în continuare ceva pentru țara lui. Și a aderat la Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”, unde a devenit mâna dreaptă, colaboratorul cel mai apropiat al președintelui Petre Stoica.

Prin el s-a încheiat primul protocol de colaborare dintre Asociație și Ministerul Educației și Cercetării. Așa s-au născut cercurile Cultul Eroilor din învățământul preuniversitar

și regulamentul de funcționare a acestora. După eclipsa indiferenței, în sfârșit imaginea eroilor căzuți pentru patrie intra în școli, fără inhibiții ideologice și omiteri părintoare. A rămas într-o relație excelentă cu acest minister, cu care se lucra când mai greu, când mai profitabil, în funcție de miniștri și politicile de „modernizare”.

A susținut numeroase emisiuni la Radio România Actualități, veritabile lecții de patriotism și onestitate, răspunzând prompt la toate solicitările și acum când are o vârstă onorabilă, folosind toate oportunitățile pentru a promova organizația și mai ales obiectivul ei central – eroii locului, eroii neamului.

Colonelul în retragere Ioan Todericiu, acum membru de onoare al asociației, resimte cu acuitate personală orice exces iredentist și inițiază proteste în numele Cultului Eroilor, pentru a atrage atenția asupra acestor acumulări periculoase, pe care autoritățile din diverse motive le trec cu vederea.

A fost unul dintre cei mai aprigi susținători ai ridicării unui monument al Unirii la Alba Iulia. Pentru aceasta a făcut zeci de drumuri la Alba, a vorbit la radio și în interviuri, la simpozioane și alte manifestări. Proiectul inițiat imediat după revoluție cu machetă aprobată de Ministerul Culturii condus de Răzvan Theodorescu a suscitât atâtea discuții și retractări încât părea că nu va fi făcut niciodată. Cea mai mare mâhnire și nedumerire i-a pricinuit-o respingerea monumentului de către arhiepiscopul de Alba Iulia, IPS Andrei Andreicuț, care însă are un înțeles ascuns. Monumentul s-a ridicat în 2018, după proiectul inițial și este o imensă cruce romană (catolică) închisă între patru gratii. Ierarhul înțelesese simbolistica polivalentă și nu tocmai onestă a proiectului și, fiindcă nu o putea spune pe față, a respins ideea de monument.

Pentru colonel a fost un succes – monumentul s-a înălțat în cele din urmă, nu în cetatea veche ce cuprinde Catedrala Încoronării, ci pe Platoul

Romanilor, în fața ei. Și este totodată o înfrângere că proiectul n-a putut fi modificat pentru a sugera fără dubii ideea Marii Uniri.

Dar în 2018 a întocmit un mesaj emoționant al generației care a sărbătorit Centenarul către generațiile care vor sărbători Marea Unire în 2068. Într-o ceremonie festivă i-a înmănat, în numele Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, elevului Mihai Ioan Lupșa, de la Școala Gimnazială „Vasile Goldiș”, din Alba Iulia, împreună cu Medalia „Centenarul Marii Uniri”.

De menționat că după acest model emoționant de comunicare peste generații a unui sentiment de profund patriotism, la Rm. Vâlcea, președintele filialei județene, prof. Eugen Petrescu, a înmănat această medalie însoțită de un mesaj asemănător, unor copii, începând cu vârsta de trei ani, în număr de 18, simbolic desigur legat de 1918 și 2018, pentru a-l păstra, citi și înmâna celor ce vor sărbători 150 de ani de la Marea Unire. Dacă vom mai fi! ■

MEMENTO 2016

*Mesaj
pentru
Generația
anului 2068!*

Luminița din umbra președintelui

Intrai în demisolul înghețat, îmbrăcsit și insalubru și în fundul lui era „sediul” conducerii. După o masă, printre hîrtii, cărți și alte alea era el, președintele. Și în umbra lui, Luminița. Când șeful era plecat, în umbra biroului era Luminița. Ea îți deslușea întrebările și încerca răspunsurile.

Luminița Zugravu făcea de toate, la sediul Asociației Naționale Cultul Eroilor. Ținea evidența hîrtilor, scria hîrțile, bătînd la o mașină de scris, obținută din donații, era contabilă pușinului venit pe care îl gestiona organizația, învățînd meseria asta din mers. Unde nu știa, unde nu putea, unde cifrele se încâlceau, apela la Ghiță Moise, unul dintre cei mai carismatici ofițeri contabili. De la el a deprins birocrăția plicticoasă a cifrelor, dar nu a devenit expertă. Ea trata invitații cu cafele, fierbînd zeama neagră printre hîrtii.

Domana aceasta te primea mereu cu un zîmbet puțin straniu și nu înțelegeam de ce! Uneori, când era grăbită, parcă nu putea rosti cîte un cuvînt. Se scuza jenată și relua. O umbră de tristețe îi străbătea fața și nu înțelegeam de ce! Mai târziu am aflat. Fusese și ea femeie frumoasă ca orice femei tînără și frumoasă, dar o explozie la locul de muncă o desfigurase. I-a rupt picioarele și a mutilat-o. Doctorii abia au reușit să-i alcătuiască fața la loc. Dar nu mai era ca înainte. Soțul cu care era măritată de doisprezece ani nu o mai putea recunoaște cu trăsăturile expresiei modificate. Au divorțat. El a luat apartamentul, ea a luat copilul. Nu s-a plîns, nu l-a judecat. Au rămas în termeni amicali, civilizați.

Inițial, neștiind nimic despre ea, am

crezut că este vreo fostă dactilografă din mediul militar, rămasă fidelă acestei instituții. M-a păcălit și politețea ei în termonologia militară. Dar mă înșelam amaric. Creierul nostru construiește șabloane după ceea ce știe și livrează imagini false.

Luminița Zugravu este doctor în chimie, cu un doctorat obținut înainte de 1989, când aceste titluri le obțineau intelectualii de rînd, cu multă trudă și inteligență.

Ea se născuse în Roata de Jos, un sat de pe lângă Videle, dar mutată în București a fost o elevă strălucită a Liceului Nicolae Bălcescu (Sf. Sava). A obținut nota 10 la o competiție internațională de chimie și Medalia de aur la matematică și fizică la Olimpiada internațională.

A făcut Institutul de petrol, Gaze și Geologie din București și a fost repartizată ca stagiar la centrala de specialitate din Ploiești, iar din 1979 a fost numită pe un post înalt, unde a răspuns de industria petrochimică la nivel de țară. În 1981, a trecut printr-o explozie în zona de piroliză, de care răspundea. Cei de la Securitate o suspectau și a fost anchetată fără întrerupere 70 de ore. Nu avea ce să spună. Fusese un accident. Dar securiștilor le trebuia un vinovat. A salvat-o de chin directorul cel mare, iar un securist împăciuitor a poftit-o la o cafea. „Cu tine nu beau nici otravă!” – a fost replica ei.

Au lăsat-o în pace! Printr-o întâmplare veche, oproteja Gogu Rădulescu, ca semn de recunoștință. Pe vremea terorii legionare, bunicul ei, Vișoianu, l-a salvat, ascunzîndu-l în gospodăria lui de la țară pe tînărul evreu Gogu. Dar acest lucru a rămas

Dr. ing. Luminița Zugravu

confidențial. Luminița se întâlnea „din întâmplare” cu acest demnitar, la mormîntul soției lui din Cimitirul Sf. Vineri, unde îi cerea ajutorul la mare necaz.

Această doamnă demnă și decentă nu făcea caz de această relație. A muncit pe brînci pe postul pe care era numită, s-a ferit de autografe dubioase și de cele necunoscute. A câștigat bine, și-a crescut copilul cum trebuie. Nu se știe de ce, i-au calculat o pensie de mizerie – 1200 de lei. S-a pensionat anticipat, în momentul în care, după revoluție, totul se prăbușea în jur.

În 1997 a intrat în stafful unui parlamentar, Adrian Stoica, fost director în petrochimie, ajuns deputat. Nu i-a plăcut ceea ce se întîmpla prin Casa Poporului. Ea fusese implicată în creșterea economiei, fusese rănită în timp ce se ocupa de asta și acum asista la risipirea ei, a întregii țări de fapt.

Din această postură a aflat despre Asociația Cultul Eroilor și l-a cunoscut pe președintele ei, Petre Stoica. Era fascinată de idee, dar nu a aderat imediat. Dar era legată de armată și de martirii din închisorile comuniste.

Tatăl ei a fost pilot de vânătoare în ultimul război mondial. Un om cu spiritul de aventură în sânge. Nu primise în copilărie nicio palmă. nici de la tată, nici de la bunici. L-a pălmuit comandantul lui direct, faimosul Agarici. Trecuse cu avionul pe sub un pod. Furios, Agarici i-a tras două palme la aterizare pentru ris și l-a felicitat apoi pentru reușită.

Bunicul ei dinspre mamă, Simion Vișoreanu, a stat 12 ani închis la canal și la Aiud, fără nicio judecată și fără

nicio sentință. Doar pentru că era frate cu vestitul Vișoreanu. A venit acasă ca după o mare încercare, iertându-i pe toți. Își spunea și le zicea lor: „Să nu faci rău nimănui!” Veneau pe la ei, în casa din str. Casavilan, din București, oameni deosebiți. Printre ei, Nichita Stănescu și Adrian Păunescu.

Doamna Luminița Zugravu pare și acum că dorește să se confunde cu umbra. După mulți ani de activitate în conducerea centrală a Asociației s-a retras. Este doar un simplu membru

cotizant al filialei București. Cu același suflet mare. Au silit-o la acest gest greutățile. De patru ani are grijă de mama ei, paralizată, și e nevoită să lucreze pentru a avea un venit decent, cu care să se poată întreține amândouă.

O doamnă de excepție această Luminița, care ne zugrăvește încă imaginea pe umbrele Cultului Eroilor și ne îndeamnă să rămânem slujitori devotați ai acestei cauze! ■

Grigore BUCIU

MEMENTO 2014

*Muzeul Militar Național „Regele Ferdinand I”.
Gala Primei ediții a Premiilor Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”*

Din dragoste pentru armată și eroii ei

S-a alăturat echipei de la Cultul Eroilor într-un moment dificil al vieții sale. Când soția l-a părăsit pentru totdeauna, plecând la cele veșnice, s-a simțit singur și însingurat. Nu s-a împăcat în niciun fel cu soarta omului nevoit să-și trăiască bătrânețea stingher, între patru pereți, ori să-și poarte zilnic pașii, de unul singur, prin parcuri și pe străzile Bucureștilor. „Ce-o să zică lumea despre un bătrân ca mine rătăcind prin parc fără nicio țintă?” – se întreba uneori. Da, avea nevoie de o nouă familie. La Marian, băiatul lui, colonel în rezervă, nu a vrut să meargă, chiar dacă ar fi fost primit cu brațele deschise. „Ce rost are să-i încurc cu viața mea?” – mi s-a destăinuit într-o discuție amicală, când i-am propus să-i fac portretul pentru „Observatorul militar”.

A ajuns la Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” la o vârstă (70 de ani) la care alții nu mai așteaptă nimic de la viață. A găsit aici o nouă familie, în care și-a rânduit viața așa cum și-a dorit, impunând respect și un stil de lucru cum rar mi-a fost dat să întâlnesc.

Au trecut 20 de ani de atunci. Eu l-am găsit aici, în colectivul asociației, și m-am bucurat încă de la început de prietenia lui. Biroul unde lucra se află chiar lângă redacția revistei, ușă-n ușă, și, de câte ori veneam, dimineața, (dar nu chiar așa de dimineață!), îl vedeam la masă, cu capul aplecat deasupra hârtiilor. Era de o punctualitate dezarmantă, cel

puțin pentru mine, obișnuit să mai trec cu vederea anumite termene. Intram, să-l salut. „A, bine ai venit! – îmi răspundea cu zâmbetul lui luminos. De când te aștept!... Când e gata revista? Am nevoie de ofertele pentru tipar...”

Așa era colonelul Ghiță Moise! Un bărbat volubil, plin de viață, temperat la vorbă și așezat la faptă. Avea fruntea frumoasă, maioresciană, așa zice, și privirea ușor obosită, dar pătrunzătoare și limpede. Doar părul capului, albit și rărit spre creștet, și umerii ușor aplecați spre în față îi trădau vârsta.

Am spus „era”, pentru că, de ceva vreme, Ghiță Moise nu mai este! A rămas un birou pustiu și amintirea unui model de viață! S-a stins în spitalul militar, unde a ajuns în urma unui accident vascular cerebral. Spun „s-a stins”, fără sens metaforic, căci, în cazul de față, verbul corespunde întrutotul: Ghiță Moise s-a stins ca o lumânare care arde până își sfârșește materia.

Îl rugasem cu ceva vreme în urmă să-mi dea câteva rânduri despre viața lui. Le transcriu întocmai:

Născut la 4 decembrie 1932, comuna Gura Ialomiței, județul Ialomița. Absolvent de liceu economic în 1952, Brăila. Avansat la gradul de sublocotenent, arma Finanțe, la 11 decembrie 1952, în urma absolvirii Școlii de Ofițeri Intendență și Finanțe, curs scurt, la Craiova. Colonel la 23 august 1983.

Regretatul colonel Ghiță Moise, președintele comisiei de cenzori a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”

În perioada 1952-1968 ocupă funcția de șef birou financiar în unități subordonate Comandamentului Artileriei Forțelor Armate (C.A.F.A.).

În luna august 1968, mutat în garnizoana Focșani, la Școala de Ofițeri de Rezervă, absolvenți ai Academiei de Științe Economice.

Paralel cu activitatea militară, am urmat cursurile Academiei de Științe Economice, Facultatea Finanțe și Credit, în anul 1966, obținând diploma de „Diplomat în științe economice” nr. 180260/ianuarie 1967.

După desființarea Școlii de Ofițeri de Rezervă economiști și medici, în 1971, am fost mutat ca șef birou contabilitate la Secția de Cazare Focșani. La 1 august 1975 am fost mutat în București, la Direcția Control Financiar Intern

(C.F.I.), în funcția de controlor gestiuni financiare (Direcția Audit), iar în 1993, luna decembrie, am fost trecut în rezervă, după 41 de ani de activitate în armată. În majoritatea anilor am fost notat cu calificativul „foarte bine!”.

În perioada 1994-2018, am lucrat ca economist la diferite instituții.

Din anul 2001 m-am înscris în Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”, fiind ales președintele Comisiei de cenzori, funcție pe care o prestez și în prezent. Am urmărit ca la sediul central al asociației, cât și la filialele județene, să se țină o evidență contabilă bună, dând îndrumări practice prin circulare. Prin toate

mijloacele, am căutat să popularizez această asociație și spiritul ei de respect pentru Eroii noștri.

Pentru munca mea în cadrul asociației, am primit următoarele decorații: Emblema de Onoare a Statului Major General (14.11.2016); Medalia „Virtute și Onoare”; Emblema de Onoare a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” (01.12.2019).

Aceasta este autobiografia lui Ghiță Moise. Sunt rânduri scrise cu modestie de un om, de un ofițer de carieră, căruia i s-a refuzat gradul de general de brigadă în retragere, amănunt care nu apare în scrisul său. Dar, cine citește aceste rânduri

poate desluși cu ușurință că autorul lor și-a făcut pe deplin datoria față de viață și față de armata care l-a crescut și l-a format. Căci, aproape șapte decenii, Ghiță Moise a fost un om al armatei, pe care a slujit-o cu credință și devotament până la ultima suflare! Iar pentru noi, cei de la „Cultul Eroilor”, care i-am fost în preajmă, rămâne un model de probitate profesională, de modestie, de onestitate, hărnicie și optimism! Un om fericit!

O pierdere neașteptată și dureroasă, pe care o plângem cu tristețe. ■

Colonel (r) Dumitru ROMAN

MEMENTO 2016

Sărbătorirea împlinirii a 25 de ani de la înființarea Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”.
Colonelul în retragere Ghiță Moise este distins cu Emblema de Onoare a Statului Major General.

MESAJE COLEGIALE

Lulian Patca,
președintele Societății Cultul Eroilor,
județul Cluj

Cultul Eroilor este o stare de spirit!

La ceas aniversar, când Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”, ca entitate de utilitate publică, marchează trei decenii de activitate obștească și patriotică neîntreruptă, ne exprimăm recunoștința și prețuirea pentru toți cei care s-au înrolat, de bună voie și nesiliți de nimeni, asemenea într-o căsătorie pe viață, să slujească și să dea forță națională acestei stări de spirit pe care noi am numit-o Cultul Eroilor.

Nu fac parte din conducere. Dar tuturor celor care au făcut sau fac parte din BEXC și din Consiliul Director național le sunt recunoscător pentru ceea ce fac. În primul rând, e meritul lor că au menținut mereu vii tradiția și datoria ce o avem, acum și în viitor, pentru a-i cinsti cum se cuvine pe eroii noștri.

În cei 30 de ani de existență, filiala Cluj a fost profund implicată în ceea ce privește cultul eroilor, pentru întreținerea monumentelor și cimitirelor celor care s-au jertfit pentru patrie, a sprijinit construirea de noi opere comemorative de război și a acordat consultanță de specialitate autorilor celor peste 90 de lucrări monografice realizate până în prezent în județul Cluj.

Totodată, un obiectiv permanent a fost acela de a reliefa cât mai exact tabloul impresionant al celor peste 37.000 de eroi și martiri, identificați nominal și numeric, dar și al celor peste 400 de monumente ridicate în memoria lor în ultima sută de ani.

În acest sens, ca obiective propuse și realizate sunt cele trei cărți identitare ale filialei noastre.

Prima lucrare este albumul documentar „Clujul Eroic”, apărută în anul 2016. Ea evidențiază numeric eroii și martirii din toate cele 420 de sate, 75 de comune, un oraș și cinci municipii din zona noastră de responsabilitate, cu imagini și informații sintetice despre monumentele și cimitirele eroilor, precum și multe alte „ingrediente” informative.

A doua lucrare a apărut în anul 2019, cu titlul sugestiv „Centenarul unei stări de spirit” și a omagiat împlinirea, la 12 septembrie, a 100 de ani de la înființarea Societății Mormintele Eroilor Căzuți în Război, prin Decretul-Lege nr. 4106, semnat de Regele Ferdinand, societate care a funcționat încă de la început sub patronajul Reginei Maria. În mare parte, și această a doua carte identitară cuprinde fapte și evenimente din activitatea filialei clujene.

A treia lucrare identitară marchează cei 30 de ani de

existență a filialei noastre. Ea a apărut în vara acestui an, 2021, cu titlul „Eroi au fost și vor fi iară”, parafrazând celebrul vers din poemul – imn „Pui de lei”.

Avem convingerea că toți cei care s-au sacrificat în răzcoale, revoluții, războaie, lagăre și închisori continuă să rămână, prin fapta lor unică și exemplul lor pilduitor, EROI în sensul cel mai deplin al cuvântului. Nu trebuie să uităm că eroii și martirii noștri trăiesc – sau ar trebui să trăiască! – în memoria și inimile celor care au beneficiat și beneficiază și în ziua de azi de suprema lor jertfă.

Așa cum cinstirea sfinților îi face pe aceștia contemporani cu noi, tot așa putem spune și despre eroii și martirii noștri. A le îndeplini idealul, pentru care au pătimit, au luptat și s-au jertfit, este suprema noastră datorie cetățenească și patriotică. Orice nesocotire a meritului lor la propășirea națiunii române ar fi un grav sacrilegiu. Empatia față de eroi s-ar cuveni să fie permanentă, naturală și autocuprinzătoare.

În plus, față de primele două lucrări documentare, a treia lucrare menționată mai sus cuprinde liste nominale (fatalmente incomplete) ale eroilor și martirilor, așa cum au rămas păstrate în arhive și pagini de carte, în evidența parohiilor și administrațiilor locale, în memoria scrisă și orală a comunităților rurale, liste adunate și întocmite cu multă trudă și sânge de membrii Societății Cultul Eroilor – Cluj, în ultimii 30 de ani.

Desigur, în zi aniversară se cuvine să vorbim numai de bine, pentru că, per ansamblu, asociația noastră națională și filialele ei județene, pe plan local, au făcut și fac mult bine în menținerea mereu vie a Cultului Eroilor, ca stare de spirit. Dar, la 30 de ani de la înființare, ne confruntăm încă cu multe greutăți, la care ne-am referi cu alte ocazii. Activitatea noastră patriotică și cetățenească se desfășoară exclusiv pe bază de voluntariat, ceea ce nu exclude o minimă susținere materială și morală din partea instituțiilor Statului.

Pe eroi și martiri, mai corect ar fi să-i omagiem, nu să-i comemorăm, pentru că în acest fel i-am simți aproape în prezentul nostru. Mesajul eroilor și martirilor, mereu actual și viu, ar trebui să-l conștientizăm și să-l împlinim prin propriile noastre atitudini și fapte. Așa cum am mai spus, eroii și martirii, asemenea sfinților, sunt demni de recunoștință, cinstire și laudă. ■

MEMENTO 2018

*Transportarea urnei cu pământ în Catedrala Întregirii,
în prezența Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop al Alba Iuliei, Irineu Pop.*

MESAJE COLEGALE

*Colonel (r) Remus Macovei,
președintele Filialei județene
Constanța:*

Avem o datorie morală față de înaintași!

În septembrie 1991, animați de idealuri redeschise de revoluția din decembrie 1989, un grup de veterani de război și cadre militare în rezervă au hotărât înființarea unei asociații care să continue, după ani și ani, frumoasele și nobilele tradiții ale fostei Societăți Naționale "Cultul Eroilor". Acești entuziaști, având în frunte pe căpitanul rangul I Marcel Dragu, au înființat la 19 octombrie 1991, Societatea Cultul Eroilor, filiala județului Constanța.

De-a lungul timpului, asociația s-a integrat, ca filială județeană, în Comitetul Național pentru Restaurarea și Îngrijirea Monumentelor și Cimitirelor Eroilor, adică actuala Asociație Națională Cultul Eroilor "Regina Maria". Conform statutului, asociația, declarată apolitică și fără scop lucrativ, și-a asumat datoria morală de a milita pentru redeschetarea, menținerea și dezvoltarea conștiinței și respectului datorat eroilor neamului originari din județul Constanța. Deși, nu a beneficiat de sprijinul financiar al autorităților locale, filiala constănțeană a reușit să desfășoare activități complexe, care au impus-o în atenția opiniei publice la nivel local, precum și la nivel național.

Dintre activitățile desfășurate în cei 30 de ani de existență îmi voi permite să prezint câteva, pe care le consider ca fiind deosebit de importante.

Reabilitarea Cimitirului Internațional de Onoare Mircea Vodă. Contraamiralul (r) Marcel Dragu, președintele Asociației Naționale Cultul Eroilor Filiala Județeană Constanța, este cel care a sprijinit campania de presă a preotului Vârlan Vasile, precum și acțiunile în instanță declanșate de acesta, astfel încât, în urma sentinței publice a Judecătoriei Medgidia în dosarul nr.3404/1991, cimitirul a revenit la destinația sa inițială. Cu sprijinul nemijlocit al lui Marcel Dragu, cimitirul a fost salubritat, au fost îndepărtate grajdurile și țarcurile pentru animale, iar capela a fost sfințită și transformată în biserică, la 7 noiembrie 1993. În anul 1999, din inițiativa președintelui filialei noastre județene, contraamiralul (r) Marcel Dragu, au fost montate patru plăci de marmură, pe părțile laterale ale monumentului, cu următoarea inscripție în română, bulgară, rusă și germană: "Ca un

simbol al vitejiei și onoarei militare, în acest cimitir își duc somnul de veci, împreună, români, ruși, germani și bulgari, căzuți în Primul Război Mondial".

Reabilitarea unor elemente ale Cimitirului Internațional de Onoare Dobrich. La începutul lunii iunie 2009, s-a încheiat un protocol de colaborare între Muzeul Regional de Istorie Dobrich, Oficiul Național

pentru Cultul Eroilor și Asociația Națională Cultul Eroilor "Regina Maria", Filiala Județeană Constanța, pentru reabilitarea unor elemente ale Cimitirului Internațional de Onoare din Dobrich. În perioada iulie-septembrie 2009, o echipă formată din nouă membri și trei simpatizanți ai asociației (Macovei Remus, Toma Ioan, Călin Tudorel, Cristian Crăciun, Maliciuc Ioan, Țăranu Traian, Istrati Mihai, Costel Coroban, Aygul Geanbai și Avarvarei Aurica) a executat următoarele lucrări: curățirea și refacerea înscrisurilor de pe cele 500 de însemne de căpătâi (412 ortodoxe, 21 ortodoxe de rit vechi, 63 musulmane și 4 evreiești); vopsirea împrejmuirii exterioare și a porții de acces. Cu această ocazie a fost realizat și un pliant bilingv în 300 de exemplare.

Identificarea eroilor constănțeni din cele două războaie mondiale. De-a lungul anilor, istoricii constănțeni nu au reușit să stabilească măcar o cifră aproximativă a militarilor constănțeni care au căzut victime celor două războaie mondiale. În anul 2013, membrii Filialei Constanța a Asociației Naționale Cultul

Eroilor "Regina Maria" au luat inițiativa rezolvării acestei probleme, implicându-se în studierea documentelor existente în Direcția Județeană Constanța a Arhivelor Naționale. Cu sprijinul domnului Virgil Coman și a întregului personal al acestei instituții, în perioada 17 ianuarie - 12 decembrie 2014, au fost studiate documentele din Fondul IOVR, perioada 1919-1948 (6310 dosare) și Fondul Consilieratul Agricol, perioada 1920-1938 (87 de dosare). Echipa implicată în această activitate a fost formată din: Remus Macovei, Buciu Aurel, Tudoran Gheorghe, dr. Marin Voicu, Petre Bădău, Dan Nicolau și Rusu Neculai, toți cadre militare în rezervă sau în retragere.

Din zecile de mii de documente studiate, au fost identificați cetățenii din județul Constanța care au fost mobilizați și care au participat la cele două conflagrații mondiale: morți, răniți, văduve de război și orfani, precum și cei împropietăriți la terminarea războaielor. Am centralizat aceste date și le-am transpus în format electronic cu sprijinul domnilor Buciu Aurel, Enache George și Dănulescu Cătălin.

Comemorarea eroilor români jertfiți la Strani/ Cehia. În anul 2014, Filiala Județeană Constanța, a organizat, la invitația primarului din Strani/Cehia, domnul Ondrej Benešik, deplasarea unei delegații la evenimentele

comemorative legate de încheierea celui de-al Doilea Război Mondial. În ziua de 10 mai 2014, ora 11.00, la Monumentul Eroilor, aflat în centrul localității, a avut loc un ceremonial sobru de depunere de coroane de flori, la care onorul a fost prezentat de "militarii români" ai grupului de tradiții militare din Brno, care au executat trei salve de onoare. La ora 14.00, delegația constănțeană a participat, alături de câteva mii de locuitori din zonă, la reconstituirea bătăliei din anul 1945, în care, pe timpul luptelor pentru eliberarea comunei Strani, și-au pierdut viața zeci de militari dobrogeni ai Diviziei 9 Infanterie.

Participarea la ceremonialele militare și religioase organizate la Tutrakan/ Bulgaria. Începând cu anul 2006, membrii și simpatizanții asociației au participat în fiecare an, în prima duminică a lunii septembrie, la ceremonialele militare și religioase organizate de către Primăria și Muzeul de istorie din Tutrakan (Turtucaia) / Bulgaria. La fiecare eveniment ne-am străduit să asigurăm o prezență cât mai numeroasă a tinerilor constănțeni, urmașii eroilor români care își dorm somnul de veci în gropile comune. Prin acțiunea noastră, am suplinit absența autorităților române. ■

MESAJE COLEGALE

Colonel (r) ing. Ioan Timofte,
președintele Filialei județene Iași:

Un mare așezământ de cultură națională!

Astăzi, într-o lume tulburată de pandemia de Covid-19, dar și de radicalismul unor grupuri (politice, etnice ori religioase) care nu mai acceptă minime reguli sociale, a venit timpul să ne exersăm puterea de a respinge răul. Suntem oameni și ne putem ridica deasupra oamenilor.

Socotindu-mă un modest membru și colaborator, simt nevoia să aduc în actualitate, fără nicio rețineră de ordinul complezenței, meritele acestei asociații fundamentale atât de românești, cu implicații profunde în procesul de edificare a României contemporane și viitoare.

Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” – ca și școala – este un mare așezământ de cultură, care,

adresându-se minții și inimii, acționează în virtutea vocației sale constructive, generoasă și responsabilă.

Pentru aceste motive, elogiul meu – adus asociației și devotaților ei slujitori – este pe cât de legitim, pe atât de oportun. La cele trei decenii de existență, Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” rămâne tânără și reprezintă, în ceea ce mă privește, o atmosferă intelectuală și morală de neuitat.

Acum, la această aniversare, îi doresc ceea ce-mi doresc și mie ca român: curaj și forță în susținerea idealurilor noastre naționale.

La mulți ani! ■

MEMENTO 2021

Iași, Ceremonialul de la Ziua Eroilor. În mijloc, încadrat de autoritățile locale, colonelul (r) ing. Ioan Timofte, președintele Filialei Iași a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”.

MEMENTO 2020

Flori pentru eroi!

MESAJE COLEGALE

*Dr. Luminița Giurgiu,
vicepreședinte în Biroul Executiv
Central:*

Mărturisiri la ceas aniversar

Ne conducem după deviza de mare profunzime a istoricului Nicolae Iorga: Neamul este etern prin cultul eroilor!

Voluntarii din Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” slujesc acest ideal cu trudă și dedicație, considerându-se datori față de înaintașii care s-au jertfit pentru țară. Și nu numai față de ei, ci și față de contemporani, mai ales cei din tânăra generație, care în iureșul vieții cotidiene și în contextul presiunilor globaliste, nu mai au dispoziție și timp pentru istorie, riscând astfel să-și uite rădăcinile.

Asociația se îngrijește împreună cu ei, prin mijlocirea administrațiilor locale, de monumentele comemorative de război, indiferent de natura lor și de naționalitatea celor ce-și dorm veșnicia în pământ românesc, amici sau inamici.

Dar pe lângă aceasta în întreaga țară există o largă participare la viața științifică prin care sunt puși în evidență eroii, faptele lor, istoria, deciziile. Există o participare intensă aproape în toate județele la conferințe, sesiuni de comunicări, simpozioane, congrese ce se înscriu acestor tematici, cu dorința sinceră de a compensa cumva istoria care este promovată cu dificultăți la nivel național, cu interpretări suspecte ori nu este promovată deloc.

Comemorarea Primului Război Mondial și aniversarea Centenarului Marii Uniri au prilejuit o intensificare a manifestărilor de acest fel. Unele au fost organizate de filiale, cu participarea celor de pe plan local, altele – de instituțiile locale, autorități, arhive, muzee, biblioteci, la care membri ai filialelor Cultul Eroilor au participat cu lucrări, au fost implicați în organizare sau pur și simplu au mobilizat pe alții pentru a participa.

Voi da doar câteva exemple pentru a ilustra această latură a activității noastre. La Constanța s-a organizat un simpozion cu participare internațională, istorici din Bulgaria și Serbia. Filiala de acolo s-a implicat în cercetarea din arhive și au rezultat mai multe cărți despre eroii dobrogeni, despre administrarea Dobrogei până la Conferința de Pace, despre Stan Poetaș, generalul căzut pe

front, în apărarea graniței de pe Nistru.

La Bacău, regretatul Paul Valerian Timofte a fost coorganizator și comunicator în acțiuni dedicate evocării capitalei militare a României în Primul Război Mondial și în alte acțiuni desfășurate împreună cu Arhivele Județene Bacău, cu administrația județeană și municipală.

La filiala Vâlcea se desfășoară anual, cu sprijinul Episcopiei Vâlcea, câte un simpozion pe tema Marelui Război și a Unirii, începând cu 2016 până în 2021, urmând a se încheia cu un simpozion dedicat încoronării de la Alba Iulia. Fiecare s-a soldat cu un volum editat, ceea ce este o contribuție importantă la cunoașterea istoriei.

În ceea ce mă privește, ca istoric și ca om care a lucrat toată viața în arhivele militare, am participat la sesiuni de comunicări și congrese, dezvoltând publicului interesat și iubitorilor de istorie din cele mai diferite locuri, de la comune la mănăstiri, instituții de cultură din orașe, ori din capitalele de județ.

Am considerat că o modestă contribuție în omagierea eroilor poate fi realizată prin evocarea în cadrul unor sesiuni, conferințe sau congrese de istorie sau prin publicarea de studii și articole, a faptelor de arme ale militarilor, de la soldat la general, a eroismului și jertfei făcute de ei pe câmpul de luptă, în spitale și în lagărele de prizonieri, netrădându-și credința în neam, în ortodoxie și în soarta românilor.

Aniversarea a 30 de ani de existență a organizației Cultul Eroilor reînființată este un prilej de bilanț. Aș putea să ofer lista exhaustivă a comunicărilor mele, pe care le-am făcut de când am aderat la asociație. Nu o fac deoarece ar rezulta o simplă listă bibliografică personală, pe care cititorul nu ar avea răbdarea să o parcurgă. Toate aceste participări, rezultat al cercetării personale sau în cooperare cu alții, le-am pus – și sunt mândră de acest lucru – sub sigla Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”. Acesta a fost un reper, iar celălalt a fost bunicul meu – plutonierul adjutant Ene Petre – care a participat la cele două războaie mondiale, a fost rănit și decorat, ca foarte mulți dintre eroii despre care am scris.

Din 2017 până în prezent am fost prezentă cu comunicări științifice la 34 de conferințe, sesiuni de comunicări și congrese. Puține dintre ele s-au repetat. Am relatat despre căpitanul preot Teodor Patcaș, despre Al. I. Cuza, Alexandru Marghiloman, despre miniștri de război, preotul Adrian Lupăștean, căpitanul Filip Dascălu, colonelul Andrei Nasta ș.a.

Am publicat de asemenea multe studii și articole în diverse reviste de specialitate și mai cu seamă în volumele scoase de instituțiile organizatoare. Unele au avut teme pe care le-am menționat mai sus. Altele însă au fost noi, ca de pildă: „Un destin de la glorie la umilință. Generalul Radu Șeinescu”; „Trupele române în Transilvania – soli ai libertății, ordinii și civilizației”; „Scriitorul Laurențiu Fulga –

pe front cu R. 22 Infanterie Dâmbovița”; „Societatea „Cultul Eroilor” – recunoștință veșnică celor jertfiți pe câmpul de onoare”; „Situția armatei de ocupație în România, după capitularea Bulgariei”; „Presa franceză omagiază jertfa pentru înfăptuirea României Mari”; „Câteva informații despre fortificarea aliniamentului Prut-Bahlui-Siret, la început de secol XX”.

Prin toată activitatea mea de istoric, în acești ani, de când sunt și vicepreședinte al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, am contribuit, consider eu, la promovarea eroismului și am dus, în comunitățile în care am fost, imaginea organizației, o organizație de interes național care trebuie sprijinită, căci are rolul ei în neuitarea noastră cea de toate zilele!■

MEMENTO 2016

Onor eroilor reîntregirii României

MESAJE COLEGALE

Colonel (r) Petru Gurău,
președintele Filialei municipiului
București:

Cei din urmă și cei dintâi

În perioada 1991-2000, la nivelul Municipiului București, manifestările dedicate promovării sentimentelor de adâncă prețuire și recunoștință față de faptele eroilor neamului românesc s-au organizat și desfășurat de către „Comitetul Național pentru Restaurarea și Îngrijirea Monumentelor și Cimitirelor Eroilor” și de către Biroul Executiv Central.

Filiala Municipiului București s-a înființat la 23 aprilie 2000. Primul președinte al filialei a fost prof. univ. dr. Ștefan Mureșanu.

Anual, conducerea și membrii filialei au participat la principalele manifestări organizate pe plan național sau local, cu ocazia unor evenimente importante din istoria țării și a poporului român, cum sunt: Ziua Culturii Naționale, Aniversarea zilei Unirii Principatelor, Ziua Forțelor Terestre, Ziua Victoriei, Ziua regalității, zilele Drapelului și a Imnului Național, Ziua Armatei, Ziua Națională etc. Conducerea filialei a organizat în cei peste 21 de ani de existență activități diverse, toate circumscrise cinstirii memoriei eroilor neamului.

Majoritatea membrilor Biroului Executiv Central fiind și membri ai filialei, aceștia s-au implicat consistent și în pregătirea și organizarea acțiunilor desfășurate la nivelul Asociației Naționale, cum ar fi: adunările festive, sesiunile de comunicări științifice, simpozioanele și manifestările cultural-artistice dedicate Zilei Eroilor, Zilei A.N.C.E. „R.M.”, aniversării Centenarului Marii Uniri etc.

În viața filialei au existat și sincope, în sensul întreruperii temporare a activității în perioadele 2012-2014 și 2016-2017, fiind necesare luarea unor măsuri de revigorare. Pe data de 10 iulie 2014 s-a desfășurat adunarea generală a filialei în care a fost ales un nou Birou Executiv format din: cdor.(r) Dorin Ionescu și membri cdor. (r) Ștefan Calcișcă, cdor.(r) Nicolai Mazăre, mr.(r.) Cristian Mateescu, col.(r) Mihai Albu, lt.col.(r) Anișoara Satnoianu, bibl. Lucreția Țurlea, dr. Iulian Pandrea, av. Ion Zorilă și ec. Eugenia Stoianovici.

În perioada 2014-2016 conducerea și membrii filialei au participat (în afara acțiunilor prezentate mai

sus) la: realizarea SITE-ului A.N.C.E. „R.M.” și publicarea principalelor activități și manifestări organizate și aniversate/comemorate de Asociația Națională; primirea de noi membri, înființarea de Cercuri ale Cultului Eroilor; realizarea Calendarelor anuale ale asociației; realizarea Steagurilor de identificare ale A.N.C.E. „R.M.” și filialei; participarea la manifestările de la Tebea; elaborarea unui proiect al Statutului filialei; participarea la Zilele Muzeului Militar Național etc.

La 7 decembrie 2017 s-a desfășurat adunarea generală a filialei pentru alegerea unui nou Birou Executiv. Astfel, conducerea actuală a Filialei Municipiului București a A.N.C.E. «Regina Maria» este următoarea: col. (rtr.) Petru Gurău (președinte); col. (rtr.) Eugen Lazăr (prim-vicepreședinte); Bibl. Lucreția Nechifor (vicepreședinte); cms.(rtr.) Ștefan Ionescu (secretar executiv); ing. dr. Luminița Zugravu (membru); ec. Ioan Gheorghe Petrescu (membru); Mircea Pavel (membru supleant); Marian Gavrilă(membru supleant).

La nivelul filialei, numărul membrilor este de 197, dintre care 91 cotizanți și 102 simpatizanți, cei mai mulți fiind din rândul cadrelor militare active, în rezervă sau retragere, alături de cadre didactice din liceele bucureștene.

În perioada 2017 – 2020 filiala a dedicat majoritatea activităților sărbătoririi Centenarului Marii Uniri. Printre cele mai importante acțiuni se numără: organizarea în cadrul proiectului „Să ne cunoaștem Țara și Eroii” a unor excursii tematice pe itinerare eroice cum sunt București - Ploiești - Brașov - Alba Iulia - Curtea de Argeș - Câmpulung Muscel - Târgoviște - București (07-09 august 2018); București - Sinaia - Predeal - Brașov și retur (03.11.2018); București - Brăila - Galați și retur (15.06.2019); manifestări cultural-istorice, la Cercul Militar Național, dedicate unirii Basarabiei și Bucovinei cu România; participarea membrilor Biroului Executiv împreună cu membrii Cercului Cultul Eroilor „Viilor” la plantarea stejarilor din cadrul proiectului Parcul Memoriei Naționale „Stejarii României – 100 de ani de istorie și demnitate”

pentru cinstirea eroilor căzuți pe câmpurile de luptă din Primul Război Mondial; lansarea, la 7 noiembrie 2018, a primului număr al revistei „Bucureștiul Eroic” (director-fondator – col.(rtr.) Gurău Petru), publicație semestrială de cultură istorică, educație patriotică și de cinstire a eroilor neamului, ajunsă în prezent la al cincilea număr și cu un tiraj de 500 exemplare; lansarea, la Târgul Internațional de Carte „Gaudeamus”, a broșurii „Cunoașteți Țara și Eroii – Memorie, istorie, identitate”, publicație realizată de Filiala București a A.N.C.E. „R.M.” și cercul cultul eroilor „Viilor”, cu sprijinul editurii „Amurg sentimental”; sprijinirea apariției revistei anuale „Eroica Viilor” a cercului cultul eroilor „Viilor” de la Colegiul Economic cu același nume din Sectorul 5 al Capitalei; participarea, în baza Acordului de colaborare cu Centrul Cultural și de Tineret „Ștefan Iordache” al Primăriei sectorului 5, la organizarea și desfășurarea festivităților de dezvelire a statuilor realizate în sectorul respectiv (Regina Maria-1 decembrie 2018, Tudor Vladimirescu-23 ianuarie 2019, „Cap de Dac”-24 ianuarie 2019 și Ecaterina Teodoroiu-1 decembrie 2019); în perioada 29 martie – 01 aprilie 2019 un grup de 18 membri și simpatizanți ai filialei și ai cercului cultul eroilor

„Viilor” au participat la o acțiune în Italia, la invitația Centrului de Cultură și Tradiție Românească din Torino, unde am prezentat comunității românești evenimentul artistic „Tradiție, Cultură și Identitate Românească”.

Conducerea filialei a realizat un documentar cu cimitirele și monumentele de război din Municipiul București rezultând că în Capitala țării sunt 15 cimitire și parcele de onoare, 14 monumente, 13 obeliscuri, 10 grupuri statuare, 7 plăci comemorative și peste 15 troițe.

La nivelul Municipiului București ființează 12 cercuri „Cultul Eroilor”, care reunesc în rândurile lor circa 150 de elevi. Cercurile sunt conduse de profesori de istorie, religie, bibliotecari și profesori de alte specialități.

Pe data de 02.11.2018 Judecătoria Sectorului 4 București a aprobat statutul de personalitate juridică Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” – Filiala București.

Toate activitățile desfășurate de filială (cu excepția editării revistei „Bucureștiul Eroic”, care este susținută financiar, în perioada 2018-2020, de Centrul Cultural și de Tineret „Ștefan Iordache” al Primăriei sectorului 5 și în prezent de către Ministerul Apărării Naționale) sunt

MEMENTO 2020

ASOCIAȚIA NAȚIONALĂ CULTUL EROILOR „REGINA MARIA”

Eveniment editorial de excepție: apariția primei monografii a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”! O oglindă a celor trei decenii de activitate, pe care oamenii de la Cultul Eroilor i-au dedicat, în mod voluntar, cu pasiune și devotament, cinstirii tuturor românilor care s-au jertfit pentru Țară!

asigurate prin contribuția bănească a membrilor filialei și a participanților la acțiuni.

În anii 2020-2021, activitatea filialei a fost influențată negativ de pandemia de coronavirus, în sensul restrângerii acțiunilor ca urmare a restricțiilor impuse de autorități.

Cu toate acestea am căutat să ne îndeplinim obiectivele propuse, astfel am reușit ca în luna octombrie să edităm, cu sprijinul financiar al Ministerului Apărării Naționale, al cincilea număr al revistei „BUCUREȘTIUL EROIC”.

O altă apariție editorială a semestrului II a fost Revista anuală de cultură și educație patriotică EROICA „VIILOR” a cercului „Cultul Eroilor” de la Colegiul Economic „Viilor” din sectorul 5 al Capitalei. Pe 28 noiembrie 2020 un grup de membri ai filialei au participat la organizarea și desfășurarea acțiunii de comemorare a marelui istoric Nicolae Iorga, la 80 de ani de la asasinare.

Începând cu luna septembrie 2020 am demarat proiectul realizării unui documentar „Cimitire și monumente de război în municipiul București”. Pentru realizarea proiectului s-au efectuat deplasări în toate sectoarele Capitalei fotografiindu-se operele comemorative de război. De asemenea s-a desfășurat corespondență cu ambasadele Italiei, Israelului, Rusiei și Turciei, precum și cu Administrația Cimitirelor din București și am primit sprijinul necesar. În condițiile obținerii unui sprijin financiar intenționăm să finalizăm acest proiect prin editarea unei monografii a operelor comemorative de război din Capitală.

În anul curent, ca urmare a unei relaxări survenite în pandemie, filiala noastră a reușit să organizeze și să desfășoare mai multe acțiuni, dintre care enumerăm:

- omagierea Luceafărului poeziei românești, la împlinirea a 171 de ani de la naștere, la statuia din fața Ateneului Român; omagierea lui Constantin Brâncuși
- sculptorul sufletului românesc- la statuia acestuia din Parcul Herăstrău;
- sărbătorirea a 162 de ani de la Unirea Moldovei cu Țara Românească, activitate, desfășurată la statuia domnitorului Alexandru Ioan Cuza din Dealul Patriarhiei;
- comemorarea a 236 de ani de când Horea, Cloșca și Crișan au fost pedepsiți și executați cu cruzime;
- comemorarea lui Mihail Kogălniceanu - istoric, scriitor, diplomat și mentor al Unirii Principatelor Române la împlinirea a 130 de ani de la moarte;
- întâlniri pe platforma Zoom în care am marcat împlinirea a 80 de ani de la moartea unuia dintre cei mai mari diplomați ai țării noastre – NICOLAE TITULESCU și Ziua Unirii Basarabiei cu România;
- de Ziua Monumentelor și Siturilor Arheologice am adus un omagiu eroilor, celor care s-au jertfit pentru libertatea noastră, la Monumentul Eroilor de la Turtucaia din Cimitirul Bellu Militar;

- în perioada 26-29 mai 2021 s-a desfășurat simpozionul municipal „Tudor Vladimirescu în memoria poporului român”. Au participat Asociația Națională Cultul Eroilor, „Regina Maria” – Filiala Municipiului București, Colegiul Economic „Viilor”, Colegiul Tehnic Mecanic „Grivița”, Liceul Teoretic „Dimitrie Bolintineanu”, Școala Gimnazială „Grigorie Ghica Voievod” și Muzeul Militar Național „Regele Ferdinand I”.

La aceste acțiuni am beneficiat de prezența unor reprezentanți de seamă ai culturii, diplomației românești și ai administrației locale printre care amintim pe: Dumitru Preda, prof.univ.dr., diplomat de carieră, istoricul dr. Florin Stan, consilier în cadrul Arhivei Diplomatice a Ministerului Afacerilor Externe, prof. Nicolai Maxim, prim-flautist la Filarmonica „George Enescu” Prof. univ. dr. Evelyne-Maria Croitoru, artistul plastic Ecaterina Mihai, Lorena Oltean, interpret de muzică tradițională, jurnalist la Societatea Română de Radiodifuziune, dr. Valeria Bălescu, muzeograf la Muzeul Militar Național “Regele Ferdinand I”, Mihai Guțanu, șef serviciu turism și exploatare Arcul de Triumf din cadrul Administrației Monumentelor și Patrimoniului Turistic.

Cu prilejul Zilei Eroilor, membrii filialei și ai Cercurilor Cultul Eroilor au participat la manifestările organizate la Memorialul din Parcul Carol, la Monumentul Eroilor Patriei din fața Universității Naționale de Apărare și la Mausoleul din Cimitirul Militar Ghencea. La festivitățile desfășurate în comuna Tudor Vladimirescu, județul Galați, prilejuite de Ziua Eroilor și de inaugurarea Muzeului de istorie al localității, a participat din partea A.N.C.E. - „R.M.”, domnul Col.(rtr.) Petru Gurău – fiul al comunei – care a susținut două alocuțiuni (la Monumentul Eroilor și la Muzeu), iar la final a donat Monografia A.N.C.E. - „R.M.”, Dicționarul explicativ de termeni uzuali pentru Cultul Eroilor și mai multe reviste „România Eroică”, „Bucureștiul Eroic” și „Galațiul Eroic”.

Filiala municipiului București a organizat în acest an câteva excursii tematice care au avut ca scop îmbogățirea culturii istorice a participanților și la cunoașterea faptelor de eroism ale poporului nostru. Aceste excursii au fost „Turul monumentelor municipiului București”, „Pe urmele eroilor prahoveni” – urcând până la Crucea Eroilor de pe muntele Caraiman, la Târgoviște - omagiu primului unificator al românilor – Mihai Viteazul – 420 de ani de la asasinare, la Curtea de Argeș – comemorarea voievodului Neagoe Basarab – 500 de ani de la trecerea la cele veșnice, la Câmpulung – evocare la Mausoleul Mateiaș.

Locurile, monumentele istorice, faptele toate au stat față în față cu noi, pline de emoție, cerându-ne a fi povestite apoi. Am avut răbdare, oferindu-ne timp de binecuvântare. Prin amintirea acestor fapte, am oferit trecutului, un viitor. ■

MEMENTO 2014

**95 DE ANI DE LA ÎNFIINȚAREA SOCIETĂȚII
" MORMINTELE EROILOR CĂZUȚI ÎN RĂZBOI "**

*Văpșetele eroilor noștri căzuți
n-au făcut drum spre păimă;
izbanda rămânătoare n'are
înțeles decât numai de-a
cinstea țării și înalta ca o
culme.*

1915

C. Maria

**12 septembrie 2014
CERCUL MILITAR NATIONAL**

**- ORGANIZATOR -
ASOCIAȚIA NAȚIONALĂ CULTUL EROILOR
" REGINA MARIA "**

Afișul "95 de ani de la înființarea societății "Mormintele Eroilor Căzuți în Război"

MESAJE COLEGALE

*Prof. Eugen Petrescu,
președintele Filialei Județene
„Matei Basarab” Vâlcea:*

Parcurgând istoricul filialei noastre județene...

Prin Comitetul Național pentru Restaurarea și Îngrijirea Monumentelor și Cimitirelor Eroilor (astăzi Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”), organizație înființată în 1991 la inițiativa unui grup de ofițeri patrioți, este reluată activitatea Societății „Mormintele Eroilor Căzuți în Război”, fondată în 1919, după încheierea Primului Război Mondial. Organizată pe filiale, pentru o bună gestionare și îngrijire a mormintelor și operelor comemorative de război din patrimoniul național, aceasta face progrese vizibile de-a lungul celor 30 de ani de existență, astăzi fiind recunoscută și apreciată pentru activitatea sa deosebită.

Parcurgând istoricul Filialei Județene Vâlcea (din 2012 Filiala Județeană „Matei Basarab” Vâlcea), sintetizăm câteva date din activitatea acesteia.

În primii șase ani, filiala este condusă de colonelul în rezervă Toader Dodu (fondator și președinte între 1991-1994) – ofițer genist, veteran al Transfăgărășanului, apoi de colonelul în retragere Ion Călinescu (președinte între 1994-1996). În această perioadă de început de drum, filiala nu s-a remarcat printr-o activitate proprie, vizibilă, ea fiind prezentă doar la manifestările organizate de instituțiile militare din garnizoana Râmnicu Vâlcea. Abia din anul 1996, odată cu venirea la conducere a colonelului genist Carol Deheleanu, aceasta începe să se facă cunoscută tot mai mult în instituțiile administrației publice județene și locale. Acum se trece la inventarierea operelor comemorative de război de pe teritoriul județului Vâlcea, dar din cauza greutăților financiare lista este finalizată abia în 2006, când este realizată și harta cu amplasarea cimitirelor și monumentelor de război în teritoriu.

De la nivel central se impun o serie de obiective, cele mai importante fiind cele legate de restaurarea monumentelor existente și construirea de noi monumente și, de asemenea, eternizarea memoriei eroilor și a faptelor de arme prin realizarea Cărții de Aur la nivel de filiale, la Vâlcea lucrarea fiind începută în anul 2001. Pentru a dinamiza activitatea și a da caracter științific volumului respectiv, colonelul Deheleanu apelează la Asociația „Forumul Cultural al Râmnicului”, solicitând doi

cercetători în domeniul istoriei. Astfel, în martie 2007, Eugen Petrescu și Dumitru Bondoc devin membri ai filialei și se dedică misiunii încredințate. Din păcate, odată cu încetarea din viață a colonelului Deheleanu, în iulie 2008, manuscrisul Cărții de Aur a Județului Vâlcea, care se afla în faza de finisare a datelor și de pregătire pentru tipar, dispare, iar munca sa, a maiorului Matei Călin și a celor doi istorici (care între timp devin vicepreședinți ai filialei) se pierde.

În perioada iulie 2008 - martie 2009, conducerea filialei este asigurată de maiorul în retragere Matei Călin (președinte interimar), Eugen Petrescu (prim-vicepreședinte), col. (rtr) Ion Anghelescu și Dumitru Bondoc (vicepreședinți), iar în martie 2009 este ales președinte Eugen Petrescu, funcție pe care o îndeplinește și în prezent.

După o scurtă perioadă de reorganizare a filialei și de împropătare a forțelor, se trece la creionarea unui amplu program de cinstire a memoriei eroilor și martirilor și a unor personalități militare, religioase și laice. Este un program pe termen lung, aprobat de conducerea centrală a asociației, în urma unei adunări generale organizată special la Râmnicu Vâlcea, la 12 nov. 2009, la care au participat col. (rtr.) Petre Stoica, în calitate de președinte al asociației și gl. bg. (rtr.) Constantin Tănase, în calitate de prim-vicepreședinte al acesteia.

Astfel, la inițiativa președintelui filialei, Eugen Petrescu, în august 2010 ia ființă Centrul Național de Cercetări Istorice „Pr. Dumitru Bălașa”, divizie de cercetare care trebuia să funcționeze la nivel de țară, dar cu sediul la Râmnicu Vâlcea, conducerea fiind asigurată de istoricii Eugen Petrescu, președintele filialei (în calitate de director coordonator proiecte de cercetare) și Dinică Ciobotea, profesor la Universitatea din Craiova (în calitate de coordonator științific). După un an de activitate, din cauza dezinteresului președinților de filiale din țară, s-a renunțat la titulatura de Centru Național, acesta funcționând sub denumirea de Centrul de Cercetări Istorice „Pr. Dumitru Bălașa” prin Decizia nr. 56 din 10 octombrie 2011 a Biroului Executiv Central, București

Trei dintre lucrările apărute sub egida Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria"

(semnată de către colonelul în retragere Petre Stoica). Ca urmare a deciziei respective, a fost ales un Consiliu Științific și a fost pus la punct un program de cercetare pe termen lung. Astfel, au fost stabilite cinci proiecte distincte desfășurate în anii următori sub genericul „Pe urmele eroilor și martirilor neamului”: Bătălia din 9-12 nov. 1330, așa-zisă de la Posada; Repere identitare; Rezistența Armată Anticomunistă; Personalități militare, bisericesti și laice; Primul Război Mondial și Marea Unire a Românilor. De-a lungul celor 10 (11) ani de activitate în cadrul acestei divizii de cercetare activează peste 100 de voluntari: istorici, geografi, filologi, teologi, publiciști, scriitori, ofițeri în rezervă și în retragere, studenți etc., din țară și din afară (Chișinău și Cernăuți), iar rețeaua de colaborare cuprinde mai multe instituții de învățământ universitar și de cercetare, eparhii ortodoxe și o.n.g.-uri precum: Universitatea din Craiova, Universitatea de Stat din Republica Moldova, Institutul de Cercetări Socio-Umane „C. S. Nicolăescu-Plopșor” al Academiei Române, Arhiepiscopia Râmnicului, Episcopia Severinului și Strehaiei, Muzeul Olteniei din Craiova, Muzeul Județean de Istorie și Arheologie „Alexandru Ștefulescu” Gorj, Asociația „Forumul Cultural al Râmnicului”, Asociația Seniorilor din Educație, Știință și Cultură-Vâlcea, Centrul de Studii Medievale și Premoderne „Antim Ivireanul”, Râmnicu Vâlcea ș.a.

Pentru reușita programului au fost organizate o serie de tabere de cercetare la Perișani, 2010-2015, Râmnicu Vâlcea și Costești-Arnota, 2011-2012, Călimănești-Căciulata, 2013, Căineni-Greblești, 2016 ș.a., simpozioane și mese rotunde la Centrul Eparhial al Arhiepiscopiei Râmnicului, mănăstirile Arnota, Bistrița, Cozia, Biblioteca

Municipală Drăgășani, Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” Vâlcea (2011-2019) ș.a.

În urma cercetărilor au fost editate mai multe volume cu caracter istoric și biobibliografic (pentru valorizarea și eternizarea unor personalități militare și religioase, ale culturii locale, regionale și naționale), pe care le prezentăm mai jos conform structurii programului și proiectelor de cercetare:

I. Bătălia din 9-12 nov. 1330, așa-zisă de la Posada, proiect desfășurat în perioada 2010-2015, încheiat cu două lucrări de o excepțională valoare pentru istoriografia română:

- Posada – 685. Țara Loviștei. Studii de geografie, toponimie, istorie și etnografie, Craiova, Editura Universitaria, 2015, coordonatori: Dinică Ciobotea, Eugen Petrescu și Radu Ștefan Vergatti (cu o prefață de acad. Radu Ștefan Vergatti);

- Posada – 685. Războiul din 1330 dintre Carol Robert de Anjou și Basarab Vodă. Culegere de studii, Craiova, Editura Universitaria, 2015, coordonatori: Dinică Ciobotea, Eugen Petrescu și Radu Ștefan Vergatti (cu o prefață de acad. Dinu C. Giurescu și o postfață de acad. Nicolae Edroiu).

II. Repere identitare, proiect în desfășurare începând cu 2011. Au fost publicate până în prezent patru lucrări:

- Eugen Petrescu, Transfăgărășanul, marea aplicație a geniștilor români, la 35 de ani de la inaugurare. Album foto-documentar, Râmnicu Vâlcea, Editura Petrescu, 2011;

- Râmnicu Vâlcea – orașul Imnului Național al României, album foto-documentar, Râmnicu Vâlcea, Editura Petrescu, 2011 (coord. Eugen Petrescu);

- Orașul Horezu, Județul Vâlcea. Statuia Sfântului

Voievod Martir Constantin Brâncoveanu, Râmnicu Vâlcea, Editura Antim Ivireanul, 2014 (volum îngrijit de Eugen Petrescu);

- Arhiepiscopia Râmnicului, un nou început, Râmnicu Vâlcea, Editura Antim Ivireanul, 2014 (volum îngrijit de Eugen Petrescu).

III. Rezistența Armată Anticomunistă, proiect în desfășurare. A fost publicată până în prezent o singură lucrare: Dumitru Bondoc, Partizanii din Muntele Arnota, un dosar elucidat?, Râmnicu Vâlcea, Editura Offsetcolor, 2014.

IV. Personalități militare, bisericesti și laice, proiect în desfășurare. Au fost publicate până în prezent 25 de volume:

- Personalități vâlcene. Publicistul Gheorghe Sporiș la 65 de ani. Volum aniversar, Râmnicu Vâlcea, Editura Petrescu, 2010 (coord. Eugen Petrescu);

- Personalități vâlcene. Părintele Constantin Mănescu la 50 de ani – volum aniversar, Râmnicu Vâlcea, Editura Petrescu, 2010 (coord. Eugen Petrescu);

- Bartolomeu Anania – evocări, Râmnicu Vâlcea, Editura Petrescu, 2011 (coord. Eugen Petrescu);

- Personalități vâlcene. Scriitorul Mihai Sporiș la 60 de ani – volum aniversar, Râmnicu Vâlcea, Editura Petrescu, 2011 (coord. Eugen Petrescu);

- Centenar Pr. Dumitru Bălașa (1911-2011) – mărturii inedite, Râmnicu Vâlcea, Editura Petrescu, 2011 (volum îngrijit de Eugen Petrescu și Elena Adelina Olteanu);

- Personalități de seamă ale Bisericii Ortodoxe Române. Înaltpreasfințitul Părinte Gherasim Cristea – Arhiepiscop al Râmnicului, la 97 de ani. Volum aniversar, Râmnicu Vâlcea, Editura Petrescu, 2011 (coord. Eugen Petrescu);

- Poetul martir Vasile Militaru (1886-1959), Râmnicu Vâlcea, Editura Petrescu, 2012 (coord. Eugen Petrescu);

- Volum omagial. 75 de ani de la nașterea cărturarului vâlcean Costea Marinoiu, Râmnicu Vâlcea, Editura Petrescu, 2012 (coord. Eugen Petrescu).

- Personalități vâlcene. Cercetătorul și scriitorul Marian Pătrașcu la 60 de ani. Volum aniversar, Râmnicu Vâlcea, Editura Petrescu, 2013 (coord. Eugen Petrescu);

- Valachia Cisalutana – Oltenia istoricului Corneliu Tamaș, Râmnicu Vâlcea, Editura Fortuna, 2013 (coord. Eugen Petrescu);

- Șaptezeci. Gheorghe Cărbunescu, omul care respiră prin muzică, Iași, Editura Rotipo, 2013 (coord. Eugen Petrescu);

- Personalități vâlcene. In memoriam Petre Petria (1934-2013), Iași, Editura Rotipo, 2014 (coord. Eugen Petrescu);

- Oameni ai Vâlcii la ceas aniversar. Schițe de portret (2013), Râmnicu Vâlcea, Editura Antim Ivireanul, 2014 (volum îngrijit de Eugen Petrescu și pr. Constantin Mănescu-Hurezi).

- Personalități militare române. In memoriam general

de brigadă Nicolae M. Mazilu (1927-2012), Râmnicu Vâlcea, Editura Antim Ivireanul, 2014 (volum îngrijit de Eugen Petrescu și mr. Dan-Sorin Pancu);

- Oameni ai Vâlcii la ceas aniversar. Schițe de portret (2014), Râmnicu Vâlcea, Editura Antim Ivireanul, 2015 (volum îngrijit de Eugen Petrescu și Gabriela Crăciun), lucrare postată pe Google Scholar, Amazon Kindle, ResearchGate, cademia.edu etc.;

- Eugen Petrescu, Nicolae M. Mazilu. Documentar biobibliografic (cu o prefață de prof. univ. dr. Sorin Liviu Damean), Râmnicu Vâlcea, Editura Antim Ivireanul, 2014, lucrare postată în Biblioteca virtuală a Revistei Forțelor Terestre (RFT), publicație a Ministerului Apărării Naționale, editată de Statul Major al Forțelor Terestre, ISSN 1842-3817 (http://www.rft.forter.ro/_wsn/01_biblioteca/htm/c-009.htm);

- Eugen Petrescu, Municipiul Râmnicu Vâlcea. Scurul „General Nicolae Mazilu” (1927-2012), cu o prefață de dr. ing. Mihai Sporiș, Râmnicu Vâlcea, Editura Antim Ivireanul, 2014;

- Eugen Petrescu, Gherasim Cristea (1914-2014). Documentar biobibliografic, (cu o prefață de prof. dr. Gabriel Croitoru), Râmnicu Vâlcea, Editura Antim Ivireanul, 2015;

- Eugen Petrescu, Veniamin Micle. Documentar biobibliografic, cu o prefață de prof. univ. dr. Dinică Ciobotea, Râmnicu Vâlcea, Editura Antim Ivireanul, 2015;

- Oameni ai Vâlcii la ceas aniversar. Schițe de portret (2015), Râmnicu Vâlcea, Editura Antim Ivireanul, 2016 (volum alcătuit și îngrijit de Eugen Petrescu și Ion Soare);

- Istoricul Dinică Ciobotea la 70 de ani, Craiova, Editura Universitaria, 2017 (volum alcătuit și îngrijit de Constanțiu Dinulescu și Eugen Petrescu);

- Istoricul Mite Măneanu la 70 de ani, Iași, Editura Rotipo, 2017 (volum alcătuit, îngrijit și prefațat de Eugen Petrescu).

- In memoriam Nestor Vornicescu – Mitropolitul Olteniei, 1927-2000, Craiova, Editura Mitropolia Olteniei, Editura Universitaria, 2017 (coord. Eugen Petrescu, cu o prefață de ÎPS Dr. Irineu – Mitropolitul Olteniei);

- Istoricul și arhivistul Tudor Rățoi la 65 de ani, Craiova, Editura Universitaria, 2018 (coord. Eugen Petrescu);

- In memoriam Efreem Enăcescu-Tighineanu – Mitropolitul Basarabiei (1893-1968), Craiova, Editura Universitaria, 2018 (volum omagial coordonat și îngrijit de Eugen Petrescu și Octavian Moșin).

V. Primul Război Mondial și Marea Unire a Românilor. Colecția omagială „Centenarul Marii Uniri”, alcătuită din șase volume, proiect în derulare (2016-2022). Au fost publicate până în prezent volumele I-V (2016-2020), iar volumul VI este în lucru, urmând a fi publicat în 2022:

1. Primul Război Mondial și Marea Unire a Românilor, vol. I: 100 de ani de la intrarea României în Războiul

Reîntregirii Neamului (1916-2016), Craiova, Editura Universitaria, 2016 (coord. Eugen Petrescu, cu o prefață de conf. univ. dr. Tudor Rățoi);

2. Primul Război Mondial și Marea Unire a Românilor, vol. II: 100 de ani de la marile bătălii de la Mărăști-Mărășești-Oituz (1917-2017), Craiova, Editura Universitaria, 2017 (coord. Eugen Petrescu, cu o prefață de gl. bg. rtg. Grigore Buciu);

3. Primul Război Mondial și Marea Unire a Românilor, vol. III: 100 de ani de la Făurirea României Mari (1918-2018), Craiova, Editura Universitaria, 2018 (coord. Eugen Petrescu, cu o prefață de Dinică Ciobotea);

4. Primul Război Mondial și Marea Unire a Românilor, vol. IV: 100 de ani de la intrarea Armatei Române în Ungaria – faza finală a războiului (1919-2019), Craiova, Editura Universitaria, 2019 (coord. Eugen Petrescu, cu o prefață de Florin Epure);

5. Primul Război Mondial și Marea Unire a Românilor, vol. V: 100 de ani de la semnarea Tratatului de Pace de la Trianon (1920-2020), Craiova, Editura Universitaria, 2020 (coord. Eugen Petrescu, cu o prefață de Gheorghe Dumitrașcu);

6. Primul Război Mondial și Marea Unire a Românilor, vol. VI: 100 de ani de la încoronarea suveranilor României Mari (1922-2022), Craiova, Editura Universitaria, 2020 (coord. Eugen Petrescu), volum în lucru.

Cu excepția volumelor din Colecția omagială „Centenarul Marii Uniri”, colecție incompletă, celelalte

au fost lansate cu diferite ocazii la Centrul Eparhial al Arhiepiscopiei Râmnicului, Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” Vâlcea, Casa de Cultură „Constantin Brâncoveanu” Horezu, Biserica cu hramul „Sfântul Mare Mucenic Dumitru-Izvorătorul de Mir” (biserica militară a Garnizoanei Râmnicu Vâlcea), Mănăstirea Bistrița (com. Costești, jud. Vâlcea), Mănăstirea Cozia (orașul Călimănești, jud. Vâlcea), Universitatea din Craiova, Episcopia Severinului și Strehaiei, Biblioteca Județeană „I.G. Bibicescu” Mehedinți, la Chișinău și Lozova, Republica Moldova.

În afara celor de mai sus, în cadrul Centrului de Cercetări Istorice „Pr. Dumitru Bălașa” au fost îngrijite și prefațate mai multe volume cu autori aflați la debut editorial și a fost promovată imaginea acestora prin organizarea unor lansări de carte și prin publicarea unor referințe în presa locală, beneficiari ai acestei măsuri fiind: pr. Dumitru Popa (teolog; publicist și poet), com. Lungești; mr. Dragoș Gheorghe Călinescu (ofițer MAI; publicist, poet), mun. Drăgășani; Alice-Andreea Mareși (elevă; publicist, artist plastic), mun. Târgu Jiu; prof. drd. Gabriela Crăciun (filolog; publicist, traducător), prof. dr. Ana-Maria Udrescu (filolog; publicist, traducător), mr. Dan-Sorin Pancu (ofițer MAPN; publicist), col. (r) Mihai Călugărițoiu (ofițer MAI; cercetător, publicist), mun. Râmnicu Vâlcea; pr. Constantin Mănescu-Hurezi (teolog; cercetător, publicist), Horezu ș.a. (va urma) ■

MEMENTO 2014

12 septembrie
2014, la Cimitirul
Eroilor „Cetățuia”
din Râmnicu
Vâlcea

MESAJE COLEGIALE

Colonelul (r)
Constantin Chiper:

Amintiți-vă de eroii Neamului românesc!

Asociația județeană Prahova „Cultul Eroilor” s-a înființat la 24 octombrie 1994. Membri fondatori: col.(r) Traian Nechita – președinte, col. (r) ing. Vasile Horațiu – prim-vicepreședinte, col. (r) Constantin Chiper – vicepreședinte, col. (r) Alexandru Dumitrescu – vicepreședinte, col. (r) Tudor Ciora – secretar, col. (r) Ion Vișan – membru, col. (r) ing. Ion Georgescu – membru.

Într-un timp relativ scurt, am reușit să înființăm subfiliale în toate orașele și în aproape toate comunele din județ. Primele subfiliale au fost înființate în municipiile Câmpina și Vălenii de Munte, orașele Sinaia, Bușteni, Azuga, Mizil, Slănic Prahova, Băicoi, Boldești Scăeni, Breaza, Urlați și comunele Ciorani, Lipănești, Brazi, Măgurele, Drajna, Cerașu, Păulești, Blejoi.

În ziua de 28 noiembrie 1997, în cadrul conferinței Comitetului Național pentru Restaurarea și Îngrijirea Monumentelor și Cimitirelor Eroilor s-a hotărât transformarea acestei organizații în Asociația Națională „Cultul Eroilor” și a început să se editeze revista „România Eroică”, reluându-se astfel editarea publicației din perioada interbelică. Și noi, prahovenii, ne-am aliniat hotărârii eșalonului superior. Am primit noul organ de conducere și am continuat activitatea de înființare de noi subfiliale la Comarnic, Cornu, Bănești, Telega, Florești, Poienarii Burchii, Gherghița, Pucheni, Poienari Apostoli, Albești Paleologu, Aricești Rahtivani, Aricești Zeletin, Baba Ana, Măneciu Ungureni, Bălțești, Podenii Noi, Șoimari, Plopeni, Cosminele, Vâlcănești, Aluniș ș.a.

La 20 octombrie 2006 s-a desfășurat a V-a Conferință Națională a Asociației Naționale „Cultul Eroilor”, care a adoptat noul statut și a hotărât înființarea la nivel superior a Consiliului Director Central și a Consiliilor Directoare la nivelul capitalei, a județelor, municipiilor, orașelor și comunelor. Ne-am aliniat, deși am considerat că, la nivel comună, căciula era prea mare. Consiliul Director Central, dorind să-și perfecționeze activitatea, a revăzut în anul 2009 prevederile statutului, hotărând înființarea la municipii, orașe și comune de Birouri Cultul Eroilor.

Adunarea generală a Asociației Naționale „Cultul Eroilor” din 20 martie 2011 a aprobat propunerea Biroului Executiv

Central de a se adăuga în titulatura A.N.C.E. numele „Regina Maria”. A fost o propunere primită cu entuziasm în subfiliale și îndeosebi în rândurile profesorilor și elevilor, membri în cercurile de istorie și cercurile „Cultul Eroilor”.

Asociația Județeană „Cultul Eroilor” Prahova a primit Statutul juridic în anul 2006, care a fost reînnoit în decembrie 2016. Filiala noastră beneficiază de statutul de Utilitate publică din luna august 2014.

La 23 decembrie 2009 a decedat generalul de brigadă în rezervă Traian Nechita (avansat în acest grad la 1 decembrie 2009). În ziua de 10 ianuarie 2010 a fost ales președinte al asociației colonelul în retragere Constantin Chiper, care a activat în această funcție până la 2 septembrie 2019, când și-a dat demisia invocând motive de sănătate.

În prezent, Biroul Executiv al Asociației Județene Cultul Eroilor Prahova, filială a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, are următoarea componență: col. (rtr.) Puiu Cujbă – prim-vicepreședinte; inspector școlar prof. dr. Maria Mariana Gheorghe, col. (r) Petrea Cujbă, col. (rtr.) Gheorghe Stăncuțu, col. (rtr.) Marian Dulă – vicepreședinți: col. (rtr.) Cristian Iliescu – secretar; col. preot Petrișor Cristea, col. (rtr.) Aurel Panait, col. (rtr.) Nicolae Moise, col. (rtr.) ing. Ion Cristea, mr. (r) Dan Cazan, col. (r) Antonela Voicu, maistru militar principal (r) Gabriel Enache, prof. dr. Polin Zorilă, prof. Cecilia Stoica și prof. Romică Bălănică – membri.

În prezent, în județul Prahova există 77 de subfiliale Cultul Eroilor.

Începând cu anul 2000, în colegii naționale, licee și școli gimnaziale își desfășoară activitatea Cercurile „Cultul Eroilor”, sub îndrumarea asociațiilor „Cultul Eroilor” și a cadrelor didactice de istorie, religie, geografie și alte specialități. În județul nostru ființează cercuri „Cultul Eroilor” în toate colegiile naționale, licee și majoritatea școlilor gimnaziale. Primele cercuri au fost înființate în Colegiul Național „Mihai Viteazul”, Colegiul Național „Nichita Stănescu”, Colegiul Tehnic „Spiru Haret”, Școlile gimnaziale „George Coșbuc”, „Sfântul Vasile”, „Andrei Mureșanu”, „Elena Doamna”, „Toma Caragiu”, din Ploiești, Școala gimnazială Eroilor din Lipănești, Școala gimnazială Măgurele, Școala gimnazială Podenii Noi, Colegiul Național „Nicolae Iorga”

Vălenii de Munte, Colegiul Național „Nicolae Grigorescu” Câmpina, Colegiul Național Slănic Prahova, Colegiul Național „Grigore Tocilescu” Mizil.

Prin grija col. (rtr.) Constantin Chiper, sediul A.N.C.E. filiala Prahova, str. Poștei nr. 1, are un frumos bust al Reginei Maria, sculptor prof. Nicolae Lupu, de la Colegiul de Artă „Carmen Sylva” Ploiești. Sponsorizarea a asigurat-o ing. Silviu Petre, în amintirea bunicului său, serg-major Ion Petre, din Pucheni.

Sarcinile asociațiilor și ale cercurilor „Cultul Eroilor” constau în participarea la îngrijirea monumentelor și a cimitirelor eroilor, la ceremonialele militare și religioase organizate cu prilejul Zilei Eroilor și al altor sărbători naționale, precum și desfășurarea de acțiuni de cunoaștere a eroismului străbunicilor și bunicilor noștri în luptele pentru apărarea gliei strămoșești.

Încă de la înființare, membrii asociației noastre au desfășurat expuneri, simpozioane, concursuri, vizite la muzee și locuri istorice cu prilejul sărbătorii Zilei Culturii Naționale, a Zilei de naștere a poetului național Mihai Eminescu, Unirea Principatelor Române, Unirea Basarabiei, Bucovinei și Transilvania cu patria mamă, Ziua veteranilor de război, Ziua independenței de stat a României, Ziua victoriei împotriva armatei hitleriste, Ziua Europei, Ziua Drapelului României, Ziua Imnului României, Zilele Armelor Armatei României, Ziua Armatei și alte sărbători naționale.

Anual, în luna august, membrii asociației noastre au participat la Cursurile de vară ale Universității populare „Nicolae Iorga” de la Vălenii de Munte, realizând legături sufletești cu profesori de istorie din Republica Moldova, Bulgaria, Serbia, Slovenia, Cehia și Slovacia.

A devenit un obicei participarea președintelui și vicepreședinților Biroului Executiv județean la Consfătuirea cu profesorii de istorie, organizată la începutul fiecărui an școlar de către Inspectoratul Școlar Județean de Istorie, activitate înlesnită de inspectorul cu probleme de istorie, prof. dr. Mariana Gheorghe, care este și vicepreședinte al asociației noastre.

Pe data de 12 septembrie, membrii Biroului Executiv și ai subfiialelor participă la organizarea unor expuneri, prilejuate de înființarea Societății „Mormintele Eroilor Căzuți în Război”.

De la asociația noastră a pornit propunerea colonelului (r) Petrea Cujbă de prelevare de pământ îmbogățit cu sângele ostașilor români, din zonele în care s-au desfășurat cele mai crâncene lupte în Războiul nostru cel mare 1916-1919, și depunerea acestuia într-o urnă, așezată în Catedrala Episcopală din Alba Iulia, pentru cinstirea memoriei ostașilor români, jertfiți pentru realizarea Marii Uniri din 1 decembrie 1918.

Din județul Prahova a fost prelevat pământ din Cimitirele Eroilor Azuga și Tabla Buții, acțiuni la care au participat coloneii (rtr.) Puiu Cujbă și Petrea Cujbă, precum și administrațiile locale, Colegiul Militar Național „Dimitrie Cantemir” Breaza și Baza 2 Logistică „Valahia” Ploiești.

Remarcabile sunt eforturile financiare suportate de col. (r) Petrea Cujbă pentru realizarea urnei și deplasarea la Alba Iulia, împreună cu maestrul militar principal Gabriel Enache, stabilind împreună cu reprezentanții administrației locale și ai Bisericii Ortodoxe măsurile necesare desfășurării ceremonialului militar și religios cu ocazia depunerii urnei la Catedrala Întregirii Neamului din Alba Iulia.

De asemenea, au fost aduse pungi cu pământ și de la Cimitirele Eroilor din Republica Moldova, prin eforturile preotului paroh de la Țiganca și Cania, Vasile Burduja, ajutat de doi ofițeri în rezervă, inginerii Dan-Constantin Stănescu și Neculai Ursu, care au fost împuterniciți de Biroul Executiv al Asociației Județene Cultul Eroilor Prahova să participe, împreună cu ceilalți membri din Biroul Executiv Central al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, la festivitățile de la Alba Iulia, prilejuate de depunerea Urnei în Catedrala Episcopală.

Ne bucurăm de inițiativa maestrului militar principal Gabriel Enache de a vizita împreună cu membrii Cercului „Cultul Eroilor” din Școala Gimnazială „Nicolae Simache”, însoțiți și de un grup de părinți, Catedrala Episcopală de la Alba Iulia și Muzeul Marii Uniri, admirând urna și înscriindu-și printre primii numele în Cartea de impresii. La scurt timp și profesoara Cecilia Stoica de la Școala gimnazială Lipănești și prof. Liliana Popescu (decedată în noiembrie 2020) de la școala gimnazială „Matias Henry Berthelot” Ploiești au vizitat cu membrii Cercurilor „Cultul Eroilor” din Lipănești, Podenii Noi și din Ploiești Catedrala Întregirii Neamului de la Alba Iulia.

Prim-vicepreședintele Biroului Executiv al A.J.C.E.Ph., col. (r) Puiu Cujbă, împreună cu vicepreședintele col. (r) Petrea Cujbă, cu conducerea Colegiului Economic „Virgil Madgearu”, prof. Simona Lupu, însoțită de membrii Cercului „Cultul Eroilor” din Colegiul Economic, de cadre militare din Baza 2 Logistică „Valahia” Ploiești, din Brigada de Jandarmi Ploiești și conducerea Ocolului Silvic Ploiești, au plantat, în Parcul de Odihnă Ploiești Vest, 100 de puiți de stejar, personalizați cu nume de eroi din județ.

Deosebit de apreciată a fost inițiativa directorului Colegiului Național „I. L. Caragiale”, prof. Camelia Băjenaru care, în noiembrie 2017 și aprilie 2018, a plantat împreună cu elevii din colegiu puiți de stejar în Parcul Memorial Mărășești.

Frații colonei Puiu Cujbă și Petrea Cujbă, împreună cu Ec. Mihaela Radu, directorul Bibliotecii „Nicolae Iorga” Ploiești, inspectoarea școlară prof. dr. Mariana Gheorghe au lansat cartea „Crucea de pe Caraiman”, autor Eugen Cristescu, carte care a fost distribuită bibliotecilor din comunele prahovene, cu sprijinul financiar al vicepreședintelui Consiliului Județean Ludmila Sfârloagă.

Din inițiativa prof. dr. Polin Zorilă se desfășoară, anual, Sesiunea de eseuri în cadrul proiectului interjudețean „Ziditori de țară și realizările lor în spațiul românesc”.

Deși toți ne confruntăm cu criza financiară, profesori

și ofițeri în rezervă găsesc posibilități de publicare a unor cărți cu tematică istorică și literară: prof. dr. Maria Mariana Gheorghe, prof. dr. Polin Zorilă, prof. dr. Gheorghe Marinică, prof. dr. Ion Șt. Baicu, prof. dr. Traian Cepoiu, col. (rtr.) Marian Dulă, col. (rtr.) Constantin Chiper, maior (rtr.) Alexandru Cazan, lt. (rtr.) ing. Neculai Ursu, cpt. (rtr.) ing. Dan-Constantin Stănescu ș.a.

Tot mai mulți profesori din județul Prahova desfășoară excursii cu elevii în Republica Moldova, Bucovina de Nord, Bulgaria și Serbia. Se remarcă școlile din Ploiești, Lipănești, Măgurele, Zamfira, Câmpina, Vălenii de Munte.

Biroul Executiv trebuie să intervină periodic pentru reactivarea unor subfiliale. În colegiile naționale, licee și școli gimnaziale își desfășoară activitatea peste 190 de cercuri „Cultul Eroilor”. Într-o bună parte din acestea este necesar să se încheie noi protocoale de colaborare pentru a fi reactivate, întrucât membrii din școlile gimnaziale trec în colegii și licee. De asemenea, au intervenit mutații în statutul unui număr însemnat de cadre didactice, care îndrumă Cercurile „Cultul Eroilor”.

Din inițiativa Biroului Executiv al Asociației Județene

Cultul Eroilor Prahova, se editează, începând din anul 2011, revista „Prahova Eroică”.

Știți sau neștiți, biruitori sau înfrânți, anonimi sau rămași în legendă, eroii au intrat în conștiința noastră ca și limba, tradiția sau frumusețile plaiurilor românești. Ei s-au aruncat în brațele morții în războaiele purtate de poporul român și continuă să trăiască printre noi, ca și cum ar fi vii.

Participând la ceremonialul religios și militar, sub acordurile „Imnului Eroilor”, la festivitățile organizate cu prilejul Zilei Eroilor și la alte sărbători naționale, să depunem florile recunoștinței și să aprindem lumânări la mormintele eroilor noștri. După ce am ajuns acasă, să ne conducem după îndemnul poetului Nichita Stănescu:

Nu-l uitați pe cel căzut în război,
Lăsați-i din când în când un loc liber la masă
Ca și cum el ar fi viu printre noi
Ca și cum s-ar fi întors acasă.
Nu-l uitați pe cel căzut în război,
Strigați-l din când în când pe nume,
Ca și cum ar fi viu între noi,
Și-atunci el va surâde în lume. ■

MEMENTO 2014

Delegația Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, filiala județului Prahova, la Troița Eroilor de pe Dealul Epureni, Republica Moldova.

MEMENTO 2021

Emblema de Onoare a Asociației Naționale
Cultul Eroilor „Regina Maria”

Insigna Societății „Cultul Eroilor”
din anii interbelici

Medalia „Pentru Merite Deosebite”,
acordată de ANCE „Regina Maria”

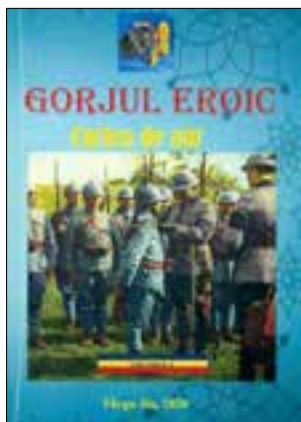
Drapelul Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”

Insigna Asociației Naționale Cultul
Eroilor „Regina Maria”

VITRINA CU CĂRȚI

Două cărți prezentate de istoricul Ioan Scurtu:

Gorjul eroic. Cartea de Aur, vol. I, Tg. Jiu, Editura Academica Brâncuși, Târgu Jiu, 2020, 583 p.

Realizată de cinci autori – Ion Mocioi, Florian Văideianu, Gheorghe Bușe, Walter Loga, Indrees Ahmed Sheikh – această “carte de aur” conține contribuțiile a peste 20 de colaboratori, cei mai mulți fiind profesori. De aici a apărut problema sistematizării, care nu este cea mai reușită.

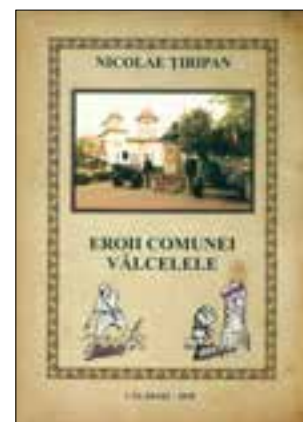
Se referă mai întâi la istoricul Asociației Naționale Cultul Eroilor “Regina Maria”, insistându-se asupra anilor 2014 - 2015. Urmează un capitol privind Primul Război Mondial – cu prezentarea regimentelor din Gorj care au participat la acest război. Un loc special este acordat luptelor de la Jiu reflectate în documentele militare ale vremii și în amintirea unor participanți, legendelor gorjene despre unele episoade. Este inclusă o amplă listă cu eroii neamului și monumentele care evocă faptele lor. Un material se referă la prizonierii români morți într-un lagăr din Ungaria. Capitolul al III-lea este dedicat eroilor din cel de-al Doilea Război Mondial – cu prezentarea luptelor desfășurate în anii 1941-1944 și 1944-1945 și a monumentelor ridicate în memoria eroilor.

Sunt evocați – prin scurte biografii – militari care și-au legat numele de bătăliile din acei ani. Ample tabele menționează pe cei căzuți și pe cavalerii Ordinului “Mihai Viteazul”. Un loc aparte îl ocupă Ecaterina Teodoroiu, “eroina de la Jiu”.

Interesant este capitolul intitulat “eroii din familia mea” prin care urmașii evocă faptele de vitejie ale celor intrați în “cartea neamului”, inclusiv prin fotografii și documente. Sunt prezentați aici și “eroi gorjeni ai revoluției din decembrie 1989”.

Veteranilor de război li se dedică un capitol aparte, cei mai mulți dintre aceștia evocând luptele la care au participat. De asemenea, artiștii – în primul rând Constantin Brâncuși – dascălii, aviatorii gorjeni beneficiază de o consistentă prezență în “Cartea de aur”. Sunt prezentate diverse documente și decorații aparținând celor care au luptat în cele două războaie mondiale. Volumul se încheie cu scurte biografii ale unor personalități istorice, într-o ordine aleatorie.

“Firul roșu” al acestei cărți este prezentarea activității Asociației Cultul Eroilor “Regina Maria”: sesiuni și simpozioane științifice, depuneri de coroane, fotografii etc. etc. Din păcate materialele – foarte numeroase și diverse – nu sunt suficient de bine sistematizate.

Nicolae Țiripan, Eroii comunei Vâlcelele, Călărași, 2020, 208 p.

Lucrare realizată de un arhivist, bine documentată și cu o ilustrație bogată. Începe cu un frumos citat din Nicolae Iorga: “Neamul este etern prin cultul eroilor”.

După un scurt istoric al comunei Vâlcelele, urmează o prezentare a asociațiilor care s-au îngrijit de cultul eroilor, inclusiv Asociația Națională Cultul Eroilor “Regina Maria” și activitățile desfășurate de acestea, inclusiv în comuna Vâlcelele.

În continuare, un spațiu consistent este acordat eroului național Constantin Mușat, născut în comuna Domnești (Ilfov), stabilit în comuna Floroaia, devenită Vâlcelele. Folosind documentele vremii, este prezentată lupta și jertfa acestuia în războiul pentru unitatea națională. Un loc distinct îl ocupă cinstirea memoriei acestuia prin poezii (este citată integral poezia “Mușat grenadierul” publicată de Mircea Rădulescu). Sunt descrise plăcile memoriale și statuile lui Constantin Mușat, cu fotografiile respective.

Un capitol distinct este dedicat eroilor din satul Crucea (Vâlcelele), căzuți în Primul și în cel de-al Doilea Război Mondial, inclusiv răniți și dispăruți, precum și văduve de război (cu fotocopii după documente). Sunt înfățișate monumente ale eroilor și activitățile de comemorare a acestora desfășurate după 1990.

Gheorghe Tomaide, Jurnal, 1932-1943, ediție îngrijită, prefață și note de Gheorghe Vartic, Editura Militară, 2020

Jurnalul de 11 ani publicat de Gheorghe Vartic este o cronică de familie realizată cu talent de un ofițer din armata regală, legat sufletește de Sibiu, unde a fost încadrat pe diferite funcții militare. În general sunt consemnări despre familie, soția sa Pușa având locul central, apoi copiii, pentru care nu se sfiește să tragă tot felul de sfori pentru a-i lansa în viață.

Fiul său ajuns militar cu sprijinul tatălui și avansat până la gradul de căpitan, când a fost epurat din armată, în acțiunea de transformare a oștirii în armată populară, cpt. (r) Marius Ion Valentin Tomaide, este cel pe care îl întâlnește în 1990 colonelul Gheorghe Vartic și de la care obține jurnalul de față.

Gheorghe Tomaide este un personaj foarte interesant. Este fiul profesorului și pictorului brăilean Gheorghe Tomaide. În 1910 intră în Școala Militară de Artilerie și Geniu din București; face campania din Bulgaria 1913, apoi e mobilizat în Marele Război, 15 august 1916, cu gradul de locotenent, demobilizat la 1 iulie 1918, remobilizat în 1 noiembrie 1918 la R 24 Artilerie, Roman, apoi la 1 ianuarie 1919 mutat la Sibiu, la Comandamentul Trupelor din Transilvania. Probabil a participat și la campania din Ungaria.

Jurnalul nu ne spune nimic despre acestea, ci despre viața lui din 1932 până în 1943, când, pe front fiind, este pensionat și trecut în rezervă cu gradul de colonel. Este avansat trei

luni mai târziu la gradul de general în rezervă.

Prin soție, deci prin alianță, se înrudește cu Ion Antonescu, mareșalul, mama acestuia fiind soră cu soacra lui Gheorghe Tomaide. Ca urmare, fiul acestuia, posesorul jurnalului, este botezat de familia Antonescu, lucruri care îi permit autorului cărții să-l apeleze pe Antonescu cu numele familiar Ionel, pe care îl cunoștea de altfel din timpul Marelui Război, găsindu-se împreună în anturajul familiei generalului Constantin Prezan.

Gheorghe Tomaide face parte din elita armatei și se mișcă în elita militară și a societății, fiind uneori invitat la dejun chiar de rege. Este un fin observator al societății, al transformărilor petrecute în perioada interbelică, dar aceste observații pertinente și caracteristice lui pătrund rareori în notele lui de jurnal.

Este remarcabilă urmărirea evoluției mișcării legionare și atitudinea lui față de aceasta și de excesele ajunse până la crimă ale membrilor săi. Sunt referiri și despre contactele lui Antonescu cu Hitler, la relațiile internaționale din preajma și din timpul războiului, ieșind în evidență o atitudine de dispreț față de Anglia, considerată indolentă și neputincioasă.

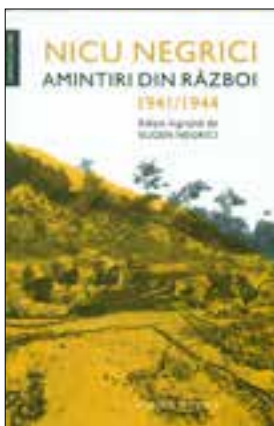
Gheorghe Tomaide se mișcă în elita Sibiului, are lejeritatea pe care i-o dă mai mult ținuta sa intelectuală și aerul de lume bună, decât funcțiile militare importante pe care le deține. E într-o relație excelentă cu ierarhii bisericii ortodoxe, are o atitudine de apreciere a patriarhului care se implică în treburile politice pentru a nu lăsa țara de izbeliște. Față de Carol I și Lupeasca însă se degajă un

dispreț profund, iar abdicarea acestuia e privită ca o ușurare. Curios, însă, pentru ținuta sa morală, că cedările teritoriilor românești prin odioasele tratate sunt privite cu calm, fără efuziuni patriotarde și izbucniri de mânie.

Din relatările făcute în jurnal, găsim informații venite din sursa și din perspectiva unui comandant militar despre operațiile de evacuare a trupelor române din Basarabia, despre întâmplările de la Dorohoi. În general, Tomaide are o atitudine antisemită, considerându-i pe evrei vinovați de multe rele făcute împotriva românilor și de poziția lor de loialitate față de sovietici. Poate e atitudinea reprobabilă a unei părți a elitei sau poate este o încercare de motivare a acțiunilor antievreiești. E și una și alta și poate și mai mult decât atât.

Este un militar foarte bine pregătit și dedicat carierei militare, dar în jurnal el nu face caz de asta. Mai degrabă dă impresia că umblă după relații pentru a răzbi, că are un complex în privința observării de către superiori a calităților sale. Oricum nu este un militar habotnic, care înnoptează în unitate și își scoate cămașa de noapte tot acolo. Dimpotrivă, e degajat, stăpân pe sine și pare dominat mai mult de problemele sale de familie, de membrii acesteia pe care îi caută cu plăcere și, desigur, de inegalabila lui Păpușa.

Încearcă să se adapteze după 23 august 1944, devenind chiar membru al Asociației Române pentru Legăturile cu Uniunea Sovietică (ARLUS). Rămâne însă un bun creștin ortodox. Devenit bucureștean după trecerea în rezervă, este legat spiritual de biserica Sf. Visarion, lăcaș situat nu departe de Piața Romană din Capitală. ■

Nicu Negrici, Amintiri din război, 1941/1944, ediție îngrijită de Eugen Negrici, Humanitas, București

O carte de recuperare a memoriei. Un fiu de militar, Eugen Negrici, profesor universitar și critic literar, face un gest pios în amintirea tatălui său, Nicu Negrici, căpitan în armata regală. Îi publică memoriile de război reconstituite și completate de propriile amintiri despre tatăl său, rănit grav la Oarba de Mureș, cu impresiile profesorului vâlcean Gheorghe Stancu și cu un fragment din jurnalul de război al Regimentului 2 Dorobanți, scris de tatăl său și semnat alături de comandant.

Ca atare, cartea nu se încadrează într-un gen anume, dar este un portret al căpitanului Nicu Negrici, care a luptat în ultimul război mondial până la Odessa și apoi până la Oarba de Mureș, locul în care ar fi trebuit să cadă în luptă, alături de miile de soldați români, împinși de comandantul sovietic, fără rost și rațiune strategică, în această pungă a morții. De fapt, o răzbunare pentru îndrăzneala armatei române de a elibera Basarabia și apoi de-a mășălui până la Odessa și, mai departe, în Caucaz și la Cotul Donului – cealaltă oarbă a noastră.

Nicu Negrici este un erou viu și în mare parte anonim, despre care aflăm prin această lucrare, ea însăși cu o poveste cât se poate de ciudată, și ne hrănim mândria de a fi de aceeași obârșie cu el. Este fiu

de țaran. A învățat făcând drumul la școală cu traista de gât, flămând și sărăcăcios îmbrăcat. A absolvit liceul în Rm. Vâlcea și a urmat doi ani la Facultatea de Litere. A întrerupt din motive medicale și a devenit ofițer activ după trecerea sa prin școala militară. Pasiunea pentru poezie și desen n-a putut fi alungată de haina militară, care de obicei îmbracă prozaismul aspru și uscat. A plecat cu ele pe front și cu omenia de acasă, cu o înțelegere aparte a necazurilor țaranului român ajuns soldat în război.

Fără tragere de inimă și fără entuziasmul camarazilor săi, care credeau că după câteva luni de război vor defila cu nemții pe străzile Moscovei, de Crăciun.

A ținut pe front un jurnal personal, consemnat în mai multe caiete. Nu le-a putut publica după război din cauza a ceea ce scria în ele și din cauză că el, deși rănit de război, fusese dat afară din armată, fără drepturi, cu ocazia epurărilor din anii cincizeci.

Nu venise vremea și el era vinovat! Țara de atunci cu recunoștința pervertită nu-i putea ierta că a scos din încercuirea de la Cotul Donului o mie de soldați, toți cei care voiseră să riște plecarea, și îi condusesse pe jos și pe ascuns până în țară. O treime din efectivul R 2 Dorobanți Vâlcea. Ceilalți au rămas să îngrașe pământul sovietic cu trupurile lor ori, cei mai mulți, să plece în lagărele din Siberia.

În 1970, sistematizarea orașului Rm. Vâlcea i-a demolat casa în care locuia și odată cu ea au dispărut

și manuscrisele ascunse în pod și uitate acolo, în graba mutării. Ce citim în acest volum este o reconstituire, o rememorare, care ne dă o idee despre ce ar fi putut să fie însemnările de la fața locului. Dar incomplete, episodul de la Cotul Donului lipsind. E rememorată doar încăleștarea de la Iernut, cu ofensive fără speranță, morți cumplite și jertfe de dragul jertfelor pentru o țară pe care el o iubea cu toată decența și ființa sa de țaran învățat, îmbrăcat în uniforma armatei române.

În stilul și conținutul amintirilor sale se simte sensibilitatea literară, se vede atașamentul fratern față de soldat. Din acest motiv, accentul nici nu cade pe lupte, pe inteligența tactică ori strategică, ci pe faptele de viață așa cum sunt, neidealizate de un patriotism declarativ. Tragediile cumplite ale războiului sunt văzute frust, ale oamenilor-soldați și ale animalelor – caii soldați.

Sunt câteva lucruri absolute memorabile. Când se dă ordinul de plecare pe front, dimineața, soldații își manifestă loialitatea în adunarea din cazarmă, dar o mie dintre ei fug acasă în noaptea următoare. Aparent o dezertare în masă. Se întorc toți în 24 de ore. Fuseseră acasă, mergând zeci de kilometri să-și vadă copiii și familia. Trebuiau pedepsiți exemplar și umilitor cu douăzeci și cinci de lovituri pe fundul gol. Ei în genunchi, cu capul plecat. Nicu Negrici, care îi înțelege perfect pe acești oameni de la țară care nu trădează, vor doar să plece la moarte cu ultima îmbrățișare în Poarta Sărutului, intervine la comandantul regimentului și cu

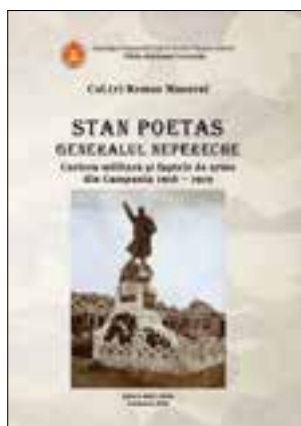
elocința sa îl convinge și sunt iertați. Psihologic este un gest colosal, un câștig moral fără egal.

În alt episod este descrisă prima luptă după trecerea Prutului. Soldații, după o traversare grea a unui teren mlăștinos, se odihnesc într-o imensă livadă de cireși, cu poamele coapte. Are loc un atac de artilerie sovietic și se produce măcelul. În cireșii sfâșiați de explozii sunt resturi de haine, de carne însângerată. O scenă de coșmar, de care Nicu Negrici își aduce aminte după anii '70.

Un al treilea moment relatat are un caracter personal. Un căpitan, Dinu Mitrea, țăran ca și el, coleg de școală și de gazdă, își serbează pe front, în Basarabia dinspre Nistru, ziua de naștere – 30 de ani. Mâncare, vin, câțiva prieteni și o gazdă minunată – o văduvă, moașa satului. Petrecere de bărbăți tineri care vor să uite de moarte și de război. A doua zi primesc ordin de atac. Rușii sunt înverșunați și nu se dau dezlipiți de pozițiile lor. Pentru români e un dezastru. Căpitanul sărbătorit este ucis, iar prietenii, deși obișnuiți

cu grozăviile, abrutizați deja de imaginea ororii, nu se pot abține să nu plângă.

Cartea aceasta e importantă tocmai pentru surprinderea acestor întâmplări de război, ce ne par nouă acum nefirești și patetice. Dar ele, ca destin uman și ca descriere, nu sunt așa. Și mai e importantă pentru că scoate din anonim imaginea unui militar erou, care privind în ochi moartea, nu uită să fie poet, să scrie poeme de dragoste soției, prezente în carte, și de război, publicate de autor în revistele postbelice. ■

Colonelul (r) Remus Macovei, președintele filialei Constanța a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, este autorul mai multor cărți și articole despre trecutul eroic al Dobrogei. A lucrat într-o unitate al cărei trecut istoric este legat de generalul Stan Poetaș. De mai mulți ani și-a propus să-l scoată la lumină din penumbra memoriei pe acest ofițer model al Armatei României, căzut în Marele Război, în timp ce sta de santinelă pe malul Nistrului, apărând granița de agresiunile forțelor bolșevice.

Este cel de-al treilea și ultimul general român care a plătit cu viața în campania 1916-1919. Primul general al seriei este David

Colonel (r) Remus Macovei, Stan Poetaș – Generalul nepereche. Cariera militară și faptele de arme din campania 1916-1919, Editura Next Book, 2020

Praporgescu, căzut în Munții Coziei, pe înălțimea Coți, în timp ce își inspecta trupele care abia rezistau pe înălțimi atacurilor germane, în 30 septembrie 1916. Între ei se situează o legendă a Marelui Război, generalul Ioan Dragalina. Rănit grav tot într-o astfel de inspecție pe care o făcea la câteva zile de la numirea sa în fruntea forțelor militare ce apărau defileul Jiului, trecătorile din Munții Vâlcanului și Parângului, este rănit aproape de Lainici, pe 12 octombrie 1916 și moare pe 24 octombrie, același an, din cauza răniilor, la București.

Cartea de față este un gest ritualic de pioșenie pe care autorul îl face în memoria acestui înaintaș al său, erou al țării, care după 1945 a fost scufundat în uitare profundă din cauza influenței rusești dominante în România. Un personaj care a murit pe Nistru asasinat și batjocorit de

moldoveni români bolșevizați și rusofoni, nu putea intra în cartea de istorie în care eram învățați că Basarabia rusească a fost cucerită și anexată de România imperialistă. Desigur, nu conta că această țară reprezenta mai bine de jumătate din Moldova istorică și era locuită în mare majoritate de oameni ce gândeau, vorbeau și simțeau românește.

Autorul a desfășurat o laborioasă muncă de documentare în arhive, îndeosebi la Muzeele Militare Naționale „Ferdinand I”, în bibliotecă, parcurgând aproape tot ce s-a scris despre generalul Poetaș.

Avem de-a face cu o secvență de istorie în care Stan Poetaș evoluează ca personaj principal, într-o descriere aproape monotona, din cauza obsesiei pentru exactitatea datelor. Astfel că paginile devin o lucrare de referință. Dincolo de

această rigoare militărească, se desprinde imaginea în evoluție a ofițerului Stan Poetaș. Fiu de țărani din localitatea Ulmu, îmbrățișează cariera militară în 1889 când pleacă elev la Școala militară de ofițeri. Face parte din acea categorie de ofițeri proveniți din țărani și târgoveți care răzbesc în carieră prin inteligență, perseverență, pasiune, multă muncă, ajung colonei și generali datorită calităților lor profesionale, dar niciodată în posturi înalte de conducere a armatei.

La început a oscilat între unitățile operative, școlile de perfecționare și Marele Stat Major, reușind să se impună prin viziune și pregătire în ochii superiorilor și să fie cooptat în grupul de ofițeri însărcinat cu studierea unei proiecții moderne a armatei.

Cel de-al doilea război balcanic la care ia parte îl găsește comandant de batalion la R 40 Infanterie. Va rămâne legat sufletește de această unitate și după ce este numit comandantul Brigăzii 17 Infanterie, care are în componență două unități de excepție: Regimentul 40 Infanterie și Regimentul 9 Vânători – cel care va fi preluat de Gheorghe Rasoviceanu, care îl va conduce prin vâltoarea războiului de la Bazaricul dobrogean până la Budapesta.

Generalul Stan Poetaș se distinge în luptele de la Amzacea și mai ales de la Topraisar, fiind mereu aproape de linia întâi, observând și conducând lupta, încurajându-i pe luptători, oprind intențiile de dezertare prin metode psihice moderne și neașteptate. Inamicul numeros întărit și cu forțele lui Mackensen copleșește unitățile române fără experiență de război, iar Stan Poetaș și brigada pe care o comandă sunt dislocați rapid pe frontul de apărare din sudul

Bucureștiului. Se distinge în bătălia de pe Neajlov, apoi a urmat retragerea în Moldova și refacerea. Face parte din forțele ce luptă la Mărășești, la Muncelu, comportându-se în stilul său cunoscut, patronat de deviza sa „Victorie ori moarte!”. E un exemplu pentru ofițerime, cu care se poartă drept și exigent, e iubit de trupă pentru că e omenos fără a fi îngăduitor.

După unirea Basarabiei cu România, primește misiunea de a trece Prutul și a asigura pacea și securitatea graniței de pe Nistru, în zona Soroca. După bătăliile din Moldova a fost implicat la dezarmarea trupelor rusești în retragere și debandadă, ce se dedau la jafuri și abuzuri în drumul Iro spre Rusia pravoslavnică și bolșevizată. La sfârșitul lui ianuarie 1918 operațiunea de curățare e încheiată. Dar încă nu e liniște.

Apără frontiera de stat a României cu Brigada 17 până după declarația de unire din 27 martie 1918, apoi din 15 mai trece pe granița de pe Nistru.

Este ucis de un grup de localnici intrați în rebeliune la Ataki – țărani fiind stimulați de insurgenții bolșevici veniți de dincolo Nistru – în ziua de Sf. Ioan Botezătorul, trupul fiindu-i batjocorit și aruncat într-o groapă de nisip. E descoperit abia pe 11 ianuarie 1919 și înmormântat în data de 14 ianuarie, în cimitirul din Soroca, cu funeralii naționale.

Autorul lucrării de față se oprește stăruitor asupra acestui episod și a ceea ce a urmat imediat după aceea, dorind să lămurească, pe baza documentelor plauzibile, această moarte martirică și evoluția recunoștinței noastre față de acest erou, până în ziua de astăzi.

O carte documentară bună, scrisă cu dedicație și râvnă, care ne permite necesara recuperare a memoriei. ■

Gheorghe Rășcănescu, Erou la Cotul Donului. Însemnări din război 1941-1944, Editura Militară, București, 2020

Gheorghe Rășcănescu este autorul unei fapte de excepție în bătălia de la Cotul Donului rămasă necunoscută opiniei publice timp de peste patru decenii. Comandant de batalion în Regimentul 15 „Războieni”, el a reușit să-și scoată subunitatea din încercuire. Aflat în apărare la sud de localitatea Golovski, subunitatea a rupt, la ordin, în noaptea de 22-23 noiembrie 1942, frontul inamic. Maiorul Rășcănescu a trecut cu batalionul său prin dispozitivul sovietic, respingând toate încercările adversarului de a-l opri. În drum a reușit să adune și numeroși soldați răzlețiți, pe care i-a integrat subunității sale.

După 140 km străbătuți prin marșuri de noapte, urmate ziua de lupte dârze, batalionul a reușit să ajungă, în dispozitivul propriu, la Oblivskaia, pe râul Cir, cu întreg efectivul și cu tot armamentul automat.

Pentru această faptă de arme, ofițerul a fost decorat cu Ordinul „Mihai Viteazul”, clasa a III-a.

Grație urmașilor săi, stabiliți în Canada, cititorul român are posibilitatea de a cunoaște viața acestui brav ofițer, avatarurile sale în război și în timp de pace.

Jurnalul beneficiază de o îngrijire științifică de calitate, fapt care îi sporește valoarea. ■

Petre OTU

O rubrică realizată de Grigore BUCIU

La Crucea Generalului Ioan Dragalina, din Defileul Jiului

LA ÎNCHIDEREA EDIȚIEI

Întoarcerea bătrânei Doamne!

Oprița Dragalina Popa este fiica comandoului Virgil Alexandru Dragalina, fiul generalului Dragalina, eroul de la Jiu. După mai bine de 20 de ani, de când a fost ultima dată în România, a simțit nevoia acută de a reveni în țară, pentru a se întâlni cu rudele și prietenii, câți mai sunt, pentru a se emoționa de nostalgie, în fața casei în care a copilărit și mai ales pentru a-și omagia bunicul, în locul în care el a fost rănit, în 1916. Pentru toate aceste motive a plecat de la casa ei din California, a străbătut jumătate de glob pămâtesc, 36 de ore cu avionul, în contra fusului orar – călătorie care i-a dat peste cap metabolismul, slăbindu-i ființa subțirică, delicată, în care sălășuiește un suflet mare.

În America, cea de la capătul

lumii, unde a ales să trăiască de nevoie, în 1969, a fost mereu cu țara în suflet, cu strămoșii ei, care au luptat pentru Neam, Rege și Țară. Cu ani în urmă, mai precis în 2014, a citit cartea de memorialistică a generalului Gh. Netejoru și, copleșită de suferințele acestuia căzut în prizonierat cu toată trupa după 23 august 1944, a hotărât să stimuleze literatura de acest tip și cea despre eroism în război. De atunci, din pensia ei și din mici donații, finanțează Premiul „Comandor Virgil Alexandru Dragalina”, în valoare de 1000 dolari SUA, acordat anual de Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”, precum și premiul „Căpitan aviator Alexandru Manoliu”, în valoare de 500 dolari SUA.

Am întâmpinat-o cu bucurie pe

această doamnă deosebită, prietenă a voluntarilor care slujesc Cultul Eroilor, nelăsând să cadă în neagra uitare amintirea faptelor și a numelor celor care ne-au lăsat nouă România.

Redactorul-șef al „României eroice”, colonelul în retragere Dumitru Roman, și semnatarul acestor rânduri, ca vicepreședinte al asociației, am însoțit-o în pelerinajul ei spre „Crucea Generalului Dragalina” din Defileul Jiului, acolo unde cel mai bine pregătit, mai demn și mai copleșit de dragostea de țară, general al Armatei Române, s-a întâlnit cu glonțul fatal, care i-a sfîșiat trupul și a deschis cale liberă morții care a început să curgă prin el.

A fost un pelerinaj creștin în adevăratul sens al cuvântului. Peisajul românesc, viu și superb,

încă neatins de culorile toamnei, năvălindu-ne prin parbrizele automobilului, ne-a încărcat de armonie, istorie și speranță.

Vizitând centrul Piteștilor, doamna Dragalina a fost impresionată de animația, de oamenii care forfoteau pe un bulevard larg, până în ușa unei biserici medievale, superbe, unde tocmai se terminase slujba de Sfânta Maria Mică. Era bucuroasă de atmosfera pioasă dintre zidurile pictate din care o priveau sfinții pe ea, nepoata generalului care a murit pentru România Mare. Era bucuroasă că, spre deosebire de acum douăzeci de ani, când a simțit o oarecare ostilitate, acum recepționera de la hotel i-a răspuns la mulțumiri cu formula „cu tot dragul!”. Aceste cuvinte avea să le audă peste tot pe unde ne-am oprit. Și am fost la curțile Goleștilor, apoi la Curtea de Argeș, unde ne-am lăsat copleșiți de Biserica Domnească „Sf. Nicolae” – cea de pe vremea înaintașilor lui Mircea cel Bătrân, apoi la făloasa și cam prea domnească mănăstire a lui Neagoe Basarab. Am coborât spre Rm. Vâlcea, unde episcopia ne-a găzduit – cu tot dragul – în condiții excelente. IPS Varsanufie, episcopul de Vâlcea, ne-a primit cu bucurie, iar prof. Eugen Petrescu – președintele filialei județene Cultul Eroilor ne-a

Ioachim Pârvulescu, starețul Mănăstirii Lainici, o gazdă primitoare de neuitat!

Doamna Oprița Dragalina, la bustul generalului, Complexul Memorial din Pasul Vulcan

fost însoțitor și ghid de nădejde. Am continuat împreună cu el drumul prin Mănăstirea Dintr-un Lemn, la mănăstirea Surpatele și, desigur, la complexul monahal de la Horezu, unde maica stareță ne-a întâmpinat cu căldură, condescendență, oferindu-ne o oră de conversație și dejun pe terasa superbe Case domnești a mănăstirii. Încărcați de istorie, mândri de obârșia noastră din care a răsărit atât de mareț și tragic familia Brâncovenilor, am plecat la Târgu Jiu. Întâmpinați lângă Coloana fără sfârșit de col. (r) Loga și profesorul Ion Mocioi, reputatul specialist în opera brâncușiană pe care îl are România. Domnia sa ne-a spus povestea coloanei și ne-a dezvăluit cum s-a născut treptat întregul proiect comemorativ în mintea lui Brâncuși, până a ajuns ceea ce este, un complex comemorativ fără egal. Profesorul

ne-a arătat cum să citim în cheie numerologică semnele și numărul elementelor constitutive pentru a înțelege profunzimea universală a monumentului și spusa lui Brâncuși: „Voi nici nu vă dați seama ce vă las eu vouă aici!”.

Ne-am dus la Mănăstirea Lainici din mijlocul Defileului sălbatic al Jiului. Părintele stareț Ioachim Pârvulescu, cel care îl pomenește la fiecare slujbă pe generalul Ioan Dragalina și pe toți eroii căzuți în această vale a Jiului, ne-a întâmpinat cu bucurie și ne-a găzduit în mănăstire.

În dimineața de 10 septembrie, la „Crucea Generalului Dragalina” s-a petrecut slujba de pomenire, oficiată de părintele stareț, însoțit de alți nouă preoți. Participanți: primarul din Sadu, profesorul Ion Mocioi, delegații de slujitori ai Cultului Eroilor din județele Gorj și Hunedoara. O slujbă înălțătoare pentru eroul general, dar și pentru fiii lui, care au luptat în cele două războaie mondiale și pentru toți eroii căzuți în Valea Jiului și munții din împrejurimi.

Doamna Oprița Dragalina a sărutat crucea bunicului ei și a fost copleșită de lacrimi, așa cum i s-a întâmplat și în Pasul Vulcan, lângă bustul generalului Dragalina din complexul comemorativ de acolo, ridicat cu prilejul Centenarului Marii Uniri, de filiala Cultul Eroilor a județului Hunedoara, condusă de regretatul Gheorghe Ile, primarul din Vulcan, și de ofițerii în rezervă, cu finanțarea generoasă a omului de afaceri Emil Părău.

A fost un drum plin de emoție acest pelerinaj de credință creștină îmbinată armonios cu oastea română și cu armonia peisajului unic, pe care toți românii l-au apărut de-a lungul istoriei pentru ca noi acum să avem unde fi. Adică țara „unde șezum și plânsem”! ■

Grigore BUCIU

MEMENTO 2021

Medalia aniversară
„30 de ani de la
înființarea Asociației
Naționale Cultul Eroilor
„Regina Maria” a
fost realizată după
proiectul generalului
de brigadă în retragere
Petre Stoica. Medalia
are înscrise pe avers
următoarele:

19 noiembrie 1991
– 19 noiembrie 2021,
30 de ani
de activitate.

În centrul medaliai se
află însigna Asociației
Naționale Cultul Eroilor
„Regina Maria”.
Pe revers se află
efigia reginei Maria, în
binecunoscuta uniformă
a Crucii Roșii.
Medalia este din
bronz aurit,

ARMATA ROMÂNIEI

FORȚĂ ȘI PROFESIONALISM

! înteste sus,
FII CEL MAI BUN!

MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE
STATUL MAJOR AL APĂRĂRII

Inscripția de pe placa de la intrarea în Muzeul Așezământului Național "Regina Maria" pentru Cultul Eroilor.